



จังหวัดนนทบุรี

แผนปฏิบัติการ จัดการขยะมูลฝอย

“จังหวัดสะอาด”

ประจำปี พ.ศ. 2568



สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
จังหวัดนนทบุรี
0 2580 0705 ต่อ 14132

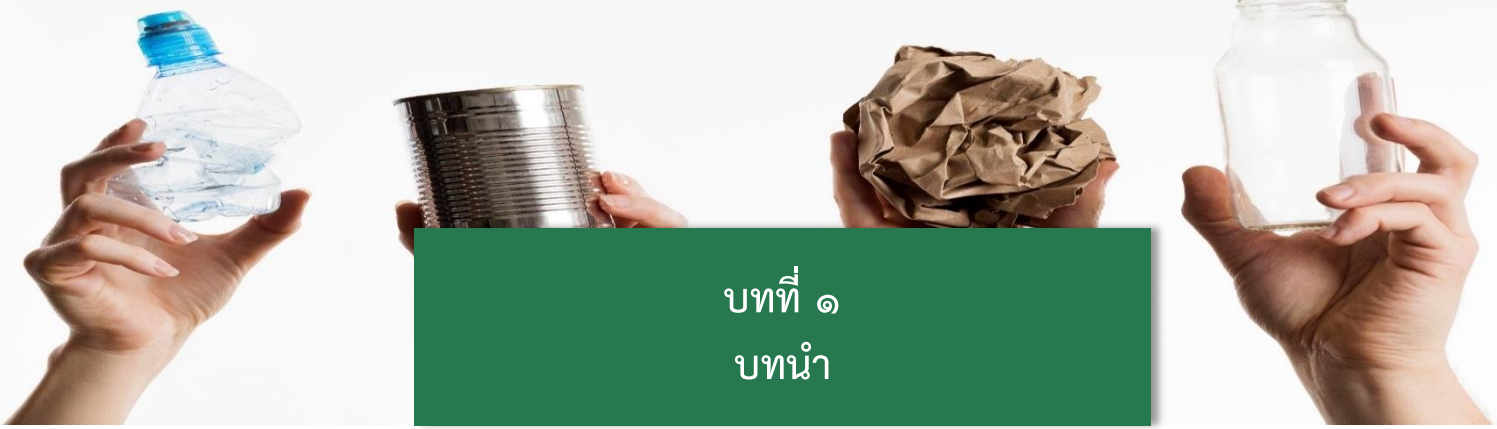


สารบัญ

| เรื่อง | หน้า |
|--|------|
| สารบัญ | ก |
| บทที่ ๑ บทนำ | ๑ |
| ❖ ความเป็นมา | ๑ |
| ❖ แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) | ๒ |
| ❖ บทบาทและหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทย ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) | ๖ |
| บทที่ ๒ ข้อมูลทั่วไป และสถานการณ์ขยะมูลฝอยในภาพรวมของจังหวัดนนทบุรี | ๑๑ |
| ❖ ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด | ๑๑ |
| ❖ สถานการณ์ขยะมูลฝอยและการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดนนทบุรี | ๑๓ |
| บทที่ ๓ แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของจังหวัดนนทบุรีตามแนวทางของกระทรวงมหาดไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ | ๑๔ |
| ▪ พันธกิจ | ๑๕ |
| ▪ กรอบแนวคิดการดำเนินการและการกำหนดเป้าหมาย | ๑๖ |
| ▪ เป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ | ๑๗ |
| ▪ ตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ | ๑๘ |
| ▪ คำอธิบายตัวชี้วัดเป้าประสงค์ | ๒๐ |
| บทที่ ๔ มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของจังหวัดนนทบุรี ตามแผนปฏิบัติการฯ ของกระทรวงมหาดไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ | ๓๖ |
| ▪ มาตรการส่งเสริมให้ประชาชนมีการจัดทำ ถังขยะเปียก ลดโลกร้อน | ๓๖ |
| ▪ มาตรการส่งเสริมการขับเคลื่อนธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น | ๔๑ |
| ▪ มาตรการการดำเนินการตามแผนรณรงค์ “แยกก่อนทิ้ง” เพื่อขับเคลื่อนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน | ๕๐ |
| ▪ มาตรการการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (ต้นทาง) | ๕๓ |
| ▪ มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กลางทาง) | ๕๕ |
| ▪ มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนให้ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง (ปลายทาง) | ๕๖ |
| ▪ มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ด้านการจัดการ) | ๕๘ |

สารบัญ (ต่อ)

| | หน้า |
|--|------|
| ■ มาตรการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ | ๕๘ |
| ■ มาตรการการจัดการขยะพลาสติก | ๕๙ |
| ■ มาตรการจัดการขยะพลาสติก ตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) | ๖๑ |
| มาตรการ แนวทาง และกิจกรรมการดำเนินการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการปฏิบัติ ตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย “จังหวัดสะอาด” ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ จังหวัดนนทบุรี | ๖๘ |
| ภาคผนวก | ๙๒ |



ความเป็นมา

การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ถือเป็นภารกิจสำคัญของการขับเคลื่อน Sustainable Development Goals : SDGs ภายใต้เป้าหมายที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๕ ลดการเกิดของเสียโดยให้มีการป้องกัน การลดปริมาณ การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ ภายในปี ๒๕๗๓ และเป้าหมายที่ ๑๓ ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้นเป้าประสงค์ที่ ๑๓.๒ บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการวางแผนระดับชาติ แม้ว่า SDGs จะเป็นเป้าหมายระดับโลก แต่การนำ SDGs ไปปรับให้เหมาะกับบริบทของพื้นที่ (Localization of the SDGs) เป็นเรื่องสำคัญ จึงต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความเป็นเจ้าของพื้นที่ร่วมผลักดันตามเป้าประสงค์ (Targets) และตัวชี้วัด (Indicators) ที่เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น โดยหลักการการขับเคลื่อน SDGs ควรเป็นกระบวนการที่เริ่มจากฐานรากขึ้นสู่ระดับนโยบาย (Bottom-Up) และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทหลักในการนำ SDGs ไปปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้ กระทรวงมหาดไทยจึงได้เร่งผลักดันให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการขยะมูลฝอยของประเทศเริ่มดำเนินการภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) : ซึ่งได้สิ้นสุดในปี ๒๕๖๔ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการขับเคลื่อนการแก้ไขภาวะมลพิษจากขยะที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความเดือดร้อนและสุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล พันธกรณีระหว่างประเทศ การควบคุมป้องกันการเกิดของเสียจากต่างประเทศ (Trans-boundary Movement of Wastes and Recyclables) รวมถึงสถานการณ์โรคระบาดใหม่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-๑๙) โดยใช้หลักการจัดการสมัยใหม่ตามหลักสากลที่นานาอารยประเทศใช้บริหารจัดการขยะให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพเศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) หลักการ ๓R (Reduce, Reuse, Recycle) หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (PPP: Polluter Pays Principles) การมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดการขยะ (Public Private Partnership) หลักการขยายขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ผลิตตามหลักการ Extended Producer Responsibility (EPR) และของผู้บริโภคตามหลักการ Extended Consumer Responsibility (ECR) โดยแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๕

กระทรวงมหาดไทยในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในด้านต่าง ๆ เช่น ขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง การจัดทำระบบเก็บขนไม่มีประสิทธิภาพขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและยังกำจัดไม่หมด รวมถึงการบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบยังขาดประสิทธิภาพและทั่วถึงที่ผ่านมากระทรวงมหาดไทยได้แก้ไขปัญหามูลฝอยชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งเป็น ๓ ขั้นตอน ได้แก่ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยการขับเคลื่อนกระบวนการผ่านแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐)

แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) มุ่งเน้นไปที่การจัดการขยะ ณ ปลายทาง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการลดการเกิดขยะ การนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ตามหลักการ ๓R ที่แหล่งกำเนิดต่างๆ การส่งเสริมการกำจัดขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวมด้วยการใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน และการแปรรูปพลังงานอย่างเหมาะสม การกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง จากผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการขยะมูลฝอยยังไม่บรรลุตามเป้าหมายแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) ต้องการยกระดับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยให้ความสำคัญกับการจัดการที่ต้นทางตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์เพื่อป้องกันการเกิดขยะ ตั้งแต่การออกแบบ การผลิตผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-design) ส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน โดยการเลือกใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สามารถใช้ซ้ำและเรียกคืนกลับไปรีไซเคิล การคัดแยกขยะมูลฝอย ณ ต้นทาง สอดคล้องกับรูปแบบการกำจัดขยะมูลฝอย ณ ปลายทาง เพื่อให้มีการนำทรัพยากรกลับคืนจากของเสียให้มากที่สุดทั้งในรูปแบบวัสดุรีไซเคิล (Material recovery) และพลังงาน (Energy recovery) เพื่อให้เหลือขยะที่ต้องกำจัดให้น้อยที่สุด (Final disposal)

กรอบแนวคิด

แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) จัดทำขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดการจัดลำดับความสำคัญของการจัดการขยะรูปแบบใหม่ (The Waste Management Hierarchy) และการบริหารจัดการขยะตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Management Approach) โดยมีมาตรการและแนวทางการจัดการที่ครอบคลุมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การออกแบบ การผลิต การจัดจำหน่าย การบริโภค การคัดแยกและนำกลับมาใช้ใหม่ และกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ดังนี้



๑. การจัดการ ณ ต้นทาง ตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-design) การผลิต และการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การกำหนดหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้จัดจำหน่ายในการร่วมรับผิดชอบผลิตภัณฑ์ของตนตลอดวัฏจักรชีวิต ตามหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) ในการจัดการขยะพลาสติก ขยะบรรจุภัณฑ์ ขยะอาหาร ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

๒. การจัดการ ณ กลางทาง ส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค โดยการใช้น้ำหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การเลือกใช้สินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่สามารถใช้ซ้ำ การเรียกคืนกลับไปรีไซเคิลโดยผู้ประกอบการ การลดหรืองดใช้บรรจุภัณฑ์ที่ก่อภาระต่อสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ และการสร้างกลไกการคัดแยกขยะ ณ ต้นทาง สอดคล้องกับรูปแบบการกำจัดขยะ ณ ปลายทาง เพื่อให้มีการนำทรัพยากรกลับคืนจากของเสียให้มากที่สุดในรูปแบบวัสดุรีไซเคิล (Material recovery) และพลังงาน (Energy recovery) ทำให้เหลือขยะที่ต้องกำจัดให้น้อยที่สุด (Final disposal)

๓. การจัดการ ณ ปลายทาง จะใช้แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยผสมผสาน (Integrated Solid Waste Management) ตามที่กำหนดไว้ในการจัดลำดับความสำคัญของการจัดการขยะรูปแบบใหม่ โดยจัดให้มีระบบกำจัดแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ก่อนการฝังกลบขั้นสุดท้าย เช่น ระบบคัดแยกและนำกลับคืนวัสดุรีไซเคิล การเผาเพื่อผลิตพลังงาน การหมักปุ๋ย เพื่อให้เหลือขยะที่ต้องฝังกลบให้น้อยที่สุด

๔. การพัฒนาเครื่องมือบริหารจัดการขยะ เพื่อสนับสนุนให้การจัดการขยะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การพัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดรูปแบบ แนวทางในการจัดการ และบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการขยะ เช่น การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การจัดการขยะบรรจุภัณฑ์ การจัดการขยะพลาสติก เป็นต้น การปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบ เพื่อแก้ปัญหาข้อติดขัดในการจัดการขยะ การพัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลให้เป็นข้อมูลชุดเดียวกัน สามารถนำมาใช้ในการวางแผนและตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมถึงการวิจัยพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมสำหรับการจัดการขยะ

หลักการจัดการ

กรอบแนวคิดการจัดการขยะตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ จะให้ความสำคัญกับการจัดการขยะควบคู่ไปกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นให้มีการลดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีการกำจัดที่ทันสมัยเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดต่อสิ่งแวดล้อมจากปัญหามลพิษต่าง ๆ ในระยะยาว ซึ่งแนวทางการจัดการดังกล่าว สามารถทำได้ ภายใต้หลักการและแนวทางจัดการขยะสมัยใหม่ที่ถูกนำมาใช้ในนานาอารยประเทศ ดังนี้

๑. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) ประกอบด้วย (๑) เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เป็นการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมยุคใหม่มาพัฒนาต่อยอดพื้นฐานด้านทรัพยากรชีวภาพหรือผลผลิตทางการเกษตรเพื่อยกระดับและเพิ่มมูลค่าให้ผลผลิต เช่น การพัฒนาพลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (compostable plastic) ผลิตภัณฑ์ทดแทนพลาสติกจากวัสดุธรรมชาติ (๒) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เป็นการนำทรัพยากรหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประโยชน์ไปแล้ว หมุนเวียนกลับมาแปรรูปในกระบวนการผลิตอีกครั้ง เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่หรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ (๓) เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เป็นการนำเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีความทนทาน มีอายุการใช้งานนาน และสามารถนำมารีไซเคิลใหม่ และลดการใช้หรือลดการเติมสารอันตรายในผลิตภัณฑ์ การจัดการขยะให้สอดคล้องกับแนวทาง BCG Model

จะต้องเน้นการควบคุม ป้องกันการเกิดขยะประเภทต่าง ๆ เช่น ขยะอาหาร ขยะพลาสติก รวมถึงภาชนะบรรจุ หรือสิ่งหุ้มห่อสินค้าบรรจุภัณฑ์ที่มีการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อลดการเกิดก๊าซเรือนกระจก เช่น การนำทรัพยากร กลับคืนจากของเสีย หรือใช้ประโยชน์จากของเสีย โดยการย่อยสลายทางชีวภาพ (Bio-conversion) การแปรรูป ขยะเป็นพลังงาน (Waste to energy) และการนำวัสดุรีไซเคิลมาแปรรูปใช้ใหม่ ส่วนที่เหลือจึงกำจัดในขั้น สุดท้าย โดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) ทั้งนี้ อาจต้องมีการผลักดันให้เกิดตลาด ผลิตภัณฑ์จากเศรษฐกิจหมุนเวียน รวมถึงการใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีราคาที่ สามารถ แข่งขันได้ และเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคในการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒. หลักการ ๓R (Reduce, Reuse, Recycle) ประกอบด้วย การลดการใช้ (Reduce) ที่แหล่งกำเนิด ตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบ การผลิต และการบริโภค การลดปริมาณการใช้ลงเหลือใช้ เท่าที่จำเป็น หลีกเลี่ยงการใช้อย่างฟุ่มเฟือยเพื่อลดการสูญเปล่าและลดปริมาณขยะให้มากที่สุด การใช้ซ้ำ (Reuse) โดยการนำขยะบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้อีกโดยไม่ผ่านกระบวนการแปรรูปหรือ แปรสภาพ และการนำมาแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) เป็นการนำขยะรีไซเคิล ขยะบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้ นำมาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตหรือผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งจะช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอย ก่อนเข้าสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย สนับสนุนลดการเกิดก๊าซเรือนกระจกจากภาคของเสียได้อีกทางหนึ่ง

๓. หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (PPP: Polluter Pays Principles) โดยการนำเครื่องมือ ทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ก่อมลพิษหรือผู้ก่อความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมต้องเป็น ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม เพื่อปรับเปลี่ยน พฤติกรรมและแรงจูงใจให้เกิดการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วม รับผิดชอบของประชาชน ในการจัดการขยะ

๔. การมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดการขยะ (Public Private Partnership) โดยทุกภาคส่วนต้องเข้ามารับรู้และมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ตั้งแต่การผลิต การนำเข้า การจำหน่าย การบริโภค และการจัดการ ฌ ปลายทาง การส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนหรือร่วมลงทุน ดำเนินงานระบบจัดการขยะ เนื่องจากมีความพร้อมและมีศักยภาพ รวมทั้งสามารถบำรุงรักษาและดูแลระบบ ในระยะยาวได้ ไม่ใช่เป็นแต่เพียงการลงทุนจากภาครัฐและราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ เครื่องจักรอุปกรณ์ และบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญในการดูแลระบบจัดการขยะ

๕. การขยายขอบเขตความรับผิดชอบ

๕.๑ ความรับผิดชอบของผู้ผลิตตามหลักการ Extended Producer Responsibility (EPR) โดยให้ผู้ผลิตรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ของตนตลอดวัฏจักรชีวิตตั้งแต่การผลิตจนเกิดเป็นของเสีย ขยะหรือ ซากผลิตภัณฑ์ ซึ่งอาจร่วมรับผิดชอบในการจ่ายค่าธรรมเนียมจัดการผลิตภัณฑ์ การมีส่วนร่วมในการเรียกคืน ซากผลิตภัณฑ์/ซากบรรจุภัณฑ์เพื่อนำกลับไปใช้ซ้ำ การรีไซเคิล และการบำบัดกำจัดอย่างปลอดภัย ต่อสิ่งแวดล้อม การปรับเปลี่ยนรูปแบบการออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มากขึ้น โดยลดการใช้สารอันตรายในผลิตภัณฑ์ การออกแบบและผลิตสินค้าที่มีอายุการใช้งานยาวนาน สะดวก ต่อการนำกลับมาใช้ใหม่ การใช้ประโยชน์ด้านพลังงานหรือสลายได้เองตามธรรมชาติ

๕.๒ ความรับผิดชอบของผู้บริโภคตามหลักการ Extended Consumer Responsibility (ECR) โดยสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบของผู้บริโภค ให้มีส่วนร่วมตั้งแต่การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์/ บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การคัดแยก การนำส่งหรือขายคืนซากผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ให้กับผู้จัด จำหน่ายศูนย์รับคืน เครื่องขายรับคืนหรือโรงงานที่ให้บริการจัดการซากผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ การมีส่วนร่วม ในการลด คัดแยก นำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ และแยกทิ้งตามระบบที่หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดไว้ เพื่อนำไป กำจัดอย่างถูกต้อง

เป้าหมาย

เป้าหมายการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) ภายในปี ๒๕๗๐ มี ๖ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

๑. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ ๘๐
๒. ขยะบรรจุภัณฑ์มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์
 - ๒.๑ พลาสติก ร้อยละ ๑๐๐
 - ๒.๒ แก้ว ร้อยละ ๘๖
 - ๒.๓ กระดาษ ร้อยละ ๗๔
 - ๒.๔ อะลูมิเนียม ร้อยละ ๘๑
๓. การลดปริมาณขยะอาหารเทียบจากปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน ร้อยละ ๒๘
๔. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ ๕๐
๕. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ ๑๐๐
๖. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ ๑๐๐

ตารางตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรายปีของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐)

โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรายปีของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) ดังนี้

| ตัวชี้วัด | ข้อมูล ปีฐาน (ร้อยละ) | ค่าเป้าหมาย (ร้อยละเทียบกับปริมาณที่เกิดขึ้น) | | | | | |
|--|-----------------------------|---|------|------|------|------|------|
| | | ๒๕๖๕ | ๒๕๖๖ | ๒๕๖๗ | ๒๕๖๘ | ๒๕๖๙ | ๒๕๗๐ |
| ๑. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง | ๖๙ | ๗๐ | ๗๒ | ๗๔ | ๗๖ | ๗๘ | ๘๐ |
| ๒. ขยะบรรจุภัณฑ์มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์ | | | | | | | |
| ๒.๑ พลาสติก | ๒๘ | ๕๐ | ๖๐ | ๗๐ | ๘๐ | ๙๐ | ๑๐๐ |
| ๒.๒ แก้ว | ๗๕ | ๗๖ | ๗๘ | ๘๐ | ๘๒ | ๘๔ | ๘๖ |
| ๒.๓ กระดาษ | ๖๘ | ๖๙ | ๗๐ | ๗๑ | ๗๒ | ๗๓ | ๗๔ |
| ๒.๔ อะลูมิเนียม | ๗๕ | ๗๖ | ๗๗ | ๗๘ | ๗๙ | ๘๐ | ๘๑ |
| ๓. การลดปริมาณขยะอาหารเทียบจากปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน | ๓๘ | ๓๖ | ๓๕ | ๓๔ | ๓๒ | ๓๐ | ๒๘ |
| ๔. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง | ๒๒ | ๒๕ | ๓๐ | ๓๕ | ๔๐ | ๔๕ | ๕๐ |
| ๕. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง | ๙๐.๘๕ | ๑๐๐ | ๑๐๐ | ๑๐๐ | ๑๐๐ | ๑๐๐ | ๑๐๐ |
| ๖. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการอย่างถูกต้อง | ๔๕ | ๕๐ | ๖๐ | ๗๐ | ๘๐ | ๙๐ | ๑๐๐ |

หมายเหตุ :

๑. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง หมายถึง ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดด้วยวิธีการและข้อกำหนดในกฎกระทรวงสุลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้แก่ การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล การหมัก

ทำปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพ การกำจัดด้วยพลังงานความร้อน การแปรสภาพเป็นเชื้อเพลิง การแปรสภาพเป็นพลังงานไฟฟ้า หรือวิธีอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด หรือคณะกรรมการจังหวัดให้คำแนะนำ

๒. ขยะบรรจุภัณฑ์มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์ หมายถึง ขยะบรรจุภัณฑ์พลาสติก แก้ว กระดาษ อะลูมิเนียมโดยที่ขยะพลาสติก คือ พลาสติกเป่าหมายภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๓. การลดปริมาณขยะอาหารเทียบจากปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน หมายถึง ปริมาณขยะอาหารที่มีการลดการเกิดหรือนำกลับไปใช้ประโยชน์ หรือพบในองค์ประกอบของขยะมูลฝอยชุมชนลดลง

๔. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง หมายถึง ปริมาณของเสียอันตรายชุมชนที่นำไปรีไซเคิลยังสถานที่รีไซเคิลที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน โดยขึ้นทะเบียนเป็นโรงงานประเภท ๑๐๕ และ ๑๐๖ รวมกับของเสียอันตรายที่ส่งไปกำจัดยังสถานที่กำจัดของเสียอันตรายที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน โดยขึ้นทะเบียนเป็นโรงงานประเภท ๑๐๑

๕. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง หมายถึง ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่ได้รับการกำจัดตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕ หมวด ๔ การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยมีวิธีการได้แก่ เผาในเตาเผา ทำลายเชื้อด้วยไอน้ำ ทำลายเชื้อด้วยความร้อน และวิธีอื่นตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

๖. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการอย่างถูกต้อง หมายถึง กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายที่เกิดขึ้นในแต่ละปี และมีการดำเนินการแจ้งการขนส่งออกไปบำบัด/กำจัด/รีไซเคิล ยังโรงงานผู้รับดำเนินการที่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

บทบาทและหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทย ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐)

ปัจจุบันแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทยไว้ ดังนี้

กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนในพื้นที่ทั่วประเทศ โดยดำเนินการ ๓ มาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ ๑ การจัดการขยะที่ต้นทาง

๑. ขยะอาหาร (Food Waste)

๑) ป้องกันและลดการเกิดขยะอาหารในภาคผู้จำหน่ายอาหาร อาทิ ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต และตลาด ภาคผู้ประกอบการอาหารหรือโรงแรม อาทิ ภัตตาคาร และร้านอาหาร โดยพัฒนาและประยุกต์เป็น แนวปฏิบัติที่ดีเพื่อยกระดับการควบคุมและป้องกันขยะอาหารจากแหล่งกำเนิด และลดการเกิดอาหารส่วนเกิน โดยส่งเสริมการนำอาหารส่วนเกิน ไปแบ่งปันให้กับผู้ด้อยโอกาส และผู้มีรายได้น้อย

๒) ป้องกันและลดการเกิดขยะอาหารในภาคผู้บริโภค โดยเพิ่มความรู้ให้กับผู้บริโภคในการลดการเกิดขยะอาหาร และการจัดระบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบกำจัดขยะปลายทางในการคัดแยกและนำขยะอาหารไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

๓) จัดทำองค์ความรู้และระบบข้อมูลขยะอาหาร

๒. มูลฝอยติดเชื้อ (Infectious Waste)

๑) จัดทำแนวทางการปฏิบัติในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิด ทั้งจากบ้านเรือนและชุมชนให้มีมาตรฐานการปฏิบัติงานแก่ผู้ปฏิบัติงานในทุกแหล่งกำเนิด และประชาชนให้มีการจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกต้องในทิศทางเดียวกัน

๒) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานจากแหล่งกำเนิดมลพิษติดเชื้อ อาทิ ผู้ก่อให้เกิดมลพิษโรงพยาบาล คลินิก สถาบันการศึกษา ผู้ป่วย สถานพยาบาลสัตว์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการมลพิษติดเชื้อ

๓) ส่งเสริมการใช้หลักการ ๓Rs ด้วยวิธีการใช้ซ้ำ (Reuse) หรือรีไซเคิล (Recycle) โดยทำให้ปราศจากเชื้อโรคก่อนนำกลับมาใช้ใหม่ หรือมีความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน

๓. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย

๑) ส่งเสริมให้สถานประกอบการลดปริมาณการใช้สารอันตรายหรือใช้สารอื่นทดแทนในกระบวนการผลิต และมีการคัดแยกของเสียไปใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด เพื่อลดปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายที่ต้องนำไปกำจัดขั้นสุดท้ายให้เหลือน้อยที่สุด

๒) ศึกษาองค์ประกอบขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดและสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสามารถใช้ในการวางแผน และกำหนดระบบการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และสะท้อนถึงลักษณะด้านเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ตนเอง

๓) พัฒนาระบบหรือรูปแบบที่ส่งเสริมให้บ้านเรือน กิจการบางประเภท และแหล่งกำเนิดขยะขนาดใหญ่ต่าง ๆ มีการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง ตามประเภทที่สอดคล้องกับรูปแบบหรือเทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอย โดยใช้กลไกหรือแรงจูงใจ ที่เกี่ยวข้องกับการคืนประโยชน์กลับให้กับบ้านเรือน กิจการบางประเภท หรือแหล่งกำเนิดขยะขนาดใหญ่ที่มีการคัดแยกขยะ ตั้งแต่ต้นทาง จัดให้มีระบบหรือวิธีการที่เอื้อต่อการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสร้างต้นแบบพื้นที่หรือจังหวัดที่มีการจัดการขยะมูลฝอย ณ กลางทาง

มาตรการที่ ๒ การเพิ่ม ประสิทธิภาพระบบกำจัดขยะ

๑. ขยะมูลฝอย

๑) ขับเคลื่อนให้มีจำนวนสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง เพียงพอที่จะรองรับปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้และให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยการจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจัดการขยะมูลฝอยแบบรวมศูนย์ และส่งเสริมให้เอกชนร่วมทุนโดยเฉพาะกลุ่มพื้นที่ขนาดกลางที่มีศักยภาพการนำขยะไปใช้ประโยชน์และใช้เป็นพลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้า โดยเฉพาะในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เขตควบคุมมลพิษ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และพื้นที่ใกล้โรงปูนซีเมนต์หรือนิคมอุตสาหกรรม

๒) กำหนดรูปแบบ/มาตรฐานการจัดการขยะโดยมุ่งเน้นเทคโนโลยีการจัดการแบบผสมผสานที่เหมาะสมกับการจัดการต้นทาง บริบทของพื้นที่และองค์ประกอบของขยะมูลฝอย การผลิตพลังงานที่ให้เอกชนเข้าร่วมดำเนินงาน หรือรูปแบบการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างง่ายที่สามารถลดการเกิดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมกับลักษณะขององค์ประกอบขยะ หรือบริบทด้านเศรษฐกิจ และสังคมของพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานได้เองอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ของเสียอันตรายชุมชน

๑) จัดทำรูปแบบ หลักเกณฑ์ มาตรฐานการจัดการของเสียอันตรายชุมชนเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในภาพรวมของจังหวัด ตั้งแต่การเก็บรวบรวม การเก็บกัก และการส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการภายในระยะเวลาที่เหมาะสม โดยนำรูปแบบหรือแนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการ ของเสียอันตรายชุมชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบมาพัฒนาและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ตนเอง

๒) สนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามารับรีไซเคิล หรือกำจัดของเสียอันตรายชุมชนให้มากขึ้น ครอบคลุมทุกภูมิภาค โดยสนับสนุนการลงทุนในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ และสนับสนุนการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ตามหลักการ (Circular economy)

๓. มูลฝอยติดเชื้อ

๑) พัฒนาและปรับปรุงระบบควบคุมกำกับติดตามการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อโดยการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Digital Tracking) ที่มีประสิทธิภาพ และง่ายต่อการใช้งาน

๒) เพิ่มศักยภาพระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพ ดำเนินการระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อแบบศูนย์รวมให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค และส่งเสริมภาคเอกชนร่วมลงทุน ในการสร้างระบบจัดการมูลฝอยติดเชื้อ เพื่อรองรับปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เพิ่มสูงขึ้นจากชุมชน

๓) ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกำกับดูแลให้มีการเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิดในชุมชน และนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๔. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย

๑) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งโรงงานรีไซเคิลและสถานที่กำจัดกากของเสียอุตสาหกรรม ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค เพื่อให้สามารถจัดการ กากอุตสาหกรรม ของเสียอันตรายชุมชน และซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เกิดขึ้น ทั่วประเทศอย่างเหมาะสม ทั้งในด้านชนิดและปริมาณ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้มีการนำกากอุตสาหกรรม และของเสียอันตรายไปจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการมากยิ่งขึ้น เนื่องจากต้นทุนค่าขนส่งในการจัดการ กากอุตสาหกรรมและของเสียอันตรายของผู้ประกอบการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมลดลง

๒) กำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับสถานที่ที่มีการดำเนินการจัดการ ขยะหรือกากของเสียที่เป็นอันตรายที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ร้างรับซื้อของเก่า และโรงงานรีไซเคิลทุกประเภท โรงงานหรือสถานประกอบการถอดแยกซากผลิตภัณฑ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สถานที่รับคืนซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ และสถานที่กำจัดกากของเสียอุตสาหกรรม

๓) กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง วิธีการที่เหมาะสมในการกำกับดูแลการจัดการกาก ของเสียที่เกิดจากสถานประกอบการขนาดเล็กที่ไม่เข้าข่ายโรงงาน ภายใต้พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๒

๔) กำหนดแนวทางการจัดการขยะที่ยังไม่มีระบบการจัดการ หรือขยะที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการพัฒนาเทคโนโลยีหรือผลิตภัณฑ์ใหม่บางประเภทที่คาดว่าจะจะเป็นปัญหาในอนาคต ได้แก่ ขยะจาก การก่อสร้างและการรื้อถอนสิ่งก่อสร้าง ซากรถยนต์ และซากแบตเตอรี่ ซากรถยนต์ไฟฟ้า ซากโซล่าเซลล์ จากชุมชน ของเสียจากสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน และของเสียจากการเลิกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เดิมปรอท

มาตรการที่ ๓ การพัฒนาเครื่องมือบริหารจัดการขยะ

๑. พัฒนากฎหมายให้ครอบคลุมการจัดการที่ต้นทางตาม (Product Life Cycle) ตั้งแต่ การออกแบบผลิตภัณฑ์ การผลิต การบริโภค และการจัดการภายหลังจากการบริโภค โดยการพัฒนากฎหมาย เดิม เช่น การเพิ่มเติมหมวด/มาตรา ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือพัฒนากฎหมายใหม่ตามหลักการ EPR หรือเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เพื่อใช้เป็น เครื่องมือในการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. ผลักดันการออกกฎหมายการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ให้มีผลบังคับใช้

๓. ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน เพื่อกำหนดอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีความชัดเจน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการได้ตามกฎหมาย และดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับในการเป็นศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัด

๔. ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการจัดการของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิดในชุมชน และกากของเสียอันตรายจากสถานประกอบการขนาดเล็ก ตั้งแต่การคัดแยกที่ต้นทางจนถึงการกำจัดและบังคับใช้อย่างเข้มงวด

๕. พัฒนา ปรับปรุงและเชื่อมโยงฐานข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อ กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย และข้อมูลที่สำคัญสำหรับการวางแผน การกำกับดูแลและการแก้ไขปัญหาให้เป็นข้อมูลชุดเดียวกัน สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖. จัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อ และกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ ความตระหนักให้กับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย น่าสนใจ เข้าใจง่าย และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

๗. ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมจัดการขยะ อาทิ นวัตกรรมสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทดแทนพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว เทคโนโลยีรีไซเคิลและอัพไซเคิล นวัตกรรมการนำขยะไปใช้ประโยชน์ที่เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชน นวัตกรรมจัดการขยะอาหาร นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับกลุ่มพื้นที่ขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมทั้งพื้นที่เกาะ เทคโนโลยีการจัดการซากโซล่าเซลล์จากชุมชน การสร้างเครือข่าย/ศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรมจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในระดับชุมชน (Innovation center)

จังหวัด เป็นหน่วยงานหลักในการถ่ายทอดนโยบายหลัก การกำกับ ติดตาม เร่งรัดการดำเนินการด้านการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมของพื้นที่ โดยดำเนินการ ดังนี้

๑) จัดทำแผนปฏิบัติการระดับจังหวัดเพื่อดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด

๒) เร่งรัดการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างภายในจังหวัดให้หมดไป โดยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิด และ/หรือปรับปรุงพื้นที่จุดขยะมูลฝอยเดิมให้ถูกต้อง

๓) สนับสนุนการรวมกลุ่มพื้นที่และจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมในทุกจังหวัด [ขนาดใหญ่ (L) ขนาดกลาง (M) ขนาดเล็ก (S)] โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน และส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนในการจัดการขยะมูลฝอย

๔) สนับสนุนให้มีศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕) สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการลด คัดแยก ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่ต้นทางให้กับประชาชน และสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการลด คัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์

๖) ติดตามและกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายในจังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมถึงให้มีการรายงานผลการดำเนินงาน

๗) สนับสนุนการจัดหาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๘) สนับสนุนการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และสามารถเข้าร่วมรับรู้ให้ข้อเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจและร่วมมือในการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตั้งแต่ต้น

๙) รับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ หรือระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานปฏิบัติการในระดับพื้นที่ โดยดำเนินการ ดังนี้

๑) ร่วมกับจังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและของจังหวัด

๒) ดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างภายในพื้นที่ให้หมดไป โดยดำเนินการปิด และ/หรือปรับปรุงพื้นที่พุ่มสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมให้ถูกต้อง

๓) ดำเนินการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่ และจัดระบบการเก็บรวบรวมขนส่งขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนแบบแยกประเภท เพื่อส่งกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๔) รวมกลุ่มพื้นที่และจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมในทุกจังหวัด [ขนาดใหญ่ (L) ขนาดกลาง (M) ขนาดเล็ก (S)] โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน ส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนในการจัดการขยะมูลฝอยและได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่

๕) เตรียมการในการหาพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อรองรับการจัดการขยะมูลฝอย

๖) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยภายใต้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เช่น การคัดแยก การเก็บรวบรวม การเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอย การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเก็บขน และกำจัดขยะมูลฝอยให้เหมาะสม เป็นต้น รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

๗) จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนในระดับท้องถิ่น

๘) ติดตามและบังคับใช้กฎหมายกับเอกชนผู้รับจ้างในการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้เอกชนดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่บริการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๙) ดำเนินการให้ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมรับรู้ ให้ข้อเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ และร่วมมือในการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตั้งแต่ต้น

๑๐) รับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ หรือระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้นำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) มาดำเนินการ โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ขึ้น เพื่อให้จังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหมู่บ้านทั่วประเทศ นำไปขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยให้บรรลุผล เกิดความสอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

บทที่ ๒

ข้อมูลทั่วไป และสถานการณ์ขยะมูลฝอยในภาพรวม ของจังหวัดนนทบุรี

ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนนทบุรี

๑. ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ คำขวัญจังหวัดนนทบุรี : พระตำหนักสง่างาม ลือนามสวนสมเด็จ เกาะเกร็ดแหล่งดินเผา วัดเก่านามระบือ เลื่องลือทุเรียนนนท์ งามน่ายลศูนย์ราชการ

๑.๒ วิสัยทัศน์จังหวัดนนทบุรี : “จังหวัดนนทบุรีเป็นเมืองน่าอยู่ (Livable City)”



๑.๓ ตราประจำจังหวัดนนทบุรี

“รูปหมอน้ำลายวิจิตร” หมายถึง ชาวจังหวัดนนทบุรีมีอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งยึดถือเป็นอาชีพและมีชื่อเสียงมาช้านาน

๑.๔ แผนที่จังหวัดนนทบุรี



๑.๕ จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็น ๒ ส่วน คือ ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีคูคลองทั้งตามธรรมชาติและที่ขุดขึ้นใหม่เป็นจำนวนมากเชื่อมโยงติดต่อกัน สามารถใช้สัญจรไปมาระหว่าง หมู่บ้าน ตำบล อำเภอย่านชุมชนหนาแน่น โดยทั่วไปพื้นที่ส่วนที่ห่างจากแม่น้ำและลำคลองจะเป็นสวนและไร่นา ซึ่งมักจะเกิดน้ำท่วมเสมอแต่ในปัจจุบันพื้นที่ของจังหวัดในบางอำเภอซึ่งเคยเป็นสวนผลไม้ต่าง ๆ และมีเขตติดต่อกับกรุงเทพฯ เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนที่อพยพมาจากทุกภาคของประเทศ นอกจากนี้พื้นที่บางส่วนของบางอำเภอยังเป็นที่รองรับการขยายตัวในด้านอุตสาหกรรมโดยเฉพาะพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง ซึ่งมีการจัดสรรที่ดินและก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นอย่างหนาแน่น โดยอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ฝั่งตะวันออกซึ่งเป็นพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพฯ เป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพฯ ด้วย จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทย มีเนื้อที่ประมาณ ๖๒๒.๓๘ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓๘๘,๙๘๗.๕ ไร่ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๔๖ แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลนคร ๓ แห่ง เทศบาลเมือง ๑๔ แห่ง เทศบาลตำบล ๕ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๒๓ แห่ง

๒. การบริหารจัดการขยะมูลฝอยในจังหวัดนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดปริมณฑลที่มีพื้นที่ ๒ ใน ๓ เป็นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีความหนาแน่นของประชากรเป็นลำดับสองของประเทศรองจากกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวของที่อยู่อาศัยในระดับสูง มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากสถานการณ์ดังกล่าว จะทำให้นนทบุรีมีการเคลื่อนตัวในการพัฒนาสู่ความเป็นเมืองที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานครอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ ทำให้เกิดปัญหาจากการพัฒนาหลายประการ อาทิ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของขยะมูลฝอย ซึ่งพิจารณาจากข้อมูลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีแสดงให้เห็นว่าปริมาณขยะมูลฝอยของจังหวัดนนทบุรีซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีรับมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๔๕ แห่ง (อบต.เกาะเกร็ด นำขยะมูลฝอยฝากให้เทศบาลนครปากเกร็ดในการเก็บขนไปยังศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี) ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการรวมกลุ่มการบริหารจัดการมูลฝอย Clusters ณ ศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ซึ่งให้บริการรับกำจัดขยะมูลฝอยทั่วไป กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ การบำบัดสิ่งปฏิกูลและกากของเสียอันตราย พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนในพื้นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของประชากร โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ (ตุลาคม ๒๕๖๖ – กันยายน ๒๕๖๗) มีขยะชุมชนที่ต้องกำจัดเฉลี่ยวันละ ๑,๕๐๑.๖๙๕ ตัน/วัน โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีสามารถจัดการเก็บขนและกำจัดโดยวิธี ฝังกลบตามหลักวิชาการอย่างถูกวิธี (Sanitary Landfill) ได้ทั้งหมดทำให้ไม่มีขยะตกค้าง นอกจากนี้้องการบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรียังดำเนินโครงการกำจัดขยะมูลฝอยเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการในระยะแรก (Quick Win Projects) ซึ่งถือเป็นโครงการในการบริหารจัดการขยะแบบครบวงจร และช่วยลดปัญหาขยะล้นเมือง ส่งเสริมให้มีการผลิตพลังงานไฟฟ้าโดยใช้ขยะเป็นเชื้อเพลิงรูปแบบทางเลือก



ตารางแสดงปริมาณขยะของ อปท. ที่นำมากำจัด ณ ศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวม ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

| ตารางแสดงปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้ามากำจัด ณ สถานที่กำจัดมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ประจำปี 2567 | | | |
|--|--------------------------|--------------------|-------------------------|
| ลำดับ | หน่วยงาน | เฉลี่ย / ต้น / วัน | ค่ากำจัดขยะ 150 บาท/ต้น |
| 1 | เทศบาลนครนนทบุรี | 330.69 | 18,155,127.75 |
| 2 | เทศบาลนครปากเกร็ด | 316.66 | 17,384,648.25 |
| 3 | เทศบาลเมืองบางบัวทอง | 61.16 | 3,357,648.75 |
| 4 | เทศบาลเมืองบางกรวย | 45.20 | 2,481,714.75 |
| 5 | เทศบาลเมืองบางศรีเมือง | 36.19 | 1,987,045.50 |
| 6 | เทศบาลตำบลบางม่วง | 4.49 | 246,529.50 |
| 7 | เทศบาลตำบลบางใหญ่ | 16.14 | 886,224.00 |
| 8 | เทศบาลตำบลปลายบาง | 49.96 | 2,742,942.00 |
| 9 | เทศบาลตำบลไทรน้อย | 5.31 | 291,339.00 |
| 10 | เทศบาลเมืองไทรมา | 26.03 | 1,429,116.75 |
| 11 | เทศบาลตำบลศาลากลาง | 21.77 | 1,195,200.00 |
| 12 | เทศบาลตำบลเสาธงหิน | 70.29 | 3,858,713.25 |
| 13 | เทศบาลตำบลบ้านบางม่วง | 23.18 | 1,272,754.50 |
| 14 | เทศบาลตำบลบางเลน | 22.22 | 1,219,629.00 |
| 15 | อบต.บางขุนทอง | 19.56 | 1,073,927.25 |
| 16 | อบต.ไทรน้อย | 23.34 | 1,281,610.50 |
| 17 | อบต.ขุนศรี | 3.66 | 201,020.25 |
| 18 | เทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง | 50.36 | 2,764,874.25 |
| 19 | อบต.บางรักน้อย | 22.98 | 1,261,533.00 |
| 20 | อบต.ท่าอิฐ | 18.56 | 1,018,865.25 |
| 21 | เทศบาลตำบลบางสีทอง | 13.85 | 760,146.00 |
| 22 | เทศบาลเมืองบางคูรัด | 33.34 | 1,830,194.25 |
| 23 | เทศบาลตำบลบางพลับ | 14.40 | 790,666.50 |
| 24 | อบต.บ้านใหม่ | 8.42 | 462,168.75 |
| 25 | อบต.ราษฎร์นิยม | 6.56 | 360,336.75 |
| 26 | เทศบาลเมืองพิมลราช | 42.44 | 2,329,792.50 |
| 27 | เทศบาลเมืองบางแม่นาง | 28.24 | 1,550,121.00 |
| 28 | อบต.บางขนุน | 13.56 | 744,543.00 |
| 29 | อบต.บางใหญ่ | 11.40 | 625,823.25 |
| 30 | อบต.มหาสวัสดิ์ | 5.27 | 289,195.50 |
| 31 | อบต.ละหาร | 30.83 | 1,692,782.25 |
| 32 | อบต.คลองข่อย | 15.43 | 846,873.00 |
| 33 | อบต.คลองพระอุดม | 8.67 | 475,713.75 |
| 34 | อบต.บางตะไนย์ | 3.65 | 200,303.25 |
| 35 | เทศบาลเมืองบางกร่าง | 25.75 | 1,413,573.75 |
| 36 | อบต.บางรักใหญ่ | 5.24 | 287,945.25 |
| 37 | เทศบาลเมืองบางรักพัฒนา | 39.88 | 2,189,627.25 |
| 38 | อบต.บางไผ่ | 15.30 | 840,190.50 |
| 39 | อบต.ลำโพ | 20.28 | 1,113,442.50 |
| 40 | อบต.หนองเพรางาย | 7.53 | 413,190.75 |
| 41 | อบต.ไทรใหญ่ | 5.06 | 277,786.50 |
| 42 | อบต.อ้อมเกร็ด | 10.40 | 571,135.50 |
| 43 | อบต.คลองขวาง | 5.54 | 303,895.50 |
| 44 | อบต.ทวีวัฒนา | 6.85 | 375,873.75 |
| รวม | | 1,545.64 | 84,855,784.50 |

บทที่ ๓

แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของจังหวัดนนทบุรี ตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ของกระทรวงมหาดไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

โดยเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖ อันโตนิโอ กูเตอร์เรส เลขาธิการใหญ่ขององค์การสหประชาชาติ (UN) ได้เผยแพร่คำประกาศที่ทำให้เราต้องตระหนักถึงความรุนแรงของสภาพภูมิอากาศในปัจจุบันว่า "ยุคภาวะโลกร้อนสิ้นสุดลงแล้ว พวกเรากำลังอยู่ในยุคภาวะโลกเดือด" ภาวะนี้ไม่เพียงแต่การเพิ่มอุณหภูมิแต่ยังมีผลกระทบมหาศาลต่อสิ่งมีชีวิตทั่วโลก ต่อตัวเราและอนาคตของโลกเองในรอบสองทศวรรษล่าสุดโลกของเราได้เข้าสู่ระหว่างการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งมีชีวิตทุกชนิดทั่วโลกต่างต้องเผชิญหน้ากับสภาพอากาศมาแบบสุดขีดที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบในหลายด้านของสิ่งแวดล้อมและสังคม การระบุภาวะโลกเดือดเป็นสัญญาณภัยพิบัติที่ร้ายแรงที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตทั่วโลก การรับมือกับภาวะนี้ต้องเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน โดยการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่งเสริมพลังงานที่มีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการสร้างการเข้าใจ ในสิ่งแวดล้อมและการเผชิญหน้ากับภาวะโลกเดือดที่กำลังเกิดขึ้นและเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๖ ที่ผ่านมา นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ ปลัดกระทรวงมหาดไทย พร้อมด้วย ดร.วันดี กุญชรยาคง จุลเจริญ นายกษมาคม แม่บ้านมหาดไทย ปาฐกถาพิเศษ "ความสำเร็จการคัดแยกขยะต้นทางของกระทรวงมหาดไทย" เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในการประชุมสมัชชาประเทศภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ครั้งที่ ๒๘ (COP๒๘) ที่บริเวณศาลาไทย (Thailand Pavilion) Expo City Dubai เมืองดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โดยมีใจความสำคัญถึงกระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้เริ่มดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในการสร้างความตระหนักและร่วมกันรณรงค์ในการให้ประชาชนคนไทยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการจัดการขยะ โดยทำงานร่วมกับทุกกระทรวงและทุกภาคส่วน สิ่งสำคัญในการน่านโยบายไปสู่การปฏิบัติให้สำเร็จ ผู้นำจึงต้องมี Passion และ Change for Good เปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง พร้อมกับมีภาคีเครือข่ายสำคัญที่จับมือร่วมกันในการขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จ ดังที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ทรงสรุปไว้ว่าต้องมาจากการมีส่วนร่วมจาก ๗ ภาคี คือ ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคศาสนา ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และภาคสื่อสารมวลชน เกิดเป็นวิธีการหนึ่งเดียวในโลกเกิดขึ้น คือ "ถังขยะเปียกลดโลกร้อน" โดยปัจจุบันองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกได้มีบริการรับรอง Methodology โดยการวัดจำนวนคาร์บอนที่ครัวเรือนใช้ต่อวัน เพื่อใช้กระบวนการย่อยสลายทางธรรมชาติ

ควบคู่กับการป้องกันไม่ให้ลอยขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศ ทำให้ไทยเป็นประเทศแรกของโลกที่สามารถบริหารจัดการขยะเปลี่ยนเป็นมูลค่า ด้วยการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน กลายเป็นการซื้อขายคาร์บอนเครดิต และภายในปี ๒๕๖๗ กระทรวงมหาดไทยมีเป้าหมายในการจัดตั้งธนาคารขยะให้ครบทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกองทุนต้นทุนสนับสนุนให้กับคนในชุมชน มาจากขยะรีไซเคิล ซึ่งที่ผ่านมากระทรวงมหาดไทยได้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจ MOU นำโดยนายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงมหาดไทย พล.ต.อ. พัชรวาท วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการขับเคลื่อนการจัดการขยะอาหารเพื่อรับรองเป้าหมายด้านการลดก๊าซเรือนกระจกร่วมกัน นับเป็นแนวทางที่สำคัญที่สุดในการบรรลุ SDGS คือ การมี Partnership จึงขอให้เราทุกคนร่วมกันเป็นหุ้นส่วน "ทำทันที" เพื่อโลกใบนี้ยังเป็นโลกที่สวยงามสำหรับลูกหลานตราบนานเท่านาน"

ดังนั้น เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการขับเคลื่อนการแก้ไขภาวะมลพิษจากขยะที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความเดือดร้อนและสุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล พันธกรณีระหว่างประเทศ รวมถึงให้เกิดความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชน และเป็นไปตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน "จังหวัดสะอาด" ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ขึ้น โดยแผนปฏิบัติการฉบับนี้จะมุ่งเน้นการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง โดยเฉพาะการจัดการขยะอินทรีย์หรือขยะเปียก ตามโครงการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารจัดการขยะรีไซเคิลในชุมชนให้เกิดมูลค่าเพิ่มมีการบริหารจัดการขยะประเภทต่าง ๆ ทั้งขยะทั่วไป ของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อ ให้มีระบบ/มาตรการรองรับการเก็บขนและส่งกำจัดให้ถูกต้อง รวมไปถึงการลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single-use plastics) และการให้หน่วยงานของรัฐเป็นหน่วยงานนำร่องในการดำเนินการบริหารจัดการขยะภายในหน่วยงาน โดยให้ความสำคัญต่อเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ซึ่งในปี ๒๕๖๘ นี้ได้ส่งเสริมการผลักดันการดำเนินการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีการขนขยะไปยังเจ้าภาพ เพื่อให้เกิดผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและให้ริเริ่มมีแผนงาน/โครงการในการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง สร้างความเข้มแข็งของการบริหารจัดการขยะผ่านรูปแบบคณะกรรมการในระดับท้องถิ่น และมีระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการขยะให้เกิดประสิทธิภาพจากฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ

พันธกิจ

๑. ส่งเสริมให้มีการจัดการขยะตั้งแต่ระยะต้นทาง กลางทาง และปลายทาง มีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก มุ่งผลสู่การขับเคลื่อน Sustainable Development Goals : SDGs

๒. ขับเคลื่อนและสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี แผนขยะประเทศฉบับที่ ๒ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

๓. ส่งเสริมให้เกิดการลดการเกิดขยะมูลฝอยทุกวิถีทาง ตั้งแต่การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า มุ่งเน้นการลดใช้ถุงพลาสติกและโฟม ชื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง โดยใช้หลัก ๓Rs: Reduce Reuse และ Recycle หรือ ๓ ช: ใช้น้อย ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่

๔. สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยชุมชนเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๕. สนับสนุนและส่งเสริมในการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอย

๖. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน

๗. เพื่อเป็นกรอบและทิศทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ของกระทรวงมหาดไทย ทั้งในส่วนราชการระดับส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค รวมไปถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๘. เพื่อให้มีแนวทางให้เกิดการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน
๙. เพื่อเป็นแผนปฏิบัติการให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และสามารถดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการดำเนินการและการกำหนดเป้าหมาย

๑. กำหนดเป้าหมายโดยยึดจากแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐)
๒. วิเคราะห์ปัญหาจากสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศ แนวนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น เพื่อนำมาเป็นฐานคิดในการสร้างมาตรการแก้ไขปัญหามูลฝอยชุมชน (Area - Base Problems)
๓. กำหนดกรอบการดำเนินงาน ๓ ขั้นตอนในการวางแผนและกำหนดมาตรการ คือ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง
 - ต้นทาง → ลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด
 - กลางทาง → เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - ปลายทาง → ขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
๔. การนำหลัก ๓ Rs: Reduce Reuse และ Recycle หรือ ๓ ช: ใช้น้อย ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ และหลักประชารัฐ ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนาภาคประชาสังคม และภาคประชาชน มาใช้ในการแก้ไขปัญหา
๕. การนำกรอบนโยบายสำคัญของรัฐบาลมาใช้ในการกำหนดแนวทางการดำเนินการ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรายปีของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐)

| ตัวชี้วัด | ข้อมูล ปีฐาน (ร้อยละ) | ค่าเป้าหมาย (ร้อยละเทียบกับปริมาณที่เกิดขึ้น) | | | | | |
|--|-----------------------------|---|------|------|------|------|------|
| | | ๒๕๖๕ | ๒๕๖๖ | ๒๕๖๗ | ๒๕๖๘ | ๒๕๖๙ | ๒๕๗๐ |
| ๑. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง | ๖๙ | ๗๐ | ๗๒ | ๗๔ | ๗๖ | ๗๘ | ๘๐ |
| ๒. ขยะบรรจุภัณฑ์มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์ | | | | | | | |
| ๒.๑ พลาสติก | ๒๘ | ๕๐ | ๖๐ | ๗๐ | ๘๐ | ๙๐ | ๑๐๐ |
| ๒.๒ แก้ว | ๗๕ | ๗๖ | ๗๘ | ๘๐ | ๘๒ | ๘๔ | ๘๖ |
| ๒.๓ กระดาษ | ๖๘ | ๖๙ | ๗๐ | ๗๑ | ๗๒ | ๗๓ | ๗๔ |
| ๒.๔ อะลูมิเนียม | ๗๕ | ๗๖ | ๗๗ | ๗๘ | ๗๙ | ๘๐ | ๘๑ |
| ๓. การลดปริมาณขยะอาหารเทียบจากปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน | ๓๘ | ๓๖ | ๓๕ | ๓๔ | ๓๒ | ๓๐ | ๒๘ |
| ๔. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง | ๒๒ | ๒๕ | ๓๐ | ๓๕ | ๔๐ | ๔๕ | ๕๐ |

| ตัวชี้วัด | ข้อมูล ปีฐาน (ร้อยละ) | ค่าเป้าหมาย (ร้อยละเทียบกับปริมาณที่เกิดขึ้น) | | | | | |
|--|-----------------------------|---|------|------|------|------|------|
| | | ๒๕๖๕ | ๒๕๖๖ | ๒๕๖๗ | ๒๕๖๘ | ๒๕๖๙ | ๒๕๗๐ |
| ๕. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง | ๙๐.๘๕ | ๑๐๐ | ๑๐๐ | ๑๐๐ | ๑๐๐ | ๑๐๐ | ๑๐๐ |
| ๖. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการอย่างถูกต้อง | ๔๕ | ๕๐ | ๖๐ | ๗๐ | ๘๐ | ๙๐ | ๑๐๐ |

เป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. ขยะมูลฝอยมีการนำกลับไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น และส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชน
๒. ขยะอันตรายครัวเรือนได้รับการบริหารจัดการและนำไปใช้ประโยชน์
๓. ขยะรีไซเคิลในชุมชนได้รับการบริหารจัดการ และสร้างมูลค่าเพิ่ม ผ่านการจัดสวัสดิการให้สมาชิก
๔. ขยะมูลฝอยได้รับการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น ในการรวบรวม เก็บขนขยะ และกำจัดอย่างมีประสิทธิภาพ
๕. พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single – use plastics) มีปริมาณการใช้ลดลง
๖. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการบริหารจัดการและส่งกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น
๗. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการบริหารจัดการและส่งกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น
๘. ประชาชนในพื้นที่มีความตระหนักและความเข้าใจในการจัดการขยะที่ต้นทางเพิ่มขึ้น เพื่อลดปัญหาปริมาณในการจัดการ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเกิดก๊าซเรือนกระจก
๙. ผู้สมัครสมาชิกอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) เพิ่มขึ้น และมีกิจกรรมที่ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมและพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชน
๑๐. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ
๑๑. หน่วยงานภาครัฐทุกส่วนราชการเป็นหน่วยงานนำร่องในการดำเนินการบริหารจัดการขยะภายในหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง



ตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2568

1. ต้นทุนการจัดการขยะต้นทาง

- 100% คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกจัดทำแผนฯ ดำเนินการและรายงานให้อปท. ทราบ
- 100% อปท. มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ใหม่อย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี
- 100% อำเภอมีการคัดเลือกผลการขยะต้นแบบ ระดับอำเภอ
- 100% จังหวัดมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อน ของอปท.
- 100% จังหวัดมีการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบของผู้บริโภค (ลดคัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ใหม่)
- 100% จังหวัดมีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ

2. ต้นทุนการจัดการขยะกลางทาง

- 100% อปท. มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง
- 95% อปท. มีการจัดเก็บขนขยะ หรือมีมาตรการจัดการ ขยะมูลฝอยแยกประเภท
- 100% จังหวัดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมรองรับขยะรีไซเคิลของจังหวัด
- 100% อปท. มีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัด
- 100% อปท. มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน

3. ต้นทุนการจัดการขยะปลายทาง

- 80% ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง
- 100% อปท. ในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการจัดทำแผนบริหารจัดการขยะ ของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)
- 60% อปท. ดำเนินการเปิดหรือปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง
- 100% จังหวัดมีมาตรการสั่งกำจัดและรายงานผลการจัดการของเสียอันตรายชุมชน
- 100% อปท. มีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี

4. ต้นทุนกลไกส่งเสริมการบริหารจัดการ

- 100% อปท. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก
- 100% อปท. มีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ระดับอปท.
- 100% จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะเข้าสู่การประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด หรือคณะกรรมการจังหวัด หรือที่ประชุมผู้บริหารอปท. ทุกเดือน
- 100% อปท. มีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)
- 100% อปท. มีการยกย่องเชิดชูเกียรติครัวเรือนต้นแบบในการจัดการขยะครัวเรือน
- 100% จังหวัดมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ การซื้อขายคาร์บอนเครดิตจากโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อน ของอปท.
- 100% จังหวัดมีกลไกในการติดตามประเมินผลในการดำเนินการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)
- 100% อปท. มีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
- 100% อปท. มีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศ ต้นทุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของอปท. [รายปี (มฟ.1) และรายเดือน (มฟ.2)]

ตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

| เป้าประสงค์ | เป้าหมาย (ร้อยละ) |
|---|-------------------|
| ๑. ด้านการจัดการขยะต้นทาง | |
| ๑.๑ คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแผน และรายงานผลการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ | ๑๐๐ |
| ๑.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ประโยชน์ อย่างน้อย ๔ ครั้งต่อปี | ๑๐๐ |
| ๑.๓ อำเภอมีการคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบ ระดับอำเภอ | ๑๐๐ |
| ๑.๔ จังหวัดมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น | ๑๐๐ |
| ๑.๕ จังหวัดมีการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบของผู้บริโภคให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ใหม่ | ๑๐๐ |
| ๑.๖ จังหวัดมีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ | ๑๐๐ |
| ๒. ด้านการจัดการขยะกลางทาง | |
| ๒.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง | ๑๐๐ |
| ๒.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยหรือมีมาตรการจัดการมูลฝอยแยกประเภท | ๙๕ |
| ๒.๓ จังหวัดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมรองรับขยะรีไซเคิลของจังหวัด | ๑๐๐ |
| ๒.๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัด หรือมีการนำส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ | ๑๐๐ |
| ๒.๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน | ๑๐๐ |
| ๓. ด้านการจัดการขยะปลายทาง | |
| ๓.๑ ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง | ๘๐ |
| ๓.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการจัดทำแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) | ๑๐๐ |
| ๓.๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิดหรือปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง | ๖๐ |
| ๓.๔ จังหวัดมีมาตรการส่งกำจัดและรายงานผลการจัดการของเสียอันตรายชุมชน | ๑๐๐ |
| ๓.๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี | ๑๐๐ |

| เป้าประสงค์ | เป้าหมาย (ร้อยละ) |
|--|-------------------|
| ๔. ด้านการบริหารจัดการ | |
| ๔.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก | ๑๐๐ |
| ๔.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น | ๑๐๐ |
| ๔.๓ จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด หรือคณะกรรมการจังหวัด หรือที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น | ๑๐๐ |
| ๔.๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก | ๑๐๐ |
| ๔.๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครัวเรือนต้นแบบในการบริหารจัดการขยะครัวเรือน | ๑๐๐ |
| ๔.๖ จังหวัดมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การซื้อขายคาร์บอนเครดิตจากโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น | ๑๐๐ |
| ๔.๗ จังหวัดมีกลไกในการติดตามประเมินผลในการดำเนินการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) | ๑๐๐ |
| ๔.๘ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย | ๑๐๐ |
| ๔.๙ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น [รายปี (ม.พ.๑) และรายเดือน (ม.พ.๒)] | ๑๐๐ |

คำอธิบายตัวชี้วัดเป้าประสงค์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา

๑. ด้านการจัดการขยะต้นทาง

๑.๑ คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนปฏิบัติงานดำเนินการตามแผน และรายงานผลการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก โดยในข้อ ๑๒ ได้กำหนดให้คณะกรรมการ มีหน้าที่ ดังนี้

๑) จัดทำแผนปฏิบัติงาน เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานของเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก

๒) ดำเนินการตามแผนหรือนโยบายที่กำหนด

๓) รายงานผลการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ พร้อมทั้งปิดประกาศให้ประชาชนทราบ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

๔) หน้าที่อื่นตามที่ได้รับร้องขอ

และในข้อ ๑๖ ของระเบียบเดียวกัน ได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมของ อถล. ดังนี้

๑) ตรวจสอบคุณสมบัติ พิจารณารับลงทะเบียนผู้สมัครเป็น ออถ. รวมถึงปรับปรุงข้อมูลทะเบียน

๒) ทำบัตรประจำตัว ออถ.

๓) จัดปฐมนิเทศ ฝึกอบรม หรือประชุม สัมมนา ออถ. เพื่อพัฒนา ออถ. ให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ส่งเสริม สนับสนุนในการจัดกิจกรรมของ ออถ.

๕) ติดตามผลการดำเนินการ รวมถึงให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาแก่ ออถ.

๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยให้จังหวัดและอำเภอส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของ ออถ. เครือข่าย ออถ. รวมไปถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถพิจารณาส่งเสริมหรือสนับสนุนการดำเนินงานของ ออถ. ก็สามารถทำได้

สำหรับกิจกรรมของเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก” ในการร่วมกันทำกิจกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง ตัวอย่างของกิจกรรม เช่น กิจกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย กิจกรรมการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การจัดหน่วยเฝ้าระวังเคลื่อนที่เร็ว สำหรับแจ้งเหตุที่เกี่ยวข้องกับขยะ กิจกรรมการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน การปลูกต้นไม้ เป็นต้น

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

| | | | |
|--|--------------|---|---|
| จำนวน อปท. ที่ดำเนินการให้คณะกรรมการเครือข่าย ออถ. จัดทำแผนปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแผน และรายงานผลการดำเนินงานให้ อปท. ทราบ | $\times 100$ | = | ร้อยละ ของ อปท. ที่ดำเนินการให้คณะกรรมการเครือข่าย ออถ. จัดทำแผนปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแผน และรายงานผลการดำเนินงานให้ อปท. ทราบ |
| จำนวน อปท. ทั้งหมด | | | |

๑.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ประโยชน์ อย่างน้อย ๔ ครั้งต่อปี

ขยะบรรจุภัณฑ์มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์

๑) พลาสติก

๒) แก้ว

๓) กระดาษ

๔) อะลูมิเนียม

โดยจัดตั้งถังขยะแบบแยกประเภท หรือแยกถุง หรือมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการคัดแยกและจัดการขยะ บรรจุภัณฑ์ เช่น กองทุนขยะของผู้สูงอายุ ผ้าป่าขยะรีไซเคิล ขยะแลกไข่ ขยะแลกสิ่งของ ขยะแลกภาษี ธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน หรือกลุ่มการแปรรูปผลิตภัณฑ์รีไซเคิล ฯลฯ

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

| | | | |
|---|--------------|---|---|
| จำนวน อปท. ที่จัดกิจกรรมมากกว่าหรือเท่ากับ 4 ครั้ง/ปี | $\times 100$ | = | ร้อยละของ อปท. ที่มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ใหม่ |
| จำนวน อปท. ทั้งหมด | | | |

๑.๓ อำเภอมีการคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบ ระดับอำเภอ

ธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) คือ รูปแบบการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีการคัดแยกขยะรีไซเคิล โดยใช้หลักการของธนาคารมาประยุกต์ใช้เพื่อให้สมาชิกนำขยะรีไซเคิลมาขายที่ธนาคาร โดยมีคณะกรรมการธนาคารขยะชุมชน/หมู่บ้าน และคณะทำงานธนาคารขยะชุมชน/หมู่บ้าน ที่ได้รับการคัดเลือกมาดำเนินการคัดแยกและชั่งน้ำหนัก คำนวณเป็นมูลค่าและบันทึกข้อมูลการขายลงสมุดคู่ฝาก โดยใช้ราคาที่คณะทำงานธนาคารขยะชุมชน/หมู่บ้านได้ประสานงานกับผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล เป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคา รายได้จากการดำเนินการธนาคารขยะชุมชน/หมู่บ้าน จะนำมาใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินการ และใช้ในส่งเสริมกิจกรรมและสวัสดิการของสมาชิกธนาคารขยะฯ (ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๐.๔/ว ๑๒๗๐๖ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๖)

ในระยะต่อมา เมื่อมีการจัดตั้งธนาคารขยะในพื้นที่แล้ว ควรมีการส่งเสริมให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จังหวัดควรพิจารณาการจัดกระบวนการในการติดตามประเมินผลการจัดทำธนาคารขยะ โดยกำหนดให้มีการคัดเลือกธนาคารขยะที่มีความโดดเด่นในระดับอำเภอ เพื่อถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างหมู่บ้านชุมชนที่ได้ดำเนินการ และขยายผลความสำเร็จไปยังพื้นที่ข้างเคียง ในรูปแบบของการคัดเลือกธนาคารขยะในพื้นที่ระดับอำเภอที่มีการบริหารจัดการที่ดีและเหมาะสมในการเป็นต้นแบบระดับอำเภอ และสามารถมีธนาคารขยะต้นแบบ ระดับอำเภอได้มากกว่า ๑ แห่ง ใน ๑ อำเภอ

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

| | | |
|---|---|--|
| $\frac{\text{จำนวนอำเภอที่มีธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ} \times 100}{\text{จำนวนอำเภอทั้งหมดของจังหวัด}}$ | = | ร้อยละของอำเภอมีการคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ |
|---|---|--|

๑.๔ จังหวัดมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้กำหนดการจัดการมูลฝอยไว้ในข้อที่ ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการกำจัดมูลฝอยให้คัดแยกมูลฝอยที่จัดเก็บได้ออกเป็นมูลฝอยที่ย่อยสลายง่าย มูลฝอยที่ย่อยสลายยาก และมูลฝอยที่ไม่ย่อยสลายก่อนนำไปกำจัด ทั้งนี้การกำจัดให้ทำตามความเหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพและคุณสมบัติของมูลฝอยนั้น หรือสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม และระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน และสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด โดยให้ราชการส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมและสามารถพึ่งพาตนเองในการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดโดยอย่างน้อยให้มีการคัดแยกมูลฝอยอินทรีย์ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ และกำจัดมูลฝอยอินทรีย์ในครัวเรือนหรือสถานประกอบการด้วยวิธีการหมักแบบเติมอากาศ เช่น การจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน การผลิตสารปรับปรุงดินการทำปุ๋ยอินทรีย์จากเศษกิ่งไม้และใบไม้ และให้มีการคัดแยกมูลฝอยที่เป็นพลาสติกออกจากมูลฝอยประเภทอื่น เพื่อมิให้นำมูลฝอยที่เป็นพลาสติกไปกำจัดรวมกับมูลฝอยประเภทอื่น ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคำนึงถึงการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะผู้พัฒนาโครงการ ได้ขึ้นทะเบียนโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจในประเทศไทย หรือ Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ โดยมีประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ ๓๖,๖๔๔,๓๐๙ คน โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑,๗๐๑ แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑๘,๙๓๕ แห่ง มีระยะเวลาคิดเครดิตของโครงการ

ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ – ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๙ หรือระยะเวลา ๗ ปี และคาดว่าจะสามารถลดปริมาณ ก๊าซเรือนกระจกได้ ๔๙๒,๒๑๒ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี

ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อนเป็นไป อย่างถูกวิธี ต่อเนื่อง และเกิดเป็น วิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์แนวใหม่ RE-X-RAY โครงการ ถังขยะเปียก ลดโลกร้อน เพื่อบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ โดยกำหนดแนวทาง การขับเคลื่อนการปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์แนวใหม่ ทั้งในระดับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสำรวจการจัดทำถังขยะเปียกของครัวเรือนตามข้อมูลในระบบ สารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

การวัดผลความสำเร็จโดยมีกิจกรรมการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ดังนี้

๑. จังหวัดมีการจัดทำแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด

๒. จังหวัดมีการแจ้งแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามแผนฯ

๓. จังหวัดมีการจัดประชุมซักซ้อมเพื่อสร้างความเข้าใจการดำเนินงานตามแผนการ ขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด ให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นทราบ

๔. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการลงพื้นที่สำรวจการจัดทำถังขยะเปียก ของครัวเรือน และมีการรายงานผลให้จังหวัดทราบ

๕. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการบันทึกข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ในระบบ สารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (DLA Waste) ในทุกเดือน (ต.ค. ๖๗ – ก.ย. ๖๘) ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. จังหวัดดำเนินการครบทั้ง ๕ กิจกรรม ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ ๑๐๐

๒. จังหวัดดำเนินการไม่ครบทั้ง ๕ กิจกรรม ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ ๐

๑.๕ จังหวัดมีการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบของผู้บริโภคให้มีการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ใหม่

โดยจังหวัดจัดให้มีกิจกรรมในการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบของผู้บริโภค ให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ใหม่ โดยเฉพาะพลาสติก แบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single – use plastics) ขยะอาหาร (food waste) และความรู้เกี่ยวกับการลดก๊าซเรือน กระจก ทั้งในหน่วยงานราชการระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึง ตลาด โรงเรียน โรงพยาบาล งานกิจกรรม และเทศกาล (event) ที่จัดโดยจังหวัด อย่างน้อย ๔ กิจกรรม เช่น

๑) รมรงค์ ประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ที่เกิดขยะจำนวนมาก เช่น ตลาด ห้างสรรพสินค้า

๒) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด

๓) เผยแพร่องค์ความรู้/แนวทางการจัดการขยะ ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ

๔) จัดกิจกรรมพิเศษในการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบต่อการจัดการ ขยะมูลฝอย เช่น เดิน-วิ่งลดขยะ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ก่อมลพิษ จัดหลักสูตรพาชมการบริหารจัดการขยะ ของจังหวัด

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

- จังหวัดมีการดำเนินการอย่างน้อย ๔ กิจกรรม ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ ๑๐๐
- จังหวัดดำเนินการน้อยกว่า ๔ กิจกรรม ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ ๐

๑.๖ จังหวัดมีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ

หมายถึง มีการติดตั้งจุดคัดแยกขยะอย่างน้อย ๓ ประเภท ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป และขยะรีไซเคิล ในพื้นที่ของหน่วยงานราชการระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๖ ที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐเป็นหน่วยงานนำร่องในการดำเนินการบริหารจัดการขยะภายในหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

| | | | |
|--------------------------------|--------------|---|--|
| จำนวนหน่วยงานที่มีการคัดแยกขยะ | | | |
| $(ก+ข+ค+ง+จ)$ | $\times 100$ | = | ร้อยละของหน่วยงานภายในจังหวัดที่จัดให้มีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ |
| จำนวนหน่วยงานทั้งหมดของจังหวัด | | | |

หมายเหตุ: จำนวนหน่วยงานทั้งหมดของจังหวัด ได้แก่

- จำนวนหน่วยงานราชการระดับจังหวัด (ก)
- จำนวนหน่วยงานราชการระดับอำเภอ (ข)
- จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในในเขตจังหวัด (ค)
- จำนวนสถานศึกษาในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในในเขตจังหวัด (ง)
- จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในในเขตจังหวัด (จ)

๒. ด้านการจัดการขยะกลางทาง

๒.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ ๑๐๐ มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท ในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้กำหนดการเก็บและขนมูลฝอยไว้ใน ข้อ ๙ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยหรือถุงเก็บมูลฝอยไว้ในที่สาธารณะ และสถานสาธารณะให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภท ปริมาณมูลฝอย และกิจกรรมในสถานที่นั้น โดยอย่างน้อยต้องมีภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดตั้งภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภท ๒ ประเภท ได้แก่ ภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปเป็นสีน้ำเงิน และภาชนะรองรับมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่หรือขยะรีไซเคิลเป็นสีเหลือง สำหรับพื้นที่ที่ต้องการเน้นในเรื่องความปลอดภัย อาจจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยที่มีลักษณะโปร่งใสก็ได้ โดยขอให้มีสัญลักษณ์ที่บ่งบอกประเภทขยะโดยชัดเจน รวมถึงภาชนะเดิมที่สามารถดัดแปลงได้ ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือประกาศเกี่ยวกับมาตรการดูแลการจัดการมูลฝอยในที่สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากไม่มีการตั้งภาชนะรองรับ

ขยะมูลฝอยให้มีการดำเนินการอย่างไร เช่น ไม่อนุญาตให้มีการทิ้งขยะในที่สาธารณะโดยต้องทำมูลฝอยกลับไปทิ้งยังสถานที่พักอาศัยหรือสถานที่อื่นใดที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นิยาม

ที่สาธารณะ หมายถึง สถานที่ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน เช่น สวนสาธารณะ ทางเดินเท้า สนามเด็กเล่น ที่จอดรถสาธารณะ ป้ายรถเมล์ เป็นต้น

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

| | | |
|--|---|---|
| $\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดให้มีภาชนะ} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}}$ | = | $\frac{\text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท}}{\text{ขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง}}$ |
|--|---|---|

หมายเหตุ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่ไม่สามารถตั้งภาชนะรองรับมูลฝอยได้ แต่ได้มีการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือประกาศเกี่ยวกับมาตรการดูแลการจัดการมูลฝอยในที่สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ถือว่าได้ดำเนินการจัดให้มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยว

๒.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยหรือมาตรการจัดการมูลฝอยแยกประเภท

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเก็บขนขยะแยกประเภท เช่น มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ประเภทของขยะมูลฝอย เช่น ขยะมูลฝอยทั่วไป ขยะมูลฝอยอินทรีย์ ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ฯลฯ รวมถึงเส้นทางการเก็บและขนมูลฝอย แล้วแจ้งวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางการเก็บและขนขยะมูลฝอยดังกล่าวให้ผู้ก่อให้เกิดมูลฝอยทราบล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควร หรือแบ่งส่วนในรถเก็บขนขยะ เพื่อสามารถเก็บขนขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทได้

กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่มีการเก็บขนขยะมูลฝอย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องออกมาตรการในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแยกประเภท

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

| | | |
|--|---|--|
| $\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยแยกประเภท} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}}$ | = | $\frac{\text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บขนขยะแยกประเภท}}$ |
|--|---|--|

๒.๓ จังหวัดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมรองรับขยะรีไซเคิลของจังหวัด

จังหวัดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนคัดแยกขยะรีไซเคิล และสนับสนุนการนำแนวคิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยภายใต้หลักการ ๓ Rs หรือ ๓ ซ: คือ ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ รมรณรงค์สร้างการรับรู้ และสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในทุกพื้นที่มีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนและคัดแยกขยะที่สามารถนำไปรีไซเคิลได้ พัฒนาสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม หรือสวัสดิการด้านต่าง ๆ และทำให้การจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น

- ๑) จังหวัดเป็นเจ้าภาพในการจัดให้มีการซื้อขายขยะรีไซเคิล โดยกำหนดวัน เวลา สถานที่ และจัดรับซื้อขายขยะจากหน่วยงานราชการในพื้นที่ศาลากลาง
- ๒) มีแอปพลิเคชันที่เอื้อต่อการซื้อขายขยะรีไซเคิล
- ๓) มีการทำความร่วมมือ/ตกลง ในการรับซื้อขายขยะรีไซเคิลกับหน่วยงานหรือองค์กรที่มีความสนใจ
- ๔) จัดกิจกรรมระดับจังหวัดที่ส่งเสริมให้มีการนำขยะรีไซเคิลมาจัดการร่วมกัน เช่น ทอดผ้าป่าขยะ ตลาดนัดรีไซเคิล
- ๕) จังหวัดมีการจัดกิจกรรมรับขยะเพื่อนำไปจำหน่ายและนำรายได้ส่งต่อผู้ยากไร้

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

- ๑. จังหวัดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมรองรับขยะรีไซเคิลของจังหวัดอย่างน้อย ๑ กิจกรรม ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ ๑๐๐
- ๒. จังหวัดไม่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมรองรับขยะรีไซเคิลของจังหวัด ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ ๐

๒.๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัด หรือมีการนำส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการขนขยะอันตรายชุมชน หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดตั้งภาชนะรองรับขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนในหมู่บ้านหรือชุมชน และมีการขนขยะอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมขยะอันตรายของจังหวัด เพื่อรวบรวมและนำส่งไปกำจัดต่อไป หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขนขยะอันตรายชุมชนส่งไปให้บริษัทเอกชนนำไปกำจัดโดยตรง

นิยาม

ขยะอันตรายชุมชน หมายถึง ขยะที่มีความเป็นอันตราย หรือมีส่วนประกอบเป็นสารที่มีอันตราย เช่น ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่เคลื่อนที่ กระจกสเปร์ยบรรจุสี หรือสารเคมี เป็นต้น

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

| |
|--|
| $\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการขนขยะอันตรายชุมชน} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \frac{\text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการขนขยะอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมขยะอันตรายของจังหวัดหรือมีการนำส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ}}$ |
|--|

๒.๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีจุดทิ้งมูลฝอยติดเชื้อชุมชน (Drop off) และรวบรวมขนส่งไว้ ณ ที่พักรวมมูลฝอย ติดเชื้อของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือศูนย์บริการสาธารณสุขหรือตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด และรวบรวมขนส่งไปยังโรงพยาบาลชุมชนหรือขนส่งไปยังสถานที่กำจัดโดยรถเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือบริษัทเอกชนเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการต่อไป

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \frac{\text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน}}$$

๓. ด้านการจัดการขยะปลายทาง

๓.๑ ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง นิยาม

๑) ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ หมายถึง ขยะมูลฝอย ซึ่งคำนวณจาก อัตราการเกิดขยะมูลฝอย คูณด้วยจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร ปี พ.ศ. ๒๕๖๗

| อัตราการเกิดขยะมูลฝอย (ตัน/คน/วัน) | | | | | |
|------------------------------------|-----------|-------------|------------|-----------------------|------------|
| จังหวัด | เทศบาลนคร | เทศบาลเมือง | เทศบาลตำบล | องค์การบริหารส่วนตำบล | เมืองพัทยา |
| จังหวัดทั่วไป | ๐.๐๐๑๘๘ | ๐.๐๐๑๑๕ | ๐.๐๐๑๐๒ | ๐.๐๐๑๐๒ | |
| ชลบุรี | ๐.๐๐๑๘๘ | ๐.๐๐๑๑๕ | ๐.๐๐๑๐๒ | ๐.๐๐๑๐๒ | ๐.๐๐๓๙๐ |
| ระยอง | ๐.๐๐๒๐๒ | ๐.๐๐๑๗๕ | ๐.๐๐๓๔๔ | ๐.๐๐๕๖๙ | |
| ภูเก็ต | ๐.๐๐๑๙๖ | ๐.๐๐๘๓๘ | ๐.๐๐๗๗๕ | ๐.๐๐๒๐๔ | |
| สมุทรสาคร | ๐.๐๐๒๔๑ | ๐.๐๐๐๘๑ | ๐.๐๐๘๗๑ | ๐.๐๐๒๘๔ | |
| ปทุมธานี | ๐.๐๐๑๘๕ | ๐.๐๐๒๔๗ | ๐.๐๐๓๗๑ | ๐.๐๐๓๑๔ | |
| สมุทรปราการ | ๐.๐๐๒๓ | ๐.๐๐๓๗๐ | ๐.๐๐๓๗๕ | ๐.๐๐๓๑๒ | |
| สุราษฎร์ธานี | ๐.๐๐๒๖๑ | ๐.๐๐๑๒๔ | ๐.๐๑๕๒๖ | ๐.๐๐๑๐๐ | |

*สูตรอัตราการเกิดปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น โดยกรมควบคุมมลพิษ

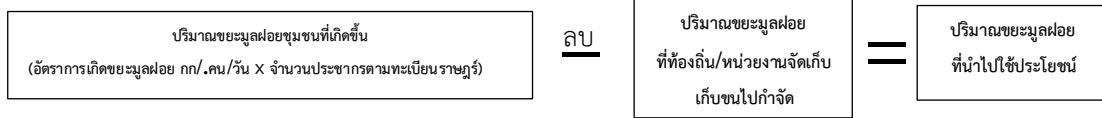
๒) ปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง หมายถึง ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปกำจัดอย่างถูกต้อง รวมกับปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์

๓) ปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดอย่างถูกต้อง หมายถึง ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ได้แก่ การฝังกลบเชิงวิศวกรรม (Engineer Landfill) การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) เตาเผาที่มีระบบกำจัดมลพิษทางอากาศ การแปรรูปเพื่อผลิตพลังงาน (WTE) การหมักทำปุ๋ย (Compost) การแปรรูปขยะเป็นเชื้อเพลิง (RDF) การกำจัดขยะมูลฝอยแบบเชิงกลชีวภาพ (MBT) และเตาเผา ขนาดน้อยกว่า ๑๐ ตัน/วัน ที่มีระบบกำจัดอากาศเสีย

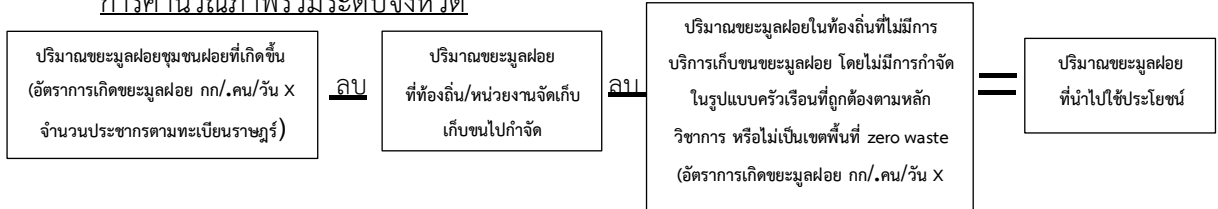
๔) ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ หมายถึง ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กองทุนขยะของผู้สูงอายุ ผ้าป่าขยะรีไซเคิล ขยะแลกไข่ ขยะแลกสิ่งของ ขยะแลกภาษี กิจกรรม Big Cleaning Day กิจกรรมทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ กิจกรรมร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว กิจกรรมธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน กิจกรรมตลาดนัดมือสอง เป็นต้น รวมทั้งปริมาณขยะรีไซเคิลที่มีการคัดแยกที่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์

การคำนวณในเขตพื้นที่ อปท.



การคำนวณภาพรวมระดับจังหวัด



สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง

$$\begin{aligned}
 & \frac{1. \quad \text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปกำจัดอย่างถูกต้อง} \times 100 + \text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์}}{\text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น}} = \text{ร้อยละของขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง} \\
 & \text{หรือ} \\
 & \frac{2. \quad \text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปกำจัดอย่างถูกต้อง} \times 100 + \text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์}}{\text{อัตราการเกิดขยะมูลฝอยของ คพ.} \times \text{จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์}} = \text{ร้อยละของขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง}
 \end{aligned}$$

๓.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการจัดทำแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงาน และจัดการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มพื้นที่ฯ เป็นแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ในการบริหารจัดการขยะในภาพรวมของจังหวัด เสนอต่อคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดพิจารณา โดยแผนปฏิบัติการดังกล่าวต้องครอบคลุมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายในกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) เช่น การเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอยของทั้งกลุ่ม การไหลของขยะทั้งหมดของกลุ่มมีที่มาที่ไปอย่างไร มีกระบวนการในการบริหารจัดการอย่างไร ทั้งนี้ การดำเนินการต้องสอดคล้องกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมของจังหวัดด้วย

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{จำนวนกลุ่ม Clusters มีการจัดทำแผนฯ} \times 100}{\text{จำนวนกลุ่ม Clusters ทั้งหมด}} = \text{ร้อยละของกลุ่ม Clusters ที่มีการจัดทำแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)}$$

๓.๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิดหรือปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีการบริหารจัดการสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง ได้แก่ การเทกอง การเทกองที่มีการควบคุม การเผากลางแจ้ง เตาเผาที่ไม่มีระบบบำบัดมลพิษทางอากาศ และวิธีการอื่น ๆ ที่ไม่ปรากฏในข้อ ๑๔ ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ มีการกำหนดแผนงาน/โครงการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการร่วมกัน หรือร่วมกันกำหนดวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง ซึ่งอาจรวมถึงการพิจารณาในการนำเทคโนโลยีเข้ามาจัดการ โดยคำนึงถึงการลดก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากสถานที่กำจัดขยะที่ไม่ถูกต้องตามข้อเสนอการยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องของกรมควบคุมมลพิษ เช่น

- ๑) มีการกำหนดเวลาเข้าออกของรถเก็บขนขยะมูลฝอยในบริเวณสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- ๒) มีการปรับถนนในพื้นที่ให้รถเก็บขนขยะสามารถวิ่งเข้าสู่หน้ากองเพื่อฝังกลบ
- ๓) มีการควบคุมขนาดและการวางตำแหน่งของหน้างานกำจัดขยะมูลฝอยในแต่ละระยะ
- ๔) เจ้าหน้าที่ประจำสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย มีการควบคุมและกำกับดูแลงานกำจัดขยะมูลฝอย
- ๕) ผู้ควบคุมงานระดับหัวหน้างาน มีการควบคุมและกำกับดูแลงานกำจัดขยะมูลฝอย
- ๖) มีการจัดบันทึกปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- ๗) มีการป้องกันเหตุรำคาญด้านกลิ่น ทัศนียภาพ และแมลงวัน เช่น การฉีดพ่นน้ำสกัดชีวภาพ
- ๘) มีการทำความสะอาดพื้นที่โดยรอบในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- ๙) มีการไถเกลี่ย บดอัด และกลบทับขยะมูลฝอยด้วยดินหรือวัสดุกลบทับอื่น ๆ ตามระยะเวลา

อย่างเหมาะสม

- ๑๐) มีการควบคุมหรือการจัดระเบียบผู้ค้าและคัดแยกขยะมูลฝอยในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- ๑๑) มีการป้องกันการลักลอบนำขยะมูลฝอยชุมชนจากแหล่งอื่นที่มีได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีการจัดในสถานที่
- ๑๒) มีการควบคุมไม่ให้นำของเสียอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ หรือของเสียพิเศษ มากำจัดในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- ๑๓) มีการป้องกันและระงับเหตุฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้ หรือน้ำท่วม บ่อฝังกลบขยะมูลฝอย
- ๑๔) มีท่อรวบรวม/ระบายก๊าซในบ่อฝังกลบขยะมูลฝอย
- ๑๕) มีการจัดการขยะมูลฝอยที่ลอยในบ่อบำบัดน้ำเสีย

โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการยกระดับ ตามข้อ ๑) – ๑๓) เป็นอย่างน้อย ทั้งนี้ ให้จังหวัดรวบรวมข้อมูลสถานที่กำจัดขยะของจังหวัด และกำหนดเป็นแนวการดำเนินงานเพื่อยกระดับสถานที่กำจัดขยะให้เป็นสถานที่กำจัดขยะที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อดำเนินการแล้วให้รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยจังหวัดทราบด้วย

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

| |
|--|
| $\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการปิดหรือปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องทั้งหมด}} = \text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิดหรือปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง}$ |
|--|

๓.๔ จังหวัดมีมาตรการส่งกำจัดและรายงานผลการจัดการของเสียอันตรายชุมชน

การจัดการของเสียอันตรายชุมชน ได้มีการส่งเสริมให้จังหวัดจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อเป็น ศูนย์รวบรวมขยะอันตราย ส่งเสริมการคัดแยกขยะอันตรายจากชุมชน เก็บรวบรวมในภาชนะรองรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในขั้นสุดท้าย คือ การส่งไปกำจัดอย่างถูกต้อง ทั้งกรณีที่ยังคงเก็บรวบรวมของเสียอันตรายชุมชน ส่งกำจัดเองโดยตรง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าภาพรวบรวมและนำส่งบริษัทเอกชนเพื่อกำจัด

ในการดำเนินการภาพรวมของจังหวัด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จัดทำบันทึกข้อตกลง MOU ร่วมกันมอบหมายให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ที่มีศักยภาพรับผิดชอบการเก็บรวบรวมและขนส่งของเสียอันตรายชุมชน เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบันทึกข้อมูลการจัดการของเสียอันตรายชุมชนดังกล่าว ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มฝ.๑) ส่วนที่ ๒ ข้อมูลพื้นฐานด้านขยะ

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. จังหวัดมีมาตรการส่งกำจัดและกำกับติดตามให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานผลการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในระบบ มฝ. ๑ ให้ถูกต้องครบถ้วน ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ ๑๐๐

๒. จังหวัดไม่มีมาตรการส่งกำจัดและรายงานผลการจัดการของเสียอันตรายชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีการดำเนินการรายงานข้อมูลในระบบ มฝ. ๑ ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ ๐

๓.๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการจัดการกับมูลฝอยติดเชื้อ ซึ่งเป็นมูลฝอยที่ปนเปื้อน หรือสงสัยว่าปนเปื้อนสิ่งก่อให้เกิดโรค มูลฝอยติดเชื้อในชุมชนเกิดจากกลุ่มผู้ป่วยที่รักษาตัวที่บ้านหรือกลับไปรักษาตัวที่บ้านหรือจากการดูแลสุขภาพที่บ้าน (Home Health Care) เช่น วัสดุและของใช้ต่าง ๆ ที่มีการปนเปื้อนเลือดและสารคัดหลั่งของผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง ผู้ป่วยล้างไตผ่านช่องท้อง การฉีดยาในผู้ป่วยโรคเบาหวาน ผู้ป่วยที่มีแผลกดทับ ผู้ป่วยโควิด-๑๙ (Home Isolation) และผู้ป่วยโรคติดเชื้ออื่น ๆ เป็นต้น เช่น สำลี ผ้าก๊อซ ผ้าพันแผล ผ้าอ้อมสำเร็จรูป แผ่นรองซับ หน้ากากอนามัย ถุงมือยาง ถุงล้างไต ถุงปัสสาวะ และสายยาง เข็มหรือเข็มอินซูลิน โดยมีการจัดการเป็นระบบที่เชื่อมโยงกันทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และในส่วนของชุมชนที่จะต้องมีรูปแบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อที่เหมาะสม โดยมีการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ เช่น วัด โรงเรียน ชมรมผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน ฯลฯ ในการร่วมวางมาตรการและออกแบบรูปแบบในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อที่เหมาะสมกับชุมชนในแต่ละพื้นที่โดยการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน ให้มีการนำส่งเพื่อไปรวบรวม ณ ที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือศูนย์บริการสาธารณสุขหรือตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด และรวบรวมนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการต่อไป โดยต้องไม่มีมูลฝอยติดเชื้อตกค้าง เพื่อลดและป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรค รวมถึงเพื่อความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

| | |
|---|--|
| $\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} =$ | $\frac{\text{ร้อยละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี}}$ |
|---|--|

๔. ด้านกลไกส่งเสริมการบริหารจัดการ

๔.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิญชวนให้ทุกครัวเรือนสมัครเป็นสมาชิก “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก” ร่วมกันทำกิจกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง โดยที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๒ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก เพื่อให้มีกลไกในรูปแบบของคณะกรรมการเข้ามารองรับการบริหารจัดการของกลุ่มอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

| | | |
|--|---|--|
| $\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}}$ | = | ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก |
|--|---|--|

๔.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีผู้รับผิดชอบในการดำเนินการและร่วมคิดร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยประกอบด้วย ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกอง/ฝ่าย ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึง ประธานกลุ่มชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ เมื่อมีการถ่ายทอดแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปีแล้วให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี ให้บรรลุผลตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

| | | |
|--|---|---|
| $\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}}$ | = | ร้อยละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น |
|--|---|---|

๔.๓ จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด หรือคณะกรรมการจังหวัด หรือที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำอธิบาย :

หมายถึง ให้มีการทำประเด็นเรื่องการบริหารจัดการขยะ เช่น ข้อมูลการจัดการขยะในจังหวัด ปริมาณขยะ สถานการณ์ขยะในปัจจุบัน สภาพปัญหาการจัดการขยะ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการจัดการขยะในพื้นที่ รวมถึงสร้างความตื่นตัวแก่สาธารณชนเป็นวงกว้าง ร่วมกับภาครัฐ

หรือเอกชน และการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด/คณะกรรมการจังหวัด/ที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างน้อยต้องมีการนำเสนอในที่ประชุมใดที่ประชุมหนึ่ง หรือมากกว่า ๑ คณะ อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

| | | |
|---|---|--|
| จำนวนเดือนที่จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุม × 100 คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด/กรมการจังหวัด/ผู้บริหาร อปท. | = | ร้อยละของจังหวัดที่มีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด/กรมการจังหวัด/ผู้บริหาร อปท. |
| 12 เดือน | | |

๔.๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก

เพื่อส่งเสริมให้เกิดเครือข่าย อาสาสมัครประชาชนในท้องถิ่นที่มีจิตอาสาในการช่วยเหลืองานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการยกย่องและเชิดชูเกียรติ สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก ผ่านการจัดทำประกาศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง ยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกต้นแบบ โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

๑. เป็นผู้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม และเป็นสมาชิกธนากรขยะ
๒. เฝ้าระวัง สอดส่อง ดูแล รวมทั้งรายงานสถานการณ์การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยการปกป้อง และรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ
๓. สื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหาร จัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม
๔. เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น
๕. ให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และเครือข่ายอาสาสมัคร ท้องถิ่นรักโลก เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม

โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำประกาศหรือเกียรติบัตรยกย่องเชิดชูเกียรติให้แก่ผู้ได้รับการคัดเลือก โดยอาจมอบเกียรติบัตรให้แก่อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกในวันที่จัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดขึ้น เช่น กิจกรรมปลูกต้นไม้เพิ่มพื้นที่สีเขียว กิจกรรมวันสิ่งแวดล้อม กิจกรรม Big Cleaning day ฯลฯ

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

| | | |
|---|---|--|
| องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก × 100 | = | ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก |
| องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด | | |

๔.๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครวัเรียนในการบริหารจัดการขยะ

เพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง มีการเก็บขนแบบแยกประเภทและนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง ร่วมผลักดันนโยบายให้มีผลไปสู่การปฏิบัติในระดับชุมชนและครัวเรือน ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทางในหลายพื้นที่ ส่งผลให้ชุมชนในพื้นที่สามารถลดปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัด และลดค่าใช้จ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากการดำเนินการเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งก่อให้เกิดชุมชนต้นแบบในการจัดการขยะที่สอดคล้องกับนโยบายจังหวัดสะอาดและแผนปฏิบัติการ ๓Rs ทั้งนี้ การสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงการเริ่มจากต้นทาง เป็นหลักสำคัญในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามบริบทของพื้นที่ เกิดการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน ลดปริมาณและต้นทุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ การเริ่มจากต้นทางคือ การเริ่มจากคน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของผู้ก่อขยะมูลฝอย การลดและคัดแยกขยะมูลฝอย ต้องจัดการคนด้วย

ครวัเรียนส่วนใหญ่จึงควรให้ความสำคัญกับการคัดแยกขยะอินทรีย์ด้วยเห็นว่า เมื่อคัดแยกขยะอินทรีย์ออกมาได้แล้ว การจัดการขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป และขยะอันตรายก็สามารถทำได้ง่ายขึ้น รวมถึงการนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม ลดการเกิดขยะมูลฝอย เกิดการใช้ซ้ำ และหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เกิดการเพิ่มรายได้และลดค่าใช้จ่ายให้กับชุมชนและท้องถิ่น ในขณะเดียวกันปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนากลไก/กลุ่มบุคคล ที่ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เยาวชน กลุ่มพี่เลี้ยง และภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมและสร้างความร่วมมือให้เกิดการบริหารจัดการแบบองค์รวม ตลอดจนการกำหนดกิจกรรมหรือรูปแบบการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกลุ่มบุคคล บริบทพื้นที่ ครอบคลุมการบริหาร จัดการขยะอย่างครบวงจร และการเสริมสร้างความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอย การพัฒนาศักยภาพให้แก่ผู้นำ สมาชิกชุมชน และเยาวชน การสื่อสารองค์ความรู้และสร้างความตระหนัก รวมทั้งวิสัยทัศน์และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น ล้วนเป็นปัจจัยและแรงผลักดันส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จเป็นต้นแบบให้โครงการอื่น ๆ นำไปต่อยอด ขยายผล รวมทั้งเกิดประโยชน์ต่อประชาชน

โดยครวัเรียนที่ได้รับการยกย่องและเชิดชูเกียรติจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างแรงจูงใจในการบริหารจัดการขยะครวัเรียน ผ่านการจัดทำประกาศองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมีหลักเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

๑. เป็นผู้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นสมาชิกธนาการขยะและอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.)
๒. มีการคัดแยกขยะแต่ละประเภทในครัวเรือน ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ (ถ้ามี)
๓. เป็นส่วนหนึ่งในการสื่อสารความรู้และกระตุ้นให้ผู้อื่นในชุมชนริเริ่มหรือส่งเสริมด้านการจัดการขยะในครัวเรือน
๔. เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น
๕. ให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

| | |
|---|--------------------------------------|
| องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครวัเรียนในการบริหารจัดการขยะ × 100 | ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น |
| _____ | ที่มีการยกย่องเชิดชูเกียรติครวัเรียน |
| องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด | ในการบริหารจัดการขยะ |

๔.๖ จังหวัดมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การซื้อคาร์บอนเครดิตจากโครงการ ถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามที่กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีนโยบายขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเทศไทย โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อส่งเสริมการคัดแยกขยะต้นทางในระดับครัวเรือน โดยเฉพาะขยะอาหาร หรือขยะอินทรีย์ ซึ่งเป็นขยะที่มีปริมาณมากที่สุดเทียบกับปริมาณขยะทั้งหมด ซึ่งโครงการดังกล่าวเป็นโครงการแรกของประเทศไทยที่ได้รับการรับรอง "ระเบียบวิธีการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจสำหรับการผลิตปุ๋ยจากขยะอินทรีย์ (T-VER-METH-WM๐๓)" สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Methane) และยังสามารถเพิ่มสารบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวได้รับการรับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกจากคณะกรรมการบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกแล้ว จำนวน ๓ รอบ ๗๖ จังหวัด ได้ปริมาณคาร์บอนเครดิต ๓๖๖,๓๙๔ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคเอกชนซื้อคาร์บอนเครดิตจากโครงการดังกล่าวไปแล้ว ๑๓,๒๘๓ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๒,๙๒๗,๘๐๐ บาท ในกรณีนี้ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการขับเคลื่อนขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความยั่งยืน และสามารถต่อยอดไปสู่โครงการด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในท้องถิ่นได้ จึงขอให้จังหวัดมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนภายในจังหวัด เช่น สภาอุตสาหกรรมจังหวัด สภาหอการค้าจังหวัด ห้างสรรพสินค้า บริษัทเอกชน กลุ่มนิคมอุตสาหกรรม ฯลฯ ได้ร่วมกันสนับสนุนซื้อคาร์บอนเครดิตจากโครงการดังกล่าวจากองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัด เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวต่อไป

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. จังหวัดมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ฯ ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ ๑๐๐
๒. จังหวัดไม่มีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ฯ ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ ๐

๔.๗ จังหวัดมีกลไกในการติดตามประเมินผลในการดำเนินการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการ ขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)

เพื่อเป็นการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ให้เกิดประสิทธิภาพ ให้จังหวัดพิจารณาจัดให้มีกลไกในการติดตามประเมินผลในการดำเนินการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย เช่น

- ๑) ให้มีการรายงานสถานะการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ทุก ๆ ๓ เดือน
- ๒) จังหวัดมีการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้านิเทศให้คำแนะนำหรือตรวจเยี่ยมการดำเนินงานในพื้นที่
- ๓) มีการกำหนดประเด็นในการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ในการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยจังหวัด

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. จังหวัดมีกลไกในการติดตามประเมินผลฯ ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ ๑๐๐
๒. จังหวัดไม่มีกลไกในการติดตามประเมินผลฯ ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ ๐

๔.๘ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการร่วมบูรณาการการทำงานของภาคีเครือข่ายของกระทรวงมหาดไทย ทั้ง ๗ ภาคี ได้แก่ ภาคราชการ ภาคผู้นำศาสนา ภาคผู้นำวิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาชนภาคประชาสังคม และภาคสื่อสารมวลชน ให้ทุกพื้นที่ที่สามารถทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง ให้มีการดำเนินงาน/โครงการ/กิจกรรมที่มีการบูรณาการร่วมกับ ๗ ภาคีเครือข่าย เช่น

- ๑) การลงนามใน MOU ร่วมกัน (Memorandum of Understanding)
- ๒) การจัดโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการสร้างร่วมมือ} \times 100}{\text{องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \text{ร้อยละขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการสร้างร่วมมือ}$$

๔.๙ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น [รายปี (มฝ.๑) และรายเดือน (มฝ.๒)]

คำอธิบาย :

๑) บันทึกข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้นรายเดือนในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นถูกต้อง หมายถึง ข้อมูลปริมาณขยะรายเดือนที่บันทึกในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (มฝ.๒) มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ไม่เกิน ๒ เท่า เทียบกับปริมาณขยะที่คำนวณจากฐานประชากรตามทะเบียนราษฎร

๒) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่บันทึกข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้นรายเดือนในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างถูกต้อง หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่บันทึกข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้นรายเดือนในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง ๑๒ เดือน (ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๖๘)

๓) บันทึกข้อมูลรายปี (มฝ.๑) ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง ๕ ส่วน ประกอบด้วย

- ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน อปท.
- ส่วนที่ ๒ ข้อมูลพื้นฐานด้านขยะ
- ส่วนที่ ๓ ข้อมูลการเก็บ ขนขยะมูลฝอยและสถานที่กำจัดขยะ
- ส่วนที่ ๔ ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอย
- ส่วนที่ ๕ ข้อมูลด้านงบประมาณการจัดการขยะมูลฝอยของ อปท

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่บันทึกข้อมูล มฝ.1 และ มฝ.2 ครบถ้วน} \times 100}{\text{องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \text{ร้อยละขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบันทึกข้อมูล มฝ.1 และ มฝ.2}$$

บทที่ ๔

มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยชุมชนของจังหวัดนนทบุรี

๑. มาตรการการส่งเสริมให้ประชาชนมีการจัดทำ ถังขยะเปียก ลดโลกร้อน

กระทรวงมหาดไทยกำหนดนโยบายการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกและการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ของประเทศตามนโยบายของรัฐบาลที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถ้อยแถลง ในการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๖ (COP๒๖) ณ เมืองกลาสโกว์ สหราชอาณาจักร เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ว่า ประเทศไทยพร้อมยกระดับ การแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างเต็มทุกวิถีทางเพื่อบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทาง คาร์บอน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๙๓ (ค.ศ. ๒๐๕๐) และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ได้ ในปี พ.ศ. ๒๖๐๘ (ค.ศ. ๒๕๖๕) และในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการและกิจกรรม ลดก๊าซเรือนกระจก ครั้งที่ ๑๓-๔/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๒ ได้มีมติเห็นชอบการขึ้นทะเบียน ของโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ตามโครงการลดก๊าซ เรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (T-VER) ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยใน ขั้นตอนต่อไปเป็นการทวนสอบเพื่อรับรองคาร์บอนเครดิตในระยะเวลา ๗ ปี นับจากวันเริ่มโครงการคือวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ซึ่งต้องเก็บข้อมูลจำนวนประชากร เด็กเล็ก และนักเรียนที่มีการจัดทำถังขยะเปียก เป็นรายเดือน ระยะเวลาทั้งสิ้น ๗ ปี กระทรวงมหาดไทยจึงได้แจ้งจังหวัดให้แจ้งอำเภอ และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง สืบหาและจัดทำข้อมูลถังขยะเปียกในระดับครัวเรือน โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ ในการดำเนินการ โดยอาจมอบหมายให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) เป็นผู้ดำเนินการสำรวจและ เก็บข้อมูลประเภทครัวเรือน ครูเป็นผู้ดำเนินการสำรวจและเก็บข้อมูลประเภทโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้ดำเนินการสำรวจและเก็บข้อมูลประเภทศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศ ซึ่งจะมี การทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก (Validation and verification Body: VVB) เพื่อทำการตรวจสอบ เอกสารในภาพรวม โดยผู้ประเมินภายนอกจะลงพื้นที่ในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบข้อมูลการจัดทำ ถังขยะเปียก ลดโลกร้อน รายเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รวบรวมและบันทึกไว้ในระบบ สารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการรับรองปริมาณก๊าซ เรือนกระจกโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเทศไทยแล้ว ดังนี้

รอบที่ ๑ พื้นที่ ๔ จังหวัด คณะกรรมการองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกมีมติเห็นชอบ รับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย จำนวน ๓,๑๔๐ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า และธนาคารกสิกรไทยได้ให้การสนับสนุนรับซื้อคาร์บอน เครดิตดังกล่าวทั้งหมดในราคา ๒๖๐ บาทต่อตัน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๘๑๖,๔๐๐ บาท

รอบที่ ๒ พื้นที่ ๒๒ จังหวัด คณะกรรมการองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกมีมติเห็นชอบ รับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย

จำนวน ๘๕,๓๐๓ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ปัจจุบันมีผู้ประกอบการสนับสนุนโครงการโดยซื้อคาร์บอนเครดิตจากโครงการจำนวน ๖,๑๕๕ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า รวมเป็นเงิน ๑,๔๖๔,๖๐๐ บาท

รอบที่ ๓ พื้นที่ ๗๖ จังหวัด คณะกรรมการองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกมีมติเห็นชอบรับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย จำนวน ๒๗๕,๐๐๐ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

๑.๑ แผนการรับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนฯ ระหว่างปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙

คาดว่าโครงการฯ จะสามารถลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้ราว ๑.๘๗ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า สูงกว่าเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกที่ประเทศกำหนด สาขาการจัดการของเสีย (Nationally Determined Contributions NDC) ที่ ๑.๖ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า)

| ครั้งที่ | ระยะเวลารับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจก | จำนวนครัวเรือน | จำนวนจังหวัด | จำนวนตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า |
|----------|--|----------------|--------------|-----------------------------------|
| ๑ | กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๕ (รับรองแล้ว) | ๔๕๖,๖๔๗ | ๔ | ๓,๑๔๐ |
| ๒ | ตุลาคม ๒๕๖๕ - มีนาคม ๒๕๖๖ (รับรองแล้ว) | ๔,๘๔๙,๔๑๕ | ๒๒ | ๘๕,๓๐๓ |
| ๓ | เมษายน ๒๕๖๖ - กันยายน ๒๕๖๖ (รับรองแล้ว) | ๑๔,๔๘๖,๗๕๒ | ๗๖ | ๒๗๕,๐๐๐ |
| ๔ | ตุลาคม ๒๕๖๖ - มิถุนายน ๒๕๖๗ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) | ๑๔,๔๘๖,๗๕๒ | ๗๖ | ๔๑๒,๐๐๐ |
| ๕ | กรกฎาคม ๒๕๖๗ - มิถุนายน ๒๕๖๘ | ๑๔,๔๘๖,๗๕๒ | ๗๖ | ๕๕๐,๐๐๐ |
| ๖ | กรกฎาคม ๒๕๖๘ - มิถุนายน ๒๕๖๙ | ๑๔,๔๘๖,๗๕๒ | ๗๖ | ๕๕๐,๐๐๐ |
| | | | รวม | ๑,๘๗๘,๓๙๔ |

๑.๒ แนวทางการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ ถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนมีผลการดำเนินการ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๗) ครัวเรือนที่มีการจัดทำถังขยะเปียก ครบถ้วนร้อยละ ๑๐๐ และได้จัดทำแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์แนวใหม่ RE-X-RAY โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน เพื่อบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ โดยกำหนดแนวทาง การขับเคลื่อนการปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์แนวใหม่ ทั้งในระดับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสุ่มตรวจการจัดทำถังขยะเปียกของทุกครัวเรือน (RE-X-RAY) ตามข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อให้การจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อนเป็นไปอย่างถูกวิธี ต่อเนื่อง และเกิดเป็นวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้มีหนังสือที่ มท ๐๘๐๒.๒/ว ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๗ เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีตัวชี้วัดเพื่อขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย จำนวน ๑ ตัวชี้วัด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ ๑๓ : ระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์แนวใหม่ RE-X-RAY

| ตัวชี้วัด | น้ำหนัก | เกณฑ์ให้คะแนน | | | | |
|--|---------|---------------|---|---|---|---|
| | | ๑ | ๒ | ๓ | ๔ | ๕ |
| ระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน | ๕ | ๑ | ๒ | ๓ | ๔ | ๕ |

เกณฑ์การให้คะแนน :

จำนวนกิจกรรมการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน มีการดำเนินการ ดังนี้

๑. จังหวัดมีการจัดทำร่างแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด และรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด

๒. จังหวัดมีการแจ้งแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามแผนฯ

๓. จังหวัดมีการจัดประชุมซักซ้อมเพื่อสร้างความเข้าใจการดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

๔. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการลงพื้นที่สำรวจการจัดทำถังขยะเปียกของครัวเรือน และมีการรายงานผลให้จังหวัดทราบ

๕. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการบันทึกข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อนในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) DLA Waste(ในทุกเดือน ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเทศไทย เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด จึงขอความร่วมมือจังหวัดดำเนินการตามแนวทางการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ดังนี้

| แนวทาง | ขั้นตอนการดำเนินงาน |
|--|--|
| <p>๑. การจัดทำแผนการขับเคลื่อนโครงการ ถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด</p> <p>ตัวชี้วัด จังหวัดมีการจัดทำแผนการขับเคลื่อนโครงการ ถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด</p> | <p>๑. จัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการจัดทำแผน การขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>๑.๑ ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ออกรายงานข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ข้อมูล เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๗ ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการ ขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (DLA Waste)</p> <p>๑.๒ ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด นำข้อมูลตามข้อ ๑.๑ มาพิจารณาโดยการจัดประชุมร่วมกับ ทีมปฏิบัติการระดับอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสรุปปัญหา และข้อเสนอแนะ แนวทางการดำเนินงาน เพื่อจัดทำแผนการขับเคลื่อน โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น</p> <p>สำหรับการประชุมสามารถดำเนินการในรูปแบบการ ประชุม ณ สถานที่ที่จังหวัดกำหนด หรือการประชุมผ่าน ระบบออนไลน์ กรณีการประชุมผ่านระบบออนไลน์ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด สามารถ ประสานศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศท้องถิ่น เพื่อขอใช้งาน ระบบการประชุมออนไลน์ของกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น โดยขอความร่วมมือให้ทีมปฏิบัติการฯ เข้าร่วม การประชุม ณ สถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด</p> <p>๒. นำผลการประชุมหารือตามข้อ ๑.๑ มาจัดทำแผนการ ขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ที่มา ๒. วัตถุประสงค์ ๓. เป้าหมาย ๔. ผลการดำเนินการ ณ ปัจจุบัน ๕. ปัญหา/อุปสรรค ๖. แผนปฏิบัติการ (Action Plan) <p>ทั้งนี้ ให้นำเสนอแผนการขับเคลื่อนฯ รายงานผล ให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดทราบ และรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ ภายในระยะเวลาที่กำหนด</p> |
| <p>๒. การแจ้งแผนการขับเคลื่อนโครงการ ถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น</p> | <p>ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดมีหนังสือ แจ้งแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน</p> |

| แนวทาง | ขั้นตอนการดำเนินงาน |
|--|--|
| <p>ตัวชี้วัด จังหวัดมีการแจ้งแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด ให้อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามแผนฯ</p> | <p>ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด ให้อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามแผนฯ</p> |
| <p>๓. การจัดประชุมซักซ้อมเพื่อสร้างความเข้าใจการดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>ตัวชี้วัด จังหวัดมีการจัดประชุมซักซ้อมเพื่อสร้างความเข้าใจการดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ</p> | <p>ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจการดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด โดยสามารถดำเนินการในรูปแบบการประชุมตามแนวทางข้อ ๑ หรือตามที่จังหวัดกำหนด</p> |
| <p>๔. การลงพื้นที่สุ่มตรวจการจัดทำถังขยะเปียกของครัวเรือน</p> <p>ตัวชี้วัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการลงพื้นที่ สุ่มตรวจการจัดทำถังขยะเปียกของครัวเรือนและมีการรายงานผลให้จังหวัดทราบ</p> | <p>ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอร่วมกับทีมปฏิบัติการกำหนดแนวทางการสุ่มตรวจฯ การจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน โดยใช้แนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดเป็นสำคัญ โดยให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดกำกับ ติดตาม ให้ทีมปฏิบัติการระดับอำเภอร่วมบูรณาการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะกลไกอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ลงพื้นที่สุ่มตรวจครัวเรือนในพื้นที่ที่จัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อนให้ครบทุกครัวเรือนในทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> |
| <p>๕. การบันทึกข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น DLA Waste</p> <p>ตัวชี้วัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการบันทึกข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น DLA Waste ในทุกเดือน</p> | <p>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเข้าข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อนในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นปัจจุบัน รวมถึงการจัดเก็บเอกสารการสุ่มตรวจในแต่ละเดือนให้มีความถูกต้องครบถ้วน</p> |

๒. มาตรการส่งเสริมทางการขับเคลื่อนธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศกระทรวงฯ เรื่อง การจัดการขยะมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ กำหนดให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการมูลฝอยโดยดำเนินการตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยจัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรณรงค์สร้างความรับรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะมูลฝอย ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เห็นว่าเพื่อเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนคัดแยกขยะรีไซเคิลในครัวเรือน และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแนวคิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) มาใช้ในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยภายใต้หลักการ ๓R คือ ใช้น้อยใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ และรณรงค์สร้างความรับรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกให้ประชาชนในทุกพื้นที่มีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะและคัดแยกขยะที่สามารถนำไปรีไซเคิลไปขายเพื่อมีรายได้สู่ชุมชน และพัฒนาสู่การจัดตั้งธนาคารขยะเพื่อเป็นสถานที่รวบรวมและรับซื้อขยะรีไซเคิลจากประชาชนสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชน และนำรายได้ไปจัดสวัสดิการสังคมในรูปแบบต่าง ๆ จึงได้มีการดำเนินโครงการศึกษาจัดทำแผนงานและแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

| การดำเนินงาน | เป้าหมายการขับเคลื่อน |
|--------------|---|
| ระยะที่ ๑ | ๑. มีการสำรวจขยะมูลฝอยระดับครัวเรือน |
| | ๒. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นการดำเนินงานธนาคารขยะ |
| | ๓. มีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารธนาคารขยะ คณะกรรมการธนาคารขยะในระดับชุมชน/หมู่บ้าน |
| ระยะที่ ๒ | ๑. มีการประชุมและแต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ |
| | ๒. มีการจัดทำระเบียบหรือข้อบังคับธนาคารขยะ |
| | ๓. มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบ |
| ระยะที่ ๓ | ๑. มีการเปิดรับสมัครสมาชิกธนาคารขยะ |
| | ๒. มีการประชุมทำความเข้าใจกับสมาชิกธนาคารขยะ |

๒.๑ ผลการดำเนินงาน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รวบรวมผลการดำเนินการขับเคลื่อนธนาคารขยะ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๗) มีรายละเอียด ดังนี้

๑) มีจำนวนธนาคารขยะที่จัดตั้งเรียบร้อยแล้ว จำนวน ๑๕,๗๖๓ แห่ง

๒) มีจำนวนสมาชิกธนาคารขยะทั่วประเทศรวมทั้งสิ้น จำนวน ๔,๑๕๗,๙๑๒ คน

๓) มีปริมาณขยะที่ขายได้ทั่วประเทศรวมทั้งสิ้น จำนวน ๑,๗๘๘,๒๒๘.๕๔ ตัน

๔) ธนาคารขยะมีรายได้รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑,๑๒๐,๘๐๓,๙๐๗.๓๒ บาท จัดเป็นสวัสดิการ

ให้แก่สมาชิก (ค่าฌาปนกิจ ค่าคลอดบุตร ค่ารักษาพยาบาล ฯลฯ) จำนวน ๘๖๙,๘๓๗,๐๓๘.๙๘ บาท คงเหลือเงินหมุนเวียนธนาคารขยะ จำนวน ๒๕๐,๙๖๖,๘๖๘.๓๔ บาท

๒.๒ ธนาคารขยะต้นแบบระดับจังหวัด

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดให้มีการถอดบทเรียนธนาคารขยะต้นแบบระดับจังหวัด ครบทุกจังหวัดทั้ง ๗๖ จังหวัด และกำหนดให้ธนาคารขยะต้นแบบ

ระดับจังหวัด ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ผู้ปฏิบัติงานธนาคารขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ของจังหวัดเรียบร้อยแล้ว



QR Code ข้อมูลธนาคารขยะต้นแบบระดับจังหวัด

๒.๓ เป้าหมายการขับเคลื่อนธนาคารขยะ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

| เป้าหมาย | ค่าเป้าหมาย |
|--|--------------|
| ๑. จังหวัดมีธนาคารขยะต้นแบบ Best Practice ระดับอำเภอ | ครบทุกอำเภอ |
| ๒. จำนวนสมาชิกธนาคารขยะในภาพรวมของประเทศ | ๗,๐๐๐,๐๐๐ คน |

จากเป้าหมายการขับเคลื่อนธนาคารขยะ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘ ดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้มีหนังสือที่ มท ๐๘๐๒.๒/ว๔๕๖๘ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๗ เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีตัวชี้วัดเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานธนาคารขยะ จำนวน ๑ ตัวชี้วัด (ประกอบด้วย ๒ ตัวชี้วัดย่อย) ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ ๑๒ ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (น้ำหนักร้อยละ ๑๐)

| ตัวชี้วัด | น้ำหนัก (ร้อยละ) | เกณฑ์การให้คะแนน | | | | |
|---|------------------|--------------------|----|----|----|-----|
| | | ๑ | ๒ | ๓ | ๔ | ๕ |
| ๑๒.๑ ร้อยละของอำเภอในเขตจังหวัดที่มีธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ | ๕ | ๘๐ | ๘๕ | ๙๐ | ๙๕ | ๑๐๐ |
| ๑๒.๒ ร้อยละของจำนวนประชาชนที่สมัครเป็นสมาชิกของธนาคารขยะ | ๕ | น้อยกว่า ๑๖ ร้อยละ | ๑๖ | ๑๙ | ๒๒ | ๒๕ |

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานธนาคารขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด จึงขอความร่วมมือจังหวัด ดำเนินการตามแนวทางการขับเคลื่อนธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ดังนี้

๒.๑.๑ การจัดตั้งธนาคารขยะต้นแบบ Best Practice) ระดับอำเภอ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนธนาคารขยะ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะและการคัดแยกขยะต้นทางในระดับครัวเรือน รวมทั้งมีต้นแบบของธนาคารขยะในการเป็นพี่เลี้ยงให้กับธนาคารขยะอื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับพื้นที่ จึงขอให้จังหวัดดำเนินการคัดเลือก และส่งเสริมพัฒนาให้มีธนาคารขยะต้นแบบ

(Best Practice) ระดับอำเภอ (ต้องไม่เป็นธนาคารขยะต้นแบบระดับจังหวัดที่เคยได้รับการคัดเลือกเมื่อปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

| ขั้นตอน | แนวทางการดำเนินงาน | หน่วยงานผู้รับผิดชอบ |
|---------|---|--|
| ๑ | <p>๑.๑ จังหวัดจัดประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบระดับจังหวัด (อย่างน้อยอำเภอละ๑ แห่ง ทั้งนี้สามารถพิจารณาประชุมผ่านระบบออนไลน์ โดยขอใช้ระบบการประชุมออนไลน์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้)</p> <p>๑.๒ หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ ดังนี้ (Check list)</p> <ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> ๑) มีโครงสร้างในการบริหารจัดการธนาคารขยะ ได้แก่ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานธนาคารขยะ <input type="checkbox"/> ๒) มีกฎ/ระเบียบ/ข้อตกลงของธนาคารขยะที่เป็นความตกลงร่วมกันของสมาชิกที่ใช้ในการดำเนินการของธนาคารขยะ <input type="checkbox"/> ๓) มีการเปิดรับสมัครสมาชิกธนาคารขยะต่อเนื่องเป็นประจำทุกเดือน <input type="checkbox"/> ๔) มีการดำเนินการซื้อขายขยะรีไซเคิลอย่างต่อเนื่อง <input type="checkbox"/> ๕) มีการจัดเก็บข้อมูลหรือทะเบียนบัญชีการซื้อขายขยะรีไซเคิลทุกครั้งที่มีการดำเนินการ ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> ๕.๑) ทะเบียนบัญชีรายสมาชิก ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> (๑) รายชื่อ/ที่อยู่ สมาชิกรายบุคคลหรือรายครัวเรือน (๒) ข้อมูลรายรับ-รายจ่ายของสมาชิก (๓) ข้อมูลปริมาณขยะของสมาชิกทุกครั้งที่มีการดำเนินการ โดยสามารถแยกประเภทขยะออกเป็นประเภทต่าง ๆ อย่างชัดเจน เช่น พลาสติก กระดาษ แก้ว เป็นต้น ๕.๒) ทะเบียนการบริหารจัดการภาพรวมของธนาคารขยะ ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> (๑) ข้อมูลจำนวนสมาชิก รายเดือนหรือทุกครั้งที่มีการดำเนินการ (๒) ข้อมูลรายรับ-รายจ่าย รายเดือนหรือทุกครั้งที่มีการดำเนินการ (๓) ข้อมูลปริมาณขยะในภาพรวมทุกครั้งที่มีการดำเนินการ โดยสามารถแยกประเภทขยะออกเป็นประเภทต่าง ๆ อย่างชัดเจน เช่น พลาสติก กระดาษ แก้ว เป็นต้น <input type="checkbox"/> ๖) มีการจัดทำบัญชีเงินฝากของธนาคารขยะและมีการแต่งตั้งผู้มีอำนาจในการเบิกถอนเงินจากบัญชีดังกล่าวอย่างชัดเจน <input type="checkbox"/> ๗) มีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกธนาคารขยะอย่างเป็นระบบ โดยมีการจัดเก็บข้อมูลเป็นประจำอย่างต่อเนื่องรายบุคคล | <ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานหลัก : สจจ. - หน่วยงานสนับสนุน : สจอ. |

| ขั้นตอน | แนวทางการดำเนินงาน | หน่วยงานผู้รับผิดชอบ |
|---------|--|---|
| | <p>แยกประเภทข้อมูลสถิติ การอย่างชัดเจน เช่น ค่ามาปนกิจ ค่าคลอดบุตรค่ารักษาพยาบาล ทุนการศึกษา ค่าปันผลหุ้น ฯลฯ</p> <p><input type="checkbox"/> ๘) ประสิทธิภาพการดำเนินงาน : จำนวนปริมาณขยะที่เข้าสู่ระบบกำจัดในพื้นที่ตั้งของธนาคารขยะมีจำนวนลดลง</p> <p><input type="checkbox"/> ๙) มีหน่วยงานภายนอกให้ความสนใจเข้ามาศึกษาดูงาน หรือมีการขยายผลโดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับหน่วยงานอื่น</p> <p><input type="checkbox"/> ๑๐) มีการขับเคลื่อนกิจกรรมธนาคารขยะร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายในพื้นที่</p> <p>หมายเหตุ ทั้งนี้จังหวัดสามารถปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอได้ตามความเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่</p> | |
| ๒ | จังหวัดประชุมชี้แจง หรือแจ้งหลักเกณฑ์การคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอให้กับอำเภอ เพื่อแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ | - หน่วยงานหลัก : สจจ. - หน่วยงานสนับสนุน : สจจ. |
| ๓ | องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเมินตนเอง แล้วแจ้งผลการประเมินตนเองให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอทราบ | - หน่วยงานหลัก : อปท. - หน่วยงานสนับสนุน : สจจ./สจจ. |
| ๔ | อำเภอจัดประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอำเภอ เพื่อพิจารณาคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ (ทั้งนี้สามารถพิจารณาประชุมผ่านระบบออนไลน์ โดยขอใช้ระบบการประชุมออนไลน์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้) | - หน่วยงานหลัก : สจจ. - หน่วยงานสนับสนุน : สจจ. |
| ๕ | <p>๕.๑ การถอดบทเรียนธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ</p> <p>๕.๑.๑ จัดทำข้อมูลตามแบบฟอร์มการถอดบทเรียนที่ สจ. กำหนด</p> <div data-bbox="619 1350 820 1552" data-label="Image"> </div> <p style="text-align: center;">QR CODE แบบฟอร์มการถอดบทเรียน</p> <p>๕.๑.๒ จัดทำเป็นคลิปวิดีโอ โดยขอความร่วมมือนายอำเภอร่วมถอดบทเรียนธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <div data-bbox="632 1794 833 1995" data-label="Image"> </div> <p style="text-align: center;">QR CODE แนวทางการจัดทำคลิปวิดีโอ</p> | - หน่วยงานหลัก : สจจ./อปท. - หน่วยงานสนับสนุน : สจจ. |

| ขั้นตอน | แนวทางการดำเนินงาน | หน่วยงานผู้รับผิดชอบ |
|---------|---|--|
| | ๕.๒ เผยแพร่เอกสาร และคลิปวิดีโอตามข้อ ๕.๑.๒ ให้กับประชาชนและภาคีเครือข่ายได้รับทราบผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์อำเภอ เว็บไซต์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น YouTube Facebook Line TikTok ฯลฯ | |
| ๖ | <p>อำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <p>โดยให้ธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและธนาคารขยะอื่นๆ ในเขตพื้นที่ของอำเภอ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดอบรมให้กับคณะกรรมการธนาคารขยะ ประชาชน อถล. โดยเชิญวิทยากรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีธนาคารขยะต้นแบบไปให้ความรู้ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน โดยให้คณะกรรมการหรือคณะทำงานธนาคารขยะมาศึกษาดูงานธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ - การประชุมต่าง ๆ เช่น การประชุมประจำเดือนของอำเภอ การประชุมผ่านระบบออนไลน์ ฯลฯ | <p>- หน่วยงานหลัก : สถอ./อปท.</p> <p>- หน่วยงานสนับสนุน : สทจ.</p> |
| ๗ | อำเภอรายงานผลการดำเนินงานตามขั้นตอนที่ ๖ ให้จังหวัดทราบ | - หน่วยงานหลัก : สทอ. |
| ๘ | <p>จังหวัดรายงานผลการดำเนินงานตามข้อ ๑ - ๗ ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นผ่านทางแบบรายงาน google form เพียงช่องทางเดียวเท่านั้น เพื่อเก็บเป็นข้อมูลตามตัวชี้วัดตามกรอบการประเมินการปฏิบัติราชการของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ตัวชี้วัดที่ ๑๒.๑</p> <div style="text-align: center;">  <p>QR CODE ดาวน์โหลดแบบฟอร์มการรายงานผล ของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด</p>  <p>QR CODE ช่องทางการรายงานผล ของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด</p> </div> | |

๒.๔ การขับเคลื่อนจำนวนสมาชิกธนาคารขยะในภาพรวมจังหวัด

จากนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ที่ได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานให้มีสมาชิกธนาคารขยะหมู่บ้าน/ชุมชนเพิ่มขึ้นให้ได้จำนวน ๑๐ ล้านคน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้ดำเนินการกำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนจำนวนสมาชิกธนาคารขยะ โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๓ ปี ดังนี้

| เป้าหมาย | จำนวนสมาชิกธนาคารขยะ (คน) |
|-----------|---------------------------|
| พ.ศ. ๒๕๖๗ | ๔,๐๐๐,๐๐๐ |
| พ.ศ. ๒๕๖๘ | ๗,๐๐๐,๐๐๐ |
| พ.ศ. ๒๕๖๙ | ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ |

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนสมาชิกธนาคารขยะ จำนวน ๔,๑๕๗,๙๑๒ คน ดังนั้น เพื่อเป็นการขับเคลื่อนธนาคารขยะไปสู่เป้าหมายที่กำหนด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้กำหนดกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนจำนวนสมาชิกธนาคารขยะในภาพรวมจังหวัด ดังนี้

| ขั้นตอน | แนวทางการดำเนินงาน | หน่วยงานผู้รับผิดชอบ |
|---------|--|--|
| ๑ | จังหวัดจัดประชุมชี้แจงการขับเคลื่อนสมาชิกธนาคารขยะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอธิบายแบบฟอร์มการบันทึกข้อมูลในแบบรายงานข้อมูลประจำเดือนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ อาจดำเนินการประชุมในคราวเดียวกับการประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์การคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ ทั้งนี้ สามารถพิจารณาประชุมผ่านระบบออนไลน์โดยขอใช้ระบบการประชุมออนไลน์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ | - หน่วยหลัก : สจจ. - หน่วยสนับสนุน : สจอ. |
| ๒ | การส่งเสริมสนับสนุนให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) จากทุกครัวเรือน เข้าร่วมเป็นสมาชิกธนาคารขยะของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยการจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์การแจ้งเสียงตามสายหรือการเคาะประตูบ้านเพื่อแจ้งข้อมูลและประชาสัมพันธ์รูปแบบการดำเนินการของธนาคารขยะ ประโยชน์ของการคัดแยกขยะหรือรูปแบบการจัดสวัสดิการที่น่าสนใจเพื่อดึงดูดให้ประชาชนร่วมสมัครเป็นสมาชิกธนาคารขยะและเข้าร่วมกิจกรรมการซื้อขายขยะรีไซเคิลมากขึ้น เช่น ๑) เงินสวัสดิการให้แก่สมาชิกธนาคารขยะ ๒) เงินสนับสนุนผู้นำขยะรีไซเคิลมาขายปริมาณสูงที่สุด ๓) กิจกรรมแจกของที่ระลึกของธนาคารขยะ ฯลฯ | - หน่วยหลัก : อปท. - หน่วยสนับสนุน : สจอ./ สจจ. |
| ๓ | ขับเคลื่อนกิจกรรมธนาคารขยะหมู่บ้าน/ชุมชนร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เช่น | - หน่วยหลัก : อปท. - หน่วยสนับสนุน : สจอ./ สจจ. |

| ขั้นตอน | แนวทางการดำเนินงาน | หน่วยงานผู้รับผิดชอบ |
|---------|---|----------------------|
| | <p>๓.๑ ภาคศาสนา เช่น การจัดกิจกรรมผ้าป่าขยะรีไซเคิล กองบุญขยะรีไซเคิล การบริจาครายได้ของธนาคารขยะให้แก่ มัสยิด หรือศาสนสถานในพื้นที่ เป็นต้น</p> <p>๓.๒ ภาคการศึกษา เช่น การร่วมมือกับโรงเรียนในสังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งธนาคารขยะโรงเรียนเพื่อปลูกฝัง จิตสำนึกการคัดแยกขยะต้นทางและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะในพื้นที่ เป็นต้น</p> <p>๓.๓ ภาคเอกชน เช่น การขอรับสนับสนุนจากสมาคม ห้างร้านฯ ในพื้นที่เป็นสนับสนุนกิจกรรมธนาคารขยะหมู่บ้าน/ชุมชน อาจสนับสนุนเป็นสิ่งของเพื่อนำมาเป็นของรางวัลในการทำ กิจกรรมคัดแยกขยะรีไซเคิล หรือการประสานหน่วยงานเอกชน/สมาคม ที่รับซื้อขยะรีไซเคิลเพื่อเพิ่มผลประโยชน์จากการขายขยะ ให้แก่สมาชิกธนาคารขยะ เป็นต้น</p> <p>๓.๔ ภาคประชาสังคม เช่น การสร้างความร่วมมือกับ กลุ่มเปราะบางในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนบทบาทการมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการขยะในพื้นที่และได้รับสวัสดิการที่เพิ่มขึ้นจากการ เป็นสมาชิกธนาคารขยะ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ กลุ่มสตรี เป็นต้น</p> | |
| ๔ | <p>ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดทำโครงการจ้าง ปรับปรุงระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับฐานข้อมูลธนาคารขยะของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้ในการบริหารจัดการธนาคาร ขยะทั้งประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรองรับ การจัดทำระบบฐานข้อมูลธนาคารขยะขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ขอให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ รายงานข้อมูลผลการดำเนินงานธนาคารขยะตามแบบฟอร์ม ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด (แบบฟอร์มฉบับ ปรับปรุง) ดังนี้</p> <p>๔.๑ แบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย</p> <p>ส่วนที่ ๑ ภาพรวมการซื้อขายขยะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนธนาคารขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แห่ง) - ระบุประเภทของการรับสมาชิกธนาคารขยะของ ธนาคารขยะ รายธนาคาร (ครัวเรือน/คน) - จำนวนสมาชิกธนาคารขยะทั้งหมดขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น (คน) - ปริมาณขยะที่ขายได้ ทั้งหมดรวมทุกประเภท (กิโลกรัม) - ระบุชื่อผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล | |

| ขั้นตอน | แนวทางการดำเนินงาน | หน่วยงานผู้รับผิดชอบ |
|---------|---|----------------------|
| | <ul style="list-style-type: none"> - ระบุประเภทและปริมาณของขยะรีไซเคิลที่ขายให้กับผู้ประกอบการ โดยแบ่งเป็น ๕ ประเภท ได้แก่ พลาสติก, แก้ว, โลหะ/อลูมิเนียม, กระดาษ และอื่น ๆ โดยใช้หน่วยเป็นกิโลกรัม - ระบุยอดสะสมรายรับทั้งหมดที่เริ่มต้นดำเนินการ โดยแบ่งเป็น รายรับจากการขายขยะ รายรับจากเงินสมทบอื่น ๆ และรวมยอดรายรับทั้งหมด (บาท) - ระบุยอดสะสมรายจ่ายทั้งหมดที่เริ่มต้นดำเนินการ โดยแบ่งเป็นค่าสวัสดิการประเภทต่าง ๆ เช่น ค่ามาปนกิจ ค่ารักษาพยาบาล ค่าคลอดบุตร และอื่น ๆ เช่น ค่าทุนการศึกษา ค่าประกันชีวิต (บาท) - ระบุยอดเงินคงเหลือหลังจากการหักลบรายรับทั้งหมด และรายจ่ายทั้งหมดของธนาคารขยะ (บาท) - ระบุจำนวนครั้งที่ได้ดำเนินการขายขยะในแต่ละครั้ง <p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๒ การซื้อขยะรีไซเคิลรายครั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระบุจำนวนครั้งที่มีการซื้อขยะรีไซเคิลกับผู้ประกอบการ - ระบุชื่อผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล - ระบุจำนวนและปริมาณของการรับซื้อขยะรีไซเคิลจากสมาชิก โดยแบ่งเป็น ๕ ประเภท ได้แก่ พลาสติก แก้ว โลหะ/อลูมิเนียม กระดาษ และอื่น ๆ โดยใช้หน่วยเป็นกิโลกรัม - ระบุจำนวนและปริมาณของการซื้อขยะรีไซเคิลกับผู้รับซื้อ โดยแบ่งเป็น ๕ ประเภท ได้แก่ พลาสติก, แก้ว, โลหะ/อลูมิเนียม, กระดาษ และอื่น ๆ โดยใช้หน่วยเป็นกิโลกรัม - คำนวณผลต่างของการรับซื้อ โดยระบุ ยอดรวมรายจ่ายของการรับซื้อขยะ และยอดรวมรายรับของการรับซื้อขยะ พร้อมทั้ง คำนวณผลต่างของการรับซื้อขยะรีไซเคิลแต่ละครั้ง (บาท) - ระบุการใช้จ่ายผลกำไรจากการรับซื้อขยะโดยระบุจำนวนเงินว่าได้ใช้ผลกำไรในประเภทใดบ้าง เช่น ฝากบัญชีใช้เป็นค่าดำเนินงานคณะทำงานธนาคารขยะจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก หรืออื่น ๆ โปรดระบุ <p style="text-align: center;">๔.๒ แบบจังหวัด ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนรวมธนาคารขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แห่ง) - ระบุประเภทของการรับสมาชิกธนาคารขยะของธนาคารขยะ รายธนาคาร (ครัวเรือน/คน) - จำนวนสมาชิกธนาคารขยะทั้งหมดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (คน) | |

| ขั้นตอน | แนวทางการดำเนินงาน | หน่วยงานผู้รับผิดชอบ |
|---------|--|----------------------|
| | <ul style="list-style-type: none"> - ระบุประเภทของการรับสมาชิกธนาคารชยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ครัวเรือน/คน) - ปริมาณชยะที่ขายได้ทั้งหมดรวมทุกประเภท (กิโลกรัม) - ระบุชื่อผู้ประกอบการรับซื้อชยะรีไซเคิลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - ระบุประเภทและปริมาณของชยะรีไซเคิลที่ขายให้กับผู้รับซื้อของเก่า โดยแบ่งเป็น ๕ ประเภท ได้แก่ พลาสติก, แก้ว, โลหะ/อลูมิเนียม, กระดาษ และอื่น ๆ โดยใช้หน่วยเป็นกิโลกรัม - ระบุยอดสะสมรายรับทั้งหมดที่เริ่มต้นดำเนินการ โดยแบ่งเป็น รายรับจากการขายชยะ รายรับจากเงินสมทบอื่น ๆ และรวมยอดรายรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (บาท) - ระบุยอดสะสมรายจ่ายทั้งหมดที่เริ่มต้นดำเนินการ โดยแบ่งเป็นค่าสวัสดิการประเภทต่าง ๆ เช่น ค่ามาปนกิจการรักษาพยาบาล ค่าคลอดบุตร และอื่น ๆ เช่น ค่าทุนการศึกษา ค่าประกันชีวิต และรวมยอดรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (บาท) - ระบุยอดเงินคงเหลือหลังจากการหักบรยารับทั้งหมด และรายจ่ายทั้งหมดของธนาคารชยะ (บาท) - ระบุจำนวนครั้งที่ได้ดำเนินการขายชยะ (บาท) | |
| | <p>คำอธิบายประเภทของชยะรีไซเคิล</p> <p>อ้างอิงจากคู่มือประชาชนเพื่อการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ของชยะมูลฝอยชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๐</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ประเภทพลาสติก เช่น ขวดน้ำดื่มแบบซุ่น-แบบใส ขวดน้ำมันพืช ภาชนะพลาสติกบรรจุยาสระผม ครีมอาบน้ำ ถังน้ำ กาละมัง บรรจุภัณฑ์ที่มีเครื่องหมายรีไซเคิล ถุงพลาสติกเหนียว (ถุงรีฟิล) เป็นต้น ๒. ประเภทแก้ว เช่น ขวดหรือภาชนะแก้วแบบใส สีเขียว หรือสีน้ำตาล ขวดหรือภาชนะแก้วบรรจุอาหาร ๓. ประเภทโลหะ/อลูโลหะ เช่น กระจงบรรจุอาหารหรือเครื่องดื่ม ทองแดง เหล็ก ตะกั่ว ทองเหลือง วัสดุหรือเศษเหล็กทุกชนิด เป็นต้น ๔. ประเภทกระดาษ เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ กระดาษสมุด-หนังสือ นิตยสาร กระดาษกล่อง กระดาษขาว-ดำ แผ่นพับ เป็นต้น ๕. ประเภทอื่น ๆ เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้าขนาดเล็ก-ใหญ่ ทีวีเก่า ตู้เย็นเก่า แอร์เก่า เป็นต้น ๕. ประเภทอื่น ๆ เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้าขนาดเล็ก-ใหญ่ ทีวีเก่า ตู้เย็นเก่า แอร์เก่า เป็นต้น | |

๓. มาตรการการดำเนินงานตามแผนรณรงค์ “แยกก่อนทิ้ง” เพื่อขับเคลื่อนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

กระทรวงมหาดไทยรณรงค์ให้ครัวเรือนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลดปริมาณขยะ ใช้หลักการใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ สร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการลดขยะต้นทางของประชาชน

การใช้หลักการ ๓ Rs หรือ ๓ ช : Reduce (ใช้น้อย) Reuse (ใช้ซ้ำ) Recycle (นำกลับมาใช้ใหม่) จะส่งผลถึงขั้นตอนการกำจัดขยะปลายทาง ช่วยให้การกำจัดขยะง่ายขึ้นและลดต้นทุนการกำจัดขยะลง ถ้าเราได้รับรณรงค์ให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นทาง โดยทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกัน ก็จะทำให้สถานการณ์ขยะของประเทศดีขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดทำป้ายกำหนดสีเพื่อแยกขยะใส่ถุงจำนวน ๔ ประเภทสำหรับขยะจากครัวเรือน และตั้งถังขยะ ๒ สี คือ สีเหลืองสำหรับขยะรีไซเคิล และสีน้ำเงินสำหรับขยะทั่วไป ส่วนขยะในพื้นที่สาธารณะ แนวทางในการจัดเก็บและการกำจัดขยะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเลือกใช้วิธีที่เหมาะสม

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้จัดทำแผนรณรงค์ “แยกก่อนทิ้ง” ขึ้น เพื่อขับเคลื่อนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน และเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยให้จังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมู่บ้าน/ชุมชน และประชาชนในทุกครัวเรือนร่วมดำเนินการตามแผน ซึ่งมีขั้นตอนและแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ กระทรวงมหาดไทย

๓.๑.๑ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๑) อำนวยความสะดวกขับเคลื่อนการปฏิบัติตามแผน และประสานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) ติดตามผลการดำเนินงานและสรุปรายงานผู้บังคับบัญชา

๓) ให้คำปรึกษา แนะนำการดำเนินงานของจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔) ให้ผู้ตรวจราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดเป็นประเด็นในการตรวจติดตามการปฏิบัติตามแผนในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๑.๒ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

๑) ร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการขับเคลื่อนแผนฯ

๒) ร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการรณรงค์ให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม “แยกก่อนทิ้ง” และ “ทิ้งให้ถูกที่”

๓) ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย กำหนดเป็นประเด็นในการตรวจติดตามการปฏิบัติตามแผนในพื้นที่

๓.๑.๓ กรมการปกครอง

๑) สนับสนุนการปฏิบัติตามแผน โดยกำกับให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอ และคณะกรรมการหมู่บ้านร่วมปฏิบัติตามแผน

๒) ให้ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองกำหนดเป็นประเด็นในการตรวจติดตามการปฏิบัติตามแผนในระดับอำเภอ หมู่บ้าน/ชุมชน

๓.๒ จังหวัด

๓.๒.๑ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งมอบหมายให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าคณะทำงานกลุ่ม Clusters แต่ละพื้นที่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้ครบทุกกลุ่ม Clusters และรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

๓.๒.๒ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดประชุมผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงแผนฯ พิจารณากำหนดเวลา เป้าหมายและกิจกรรมในการคัดแยก และการเก็บขนขยะแยกประเภทของจังหวัด เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจภาพรวมของกิจกรรมการบริหาร จัดการขยะและกรอบระยะเวลาดำเนินการ

๓.๒.๓ เริ่มการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้การคัดแยกขยะในครัวเรือน โรงเรียน วัด ที่สาธารณะ ห้างร้าน และร้านค้าในหมู่บ้าน

๓.๒.๔ จังหวัดกำหนดและประกาศแผน เป้าหมายและกิจกรรม ในการคัดแยกขยะและ การเก็บขนขยะแยกประเภท เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งภายในจังหวัดถือเป็นเป้าหมาย ในการดำเนินการร่วมกัน

๓.๒.๕ ให้ทุกจังหวัดจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดร่วมกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าภาพ Clusters ในทุกกลุ่ม Clusters เพื่อให้ได้ข้อสรุป ดังนี้

(๑) ทบทวนและยืนยันการรวมกลุ่มพื้นที่ Clusters ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นที่สิ้นสุด สำหรับในพื้นที่เกาะเป้าหมายที่มีปัญหาขยะมูลฝอยตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กำหนด ให้จังหวัดกำหนดให้เป็น Clusters เฉพาะ

(๒) ยืนยันจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในกลุ่ม Clusters และจำนวน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่อยู่ในกลุ่ม Clusters ใด แล้วรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

๓.๒.๖ ให้จังหวัดจัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในกลุ่ม Clusters ลงนามในบันทึก ข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละกลุ่ม Clusters หลังจากที่ได้ข้อสรุป การรวมกลุ่ม Clusters ตามข้อ ๓.๒.๕ แล้วรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบภายใน กำหนดเวลา

๓.๒.๗ ให้จังหวัดมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานกลุ่ม Clusters โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ ได้รับมอบหมายตามข้อ ๓.๒.๑ เป็นหัวหน้าคณะทำงาน และจัดให้มีการประชุมคณะทำงานกลุ่ม Clusters เพื่อพิจารณาให้ข้อสรุปการเลือกใช้แนวทางหรือวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยภายในทุกกลุ่ม Clusters ในจังหวัด โดยให้จังหวัดสรุปรายงานผลให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบภายในกำหนดเวลา

๓.๒.๘ เร่งรัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าภาพ Clusters ส่งแผนดำเนินงานการจัด ขยะมูลฝอยตามข้อ ๓.๒.๗ ให้จังหวัด

๓.๒.๙ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำกับ ติดตาม และเร่งรัดการดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตาม เป้าหมายและกรอบระยะเวลาที่กำหนดในแผน

๓.๓ อำเภอบาง

๓.๓.๑ เมื่อได้มีการประชุมรับมอบนโยบายจากจังหวัดแล้ว ให้นายอำเภอบางจัดประชุมผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และกำนันทุกตำบล เพื่อชี้แจงแนวทางขั้นตอน วิธีการ บริหารจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมดำเนินการ

๓.๓.๒ ดำเนินการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ ในครัวเรือน โรงเรียน วัด ที่สาธารณะ ห้างร้าน ร้านค้าในหมู่บ้าน เป็นต้น โดยให้อำเภอบางเริ่มต้นการรณรงค์ และประชาสัมพันธ์ภายในกำหนดเวลาที่จังหวัดกำหนด

๓.๓.๓ กำกับ ติดตามและเร่งรัดการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบาง ให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนฯ ของจังหวัด

๓.๓.๔ ในวันประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้นายอำเภอบางประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจกับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มอบหมายให้คณะกรรมการหมู่บ้านทำการรณรงค์ให้ทุกครัวเรือน

มีถึงขยะอินทรีย์ และให้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ใช้หลักการ ๓ ช (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่) ในการบริหารจัดการขยะ

๓.๓.๕ ให้นายอำเภอดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ร่วมกันกำหนดให้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน มีจุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชนที่ปลอดภัย เหมาะสม และประชาสัมพันธ์ ให้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน นำขยะอันตรายชุมชนไปรวบรวมไว้ รอการเก็บขน

๓.๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๔.๑ องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด ให้ดำเนินการจัดการขยะอันตรายชุมชนตามแนวทางที่กำหนดไว้แล้ว ตามหนังสือชักชวนแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๐) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) และแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี เช่น การเป็นเจ้าภาพในการรวบรวม และส่งกำจัดขยะอันตรายชุมชน

๓.๔.๒ เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล

๑) การบริหารจัดการขยะมูลฝอย

๑.๑) เมื่อได้มีการประชุมรับมอบนโยบายจากจังหวัดแล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดประชุมข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่เก็บขน ให้ทราบแนวทาง ขั้นตอน วิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ตลอดจนแนวทางในการคัดแยกขยะ

๑.๒) กำหนดแนวทางหรือวิธีการจัดทำสัญลักษณ์แยกประเภทขยะ เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บขยะของเจ้าหน้าที่เก็บขยะ เช่น การใช้ถุงขยะสีแยกประเภท หรือการใช้สติ๊กเกอร์สีแยกประเภทติดที่ถุงขยะ หรือการใช้เชือกสีแยกประเภทมัดปากถุงขยะ หรือการติดเทปกาวสีแยกประเภทที่ถุงขยะ เป็นต้น และดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ครัวเรือนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับรู้ร่วมกัน

๑.๓) เริ่มการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้และส่งเสริมการสร้างวินัย “แยกก่อนทิ้ง” และหลักการ ๓ ช (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่) ภายในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ

๑.๔) จัดกิจกรรมเพื่อเริ่มต้นการปฏิบัติตามแผนรณรงค์ “แยกก่อนทิ้ง”

๑.๕) จัดทำสัญลักษณ์กำหนดจุดรวบรวมขยะแยกประเภทในหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น การจัดทำป้าย ปักธง หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ เป็นต้น ตามตัวอย่างหรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

๑.๖) จัดทำประกาศหลักเกณฑ์ วัน เวลาในการเก็บขน ระบบขนส่งขยะ วิธีการคัดแยก เส้นทางเก็บขน จุดรวบรวมขยะ รวมถึงการบริหารจัดการขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตรายชุมชน และประกาศเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบรับรู้โดยทั่วกัน เช่น เสียงตามสาย หอกระจายข่าว ป้ายประชาสัมพันธ์ การเคาะประตูบ้าน เป็นต้น

๑.๗) ให้จัดทำถังขยะแยกประเภท และนำไปวางตั้งไว้ในพื้นที่ สาธารณะ อย่างน้อยจุดละ ๒ ถัง ประกอบด้วย ถังขยะสีน้ำเงินสำหรับขยะทั่วไป และถังขยะสีเหลืองสำหรับขยะรีไซเคิล ตามตัวอย่างหรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

๑.๘) รณรงค์และให้คำแนะนำให้ทุกครัวเรือนในเขตพื้นที่รับผิดชอบมีถังขยะอินทรีย์ทุกครัวเรือน กรณีครัวเรือนไม่มีพื้นที่จัดทำถังขยะอินทรีย์ ให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้มีจุดรวบรวมขยะอินทรีย์ ตามตัวอย่างหรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

๒) การสร้างการรับรู้และส่งเสริมการสร้างวินัย “แยกก่อนทิ้ง”

๒.๑) จัดให้มีการอบรมผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ความรู้วิธีการคัดแยกขยะ วัสดุรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ และขยะอันตราย

๒.๒) จัดให้มีการอบรมครูในโรงเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการบริหารจัดการขยะในครัวเรือนและการแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อให้ถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียน และให้นักเรียนนำไปถ่ายทอดให้กับผู้ปกครอง และนำไปปฏิบัติในหมู่บ้าน/ชุมชน

๒.๓) ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบรมให้ความรู้แก่ผู้แทนครัวเรือนในเขตพื้นที่ ความรับผิดชอบ หารือร่วมกันเรื่องวัน เวลา และกำหนดเส้นทางการเก็บขน รวมถึงจัดรวบรวมขยะ การบริหารจัดการขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตรายชุมชน เพื่อนำไปประกอบการจัดทำประกาศ

๓.๕ หมู่บ้าน/ชุมชน

๓.๕.๑ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน/ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน ทำการรณรงค์ให้ความรู้แก่ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชน ให้เข้าใจหลักการบริหารจัดการขยะโดยใช้หลักการ ๓ ข (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่)

๓.๕.๒ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้มีจุดรวบรวม และคัดแยกขยะในหมู่บ้าน/ชุมชน

๓.๕.๓ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำถังขยะอินทรีย์รวมของหมู่บ้าน/ชุมชน และรณรงค์ให้ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชน จัดทำถังขยะอินทรีย์ภายในบ้านเรือน ตามตัวอย่างหรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

๓.๖ การติดตามผล

๓.๖.๑ กระทรวงมหาดไทย โดยผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ติดตามผลการดำเนินงานกับจังหวัด

๓.๖.๒ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยผู้ตรวจราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

๓.๖.๓ กรมการปกครอง โดยผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง ติดตามความก้าวหน้าของอำเภอ หมู่บ้าน/ชุมชน

๓.๖.๔ ระดับจังหวัด โดยรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้า ติดตามให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขปัญหา อุปสรรค ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับอำเภอ

๔. มาตรการการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (ต้นทาง)

เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีประสิทธิภาพและนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งเพื่อป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง มีแนวทางการจัดการ ดังนี้

๔.๑ การใช้หลักการ ๓ Rs : Reduce Reuse และ Recycle หรือ ๓ ข: ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่

๔.๑.๑ Reduce (ใช้น้อย)

การใช้น้อย คือ การลดระดับการใช้ในปัจจุบัน ควบคุมปริมาณการใช้ให้อยู่ในสัดส่วนที่พอเหมาะ เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้น เช่น การใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการซื้อของ แทนการใช้ถุงพลาสติก การไม่รับถุงพลาสติก การใช้ผ้าเช็ดหน้าแทนการใช้ทิชชู ใช้บันไดหรือกล่องข้าวใส่อาหารแทนการใช้โฟม การใช้แก้วส่วนตัวแทนการใช้แก้วครั้งเดียวทิ้ง การเลือกซื้อบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุสิ้นเปลืองแบบใช้ครั้งเดียว การบริโภคที่พอเพียง เป็นต้น

๔.๑.๒ Reuse (ใช้ซ้ำ)

การใช้ซ้ำ คือ การนำสิ่งของที่ใช้แล้วและยังสามารถใช้งานได้ กลับมาใช้ประโยชน์อีก เช่น การใช้กระดาษทั้งสองหน้า การนำเสื้อผ้าที่ไม่ใช้แล้วไปบริจาค การใช้ถ่านไฟฉายแบบชาร์จใหม่ได้ การใช้ภาชนะที่สามารถใช้ซ้ำได้ การใช้บรรจุภัณฑ์ซ้ำหลายครั้งก่อนทิ้ง การเลือกซื้อสินค้าที่สามารถใช้ซ้ำได้ การซ่อมแซมอุปกรณ์และสิ่งของต่าง ๆ ไม่ทิ้งขยะ เป็นต้น

๔.๑.๓ Recycle (นำกลับมาใช้ใหม่)

การนำกลับมาใช้ใหม่ คือ การนำวัสดุต่างๆ เช่น กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียม เป็นต้น มาแปรรูปโดยกรรมวิธีต่างๆ เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น การนำกระป๋องอะลูมิเนียม มาหลอมเป็นขาเทียม นำกล่องเครื่องดื่ม UHT หรือถุงน้ำยาปรับผ้านุ่มมาแปรรูปเป็นกระเป่า เป็นต้น

๔.๒ การคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง หรือแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย

สนับสนุนและขยายผลให้ประชาชนมีการจัดการขยะมูลฝอยที่ต้นทาง หรือแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย ตั้งแต่ระดับครัวเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ สถานที่ราชการ ศาสนสถาน สถานบริการต่าง ๆ ทั้งในชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะมูลฝอย และการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุด ดังนี้

๔.๒.๑ คัดแยกขยะทั่วไปออกจากขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่โดยบรรจุขยะทั่วไปลงในถุงขยะสีน้ำเงิน และขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่บรรจุลงในถุงขยะสีเหลือง หรือถุง ที่มีสัญลักษณ์หรือข้อความระบุอยู่บนถุงก็ได้

๔.๒.๒ คัดแยกขยะทั่วไปออกจากขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่และขยะเศษอาหารหรือขยะอินทรีย์ โดยบรรจุขยะทั่วไปลงในถุงขยะสีน้ำเงิน ขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่บรรจุลงในถุงขยะสีเหลือง และขยะเศษอาหารหรือขยะอินทรีย์บรรจุลงในถุงขยะสีเขียว และขยะพิษ หรืออันตรายจากชุมชนบรรจุลงในถุงขยะสีส้มหรือถุงที่มีสัญลักษณ์หรือข้อความระบุอยู่บนถุงก็ได้

๔.๓ การจัดการขยะโดยเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)”

เป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของบุคคลที่มีความสนใจ มีความสมัครใจ มีความเสียสละ และอุทิศตนในการทำงานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือกันในการวางแผนและเลือกวิธีการจัดการมูลฝอยในหมู่บ้าน/ชุมชน ตั้งแต่การส่งเสริมสนับสนุนการลดการเกิดขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย การใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การจัดกิจกรรมร่วมกันในชุมชน เช่น การจัดตั้งธนาคารขยะ การจัดตลาดนัดขยะ การเชิญชวนเอกชนเข้ามารับซื้อขยะในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นกระบอกเสียงในการสร้างความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนในการคัดแยกขยะและการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย จัดกิจกรรมร่วมกันในการทำความสะอาดในวันสำคัญต่าง ๆ การส่งเสริมการเลี้ยงไส้เดือนดิน การทำปุ๋ยหมัก ฯลฯ สำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและบริบทของแต่ละพื้นที่

๔.๔ มาตรการการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบ “มาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ” ภายใต้โครงการ “ทำความดีด้วยใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” โดยมอบหมายทุกหน่วยงานภาครัฐดำเนินการพร้อมกันทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ และให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดให้ “ผลการลดและคัดแยกขยะมูลฝอย” เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของหน่วยงานภาครัฐ โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

โครงการ “ทำความดีด้วยใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” มีวัตถุประสงค์เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย
ลดใช้ ถุงพลาสติกหูหิ้ว และงดใช้โฟมบรรจุอาหาร โดยการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ
ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งมีกิจกรรมภายใต้โครงการดังกล่าว ประกอบด้วย ๕ กิจกรรม ดังนี้

๔.๔.๑ กิจกรรมมาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ

๔.๔.๒ กิจกรรมรณรงค์ทำความดีด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก

๔.๔.๓ กิจกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว และงดใช้โฟมบรรจุอาหารในพื้นที่อุทยาน
แห่งชาติ

๔.๔.๔ กิจกรรมทำความดีด้วยหัวใจ งดการใช้พลาสติกและโฟมในสวนสัตว์

๔.๔.๕ กิจกรรมการจัดการขยะบ่อสุ่ทะเลในพื้นที่ ๒๔ จังหวัดชายทะเล

ทั้งนี้ ได้กำหนดให้เป็นตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการประจำปีของหัวหน้าส่วนราชการ
ภาครัฐด้วย เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการฯ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

๕. มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กลางทาง)

เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการจัดระบบการเก็บรวบรวมและขนส่ง
ขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การกำจัดขยะมูลฝอยต่อไปได้ มีแนวทางการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๕.๑ การจัดวางภาชนะรองรับขยะแบบแยกประเภท อย่างน้อย ๒ ประเภท ไว้ในสถานที่
สาธารณะให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภท ปริมาณมูลฝอย และกิจกรรมในสถานที่นั้น ๆ ได้แก่ ภาชนะ
รองรับขยะมูลฝอยทั่วไปเป็นสีน้ำเงิน ภาชนะรองรับขยะมูลฝอยรีไซเคิลหรือขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่
เป็นสีเหลือง สำหรับพื้นที่ที่ต้องการเน้นในเรื่องความปลอดภัย อาจจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยที่มีลักษณะ
โปร่งใสก็ได้ โดยขอให้มีสัญลักษณ์ที่บ่งบอกประเภทของขยะโดยชัดเจน รวมถึงภาชนะเดิมที่สามารถดัดแปลงได้

สำหรับในพื้นที่ของเอกชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อกำหนดท้องถิ่นเพื่อให้
เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ของเอกชนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปได้ ต้องจัดให้มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอย
ให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภท ปริมาณขยะมูลฝอย และกิจกรรมในสถานที่แห่งนั้น โดยอย่างน้อย
ต้องมีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ซึ่งพื้นที่ดังกล่าว ได้แก่
ปั๊มน้ำมัน หอพัก โรงแรม ห้างสรรพสินค้า สถานที่จำหน่ายอาหาร ตลาดน้ำ/ตลาดนัด/ถนนคนเดิน
สถานบันเทิง สถานที่ท่องเที่ยว และสถานพยาบาลของเอกชน ฯลฯ

๕.๒ กำหนดจุดหรือสถานที่รวบรวม “ขยะอันตรายจากชุมชน” โดยการจัดวางภาชนะรองรับ
ขยะพิษหรือขยะอันตรายจากชุมชนไว้ในพื้นที่ที่มีประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่นในหมู่บ้านหรือชุมชนแห่งนั้น
อย่างน้อย ๑ จุด

๕.๓ กำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยให้แก่ประชาชน และ
ประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้ประชาชนทราบอย่างเปิดเผยผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น เสียงตามสาย
หอกระจายข่าว ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

๕.๔ จัดให้มีระบบการเก็บขนขยะมูลฝอยแยกประเภทอย่างน้อยให้มีการเก็บขนขยะเปียก
แยกออกจากขยะทั่วไป โดยให้มียานพาหนะขนส่งขยะมูลฝอยที่เพียงพอ และดำเนินการตามมาตรฐาน
ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๕.๕ จัดให้มีสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของสถานที่
กำจัดขยะมูลฝอย หากกระยะทางในการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยจากหมู่บ้าน/ชุมชนห่างจากสถานที่กำจัด
ขยะมูลฝอยควรจัดให้มีสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย เพื่อเป็นสถานที่ตั้งกลางระหว่างแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย
กับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย และเป็นที่พักหรือรวบรวมขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้จากในหมู่บ้าน/ชุมชน

เพื่อลดระยะทาง การขนส่งขยะมูลฝอยก่อนส่งไปยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเกินกว่า ๔๐ กิโลเมตร หากจำเป็นต้องขนส่งขยะมูลฝอยไปกำจัดร่วมกับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่น และไม่มียานพาหนะขนส่งขยะมูลฝอยเพียงพอที่จะขนส่งไปยังสถานที่กำจัด ควรจัดให้มีสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยเพื่อรวบรวมขยะมูลฝอยที่รอการขนส่งไปยังสถานที่กำจัด เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง โดยจะต้องพิจารณาตามความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑) ระยะทางในการขนส่งขยะมูลฝอยไปยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม ๔๐ - ๕๐ กิโลเมตร โดยต้องพิจารณาความคุ้มค่าในการขนส่งไปยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

๒) การออกแบบและการก่อสร้างสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และมาตรฐาน หรือข้อกำหนดของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง หรือมาตรฐานอื่นที่ยอมรับได้

๓) ความสามารถในการบริหารจัดการระดับท้องถิ่น และความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินการ

๕.๖ ออกข้อกำหนดท้องถิ่น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ รวมทั้งกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗

๖. มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนให้ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง (ปลายทาง)

๖.๑. กำจัดขยะมูลฝอยตกค้าง (ขยะมูลฝอยเก่า)

ขยะมูลฝอยตกค้างจะต้องได้รับการกำจัดให้หมดไป โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

๖.๑.๑ สำรวจ ประเมิน สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเพื่อปิดหรือจัดทำแผนงานฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

๖.๑.๒ ปิด/หรือฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อจัดการขยะมูลฝอยเก่า โดยการรื้อร่อนขยะมูลฝอยในพื้นที่บ่อขยะมูลฝอย และแปรรูปขยะมูลฝอยผลิตเป็นเชื้อเพลิง (Refuse Derived Fuel: RDF) เพื่อส่งไปเป็นวัตถุดิบให้แก่โรงงานเอกชน หรือส่งไปยังเตาเผาขยะมูลฝอยเพื่อผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า (รูปแบบการดำเนินโครงการแปรรูปขยะมูลฝอยผลิตเป็นเชื้อเพลิง RDF) โดยถือปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๒๙ ราชการส่วนท้องถิ่นร่วมกับผู้ได้รับมอบหมาย อาจนำมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปดำเนินการใช้หรือหาประโยชน์โดยวิธีการจำหน่าย จ่าย โอน ตามข้อ ๒๘ และข้อตกลงในหมวด ๓ ซึ่งกำหนดให้ให้คณะกรรมการจังหวัด หรือคณะกรรมการกลาง แล้วแต่กรณี ให้คำแนะนำแก่ราชการส่วนท้องถิ่น ในการนำมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปดำเนินการใช้ หรือหาประโยชน์โดยวิธีการจำหน่าย จ่าย โอน ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงศักยภาพ ต้นทุน ความคุ้มค่า และประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ

๖.๑.๓ ดำเนินการฟื้นฟู/ปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย โดยให้ดำเนินการฟื้นฟู/ปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ คือ สถานที่กำจัดขยะที่มีการเทกองขยะมูลฝอยแบบเปิด (Open Dump) และสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการให้เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบควบคุม (Controlled Dump) หรือฝังกลบถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfills) หรือให้ดำเนินการตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๑๔ และหมวด ๓ เป็นต้นไป

๖.๑.๔ ติดตามตรวจสอบการปนเปื้อนน้ำชะขยะมูลฝอยบริเวณโดยรอบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

๖.๑.๕ การจัดตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดการขยะตกค้างสะสมในพื้นที่

๖.๒ การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นควรได้รับการจัดการและกำจัดให้หมดทุกวัน ไม่ควรมีขยะตกค้างหรือขยะสะสม และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการขยะมูลฝอย ควรมีการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน คือ การจัดให้มีสถานที่หรือศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม เพื่อกำจัดขยะมูลฝอยหรือแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อผลิตพลังงาน ทั้งนี้ การส่งไปยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม เริ่มต้นต้องมีระบบการคัดแยกขยะมูลฝอยและนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์มากที่สุด ส่วนที่เหลือจึงจะนำไปกำจัดยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม ซึ่งจะทำให้น้ำหนักพื้นที่ที่ใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอยลดลง และยังลดต้นทุนการกำจัดอีกด้วย ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ตามความเหมาะสมของแต่ละกลุ่มพื้นที่ ดังนี้

๖.๒.๑ จัดให้มีการรวมกลุ่มพื้นที่จัดการมูลฝอย (Clusters)

กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้จังหวัดรายงานการรวมกลุ่มพื้นที่จัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันมีการรวมกลุ่มพื้นที่จัดการมูลฝอย (Clusters) จำนวน ๒๔๗ กลุ่ม (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) โดยให้ถือปฏิบัติตามแนวทางในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ ทั้งนี้ ได้แบ่ง Clusters ออกเป็น ๓ ขนาด ได้แก่

๑) กลุ่มพื้นที่ขนาดใหญ่ (L) หมายถึง กลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปริมาณขยะมูลฝอยรวมกันแล้วมากกว่า ๕๐๐ ตัน/วัน ขึ้นไป ปัจจุบันมีจำนวน ๒๑ แห่ง

๒) กลุ่มพื้นที่ขนาดกลาง (M) หมายถึง กลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปริมาณขยะมูลฝอยรวมกัน ตั้งแต่ ๓๐๐ - ๕๐๐ ตัน/วัน ขึ้นไป ปัจจุบันมีจำนวน ๓๘ แห่ง

๓) กลุ่มพื้นที่ขนาดเล็ก (S) หมายถึง กลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปริมาณขยะมูลฝอยรวมกันแล้วน้อยกว่า ๓๐๐ ตัน/วันขึ้นไป ปัจจุบันมีจำนวน ๑๘๘ แห่ง

๖.๒.๒ การเลือกใช้วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยตามประเภทขยะมูลฝอย กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดวิธีการกำจัดขยะมูลฝอย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

- ◆ การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล
- ◆ การหมักทำปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพ
- ◆ การกำจัดด้วยพลังงานความร้อน
- ◆ การแปรสภาพเป็นเชื้อเพลิง
- ◆ การแปรสภาพเป็นพลังงานไฟฟ้า
- ◆ วิธีการอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด หรือคณะกรรมการจังหวัดให้คำแนะนำตามที่เห็นสมควร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการนำขยะมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปกำจัดในสถานที่ที่มีวิธีการกำจัดที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ สำหรับในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๖๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในหมวดที่ ๓ เป็นต้นไป คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมดำเนินการกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อจัดให้มีการให้บริการเก็บ ขน หรือกำจัด

มูลฝอย โดยให้ปฏิบัติตามแนวทางในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าด้วยการทำความตกลงร่วมกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อ ๑๓ วรรคสอง ที่ได้กำหนดให้ กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการดำเนินการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอย ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยอนุโลม

๗. มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ด้านการจัดการ)

การสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และปริมาณขยะมูลฝอยที่ท้องถิ่นจัดเก็บและนำไปกำจัด เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และนำมาเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เช่น ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ปริมาณขยะมูลฝอยที่จัดเก็บได้เพื่อนำไปกำจัด องค์ประกอบขยะที่จัดเก็บได้ในพื้นที่ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทุกด้าน และพิจารณาความครอบคลุมพื้นที่การให้บริการการเก็บขนว่าครอบคลุมทุกพื้นที่หรือไม่ หากไม่ครอบคลุม ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการบริการที่ครอบคลุมทั่วพื้นที่ โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบันทึกข้อมูลในแบบรายงานผลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยประจำเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ (มฝ.๒) ผ่านระบบสารสนเทศ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์กำหนดนโยบาย การวางแผนงาน/โครงการ และการเลือกใช้เทคโนโลยีในการกำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำฐานข้อมูลขยะมูลฝอย รวมถึงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๓ เข้าในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นกัน ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำฐานข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยการเก็บรวบรวมผลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ขยะที่จัดเก็บได้จากครัวเรือน สถานที่กำจัดขยะ หน่วยงานที่รับจ้างเก็บ ขน หรือรับกำจัดขยะ เป็นต้น นำมาประมวลผลข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการต่อไป

๘. มาตรการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

สืบเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ที่ทำให้การจัดการมูลฝอยติดเชื้อได้รับความสำคัญและถูกกำหนดเป็นมาตรการอย่างเคร่งครัด ถึงแม้ว่าจะมีการผ่อนคลายมากขึ้น แต่แนวทางการจัดการมูลฝอยติดเชื้อก็ยังคงมีความสำคัญสำหรับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) และโรคติดเชื้ออื่นๆ จึงให้นำมาปรับใช้กับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิดในชุมชนตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

๘.๑ มาตรการต้นทาง รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนคัดแยกมูลฝอยติดเชื้อชุมชน เช่น หน้ากากอนามัย หน้ากากผ้า ชุดตรวจ Antigen Test Kit ขยะที่ปนเปื้อนน้ำมูก น้ำลาย หรือสารคัดหลั่งจากการแยกกักตัวที่บ้าน (Home Isolation) และการแยกกักตัวในชุมชน (Community Isolation) โดยแยกใส่ถุงต่างหากจากถุงขยะประเภทอื่น ปิดปากถุงให้แน่น ทำสัญลักษณ์ที่ถุงขยะ หรือใส่ถุงใส และนำไปทิ้งในถังขยะสีแดงซึ่งจัดให้เป็นถังขยะติดเชื้อ หรือนำไปทิ้งไว้ในจุดรวบรวมขยะติดเชื้อเป็นการเฉพาะเพื่อการเก็บขน และต้องล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์ทันที

๘.๒ มาตรการกลางทาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีถังขยะสีแดงไว้ในที่สาธารณะหรือสถานที่รวบรวมขยะ เพื่อเป็นจุดทิ้งมูลฝอยติดเชื้อชุมชนเป็นการเฉพาะ และจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อ ได้แก่ ถุงมือ หน้ากากอนามัย หน้ากากผ้าและเครื่องแต่งกายที่รัดกุม เป็นต้น ให้กับผู้ปฏิบัติงานเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อสวมใส่ในการปฏิบัติงาน รวมถึงทำความสะอาดอุปกรณ์ต่าง ๆ และเครื่องแต่งกายที่สวมใส่ในขณะที่ปฏิบัติงานเมื่อปฏิบัติงานเสร็จ รวมทั้ง ฉีดล้างรถบรรทุกเก็บขนขยะมูลฝอยเป็นประจำทุกวัน

๘.๓ มาตรการปลายทาง ให้การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อชุมชนเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยอาจจ้างเหมาเอกชนที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายหรือหน่วยงานรัฐหากยังไม่มีความพร้อมในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ อาจดำเนินการโดยเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อในชุมชนมาพักรวมที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) หรือโรงพยาบาลในพื้นที่ เพื่อรอการนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง ทั้งนี้ รายละเอียดการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ข้างต้น ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของกรมอนามัย และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด โดยคำนึงถึงศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตามความเหมาะสมกับพื้นที่ด้วย

๙. มาตรการการจัดการขยะพลาสติก

๙.๑ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ (Thailand’s Roadmap on Plastic Waste Management ๒๐๑๘ - ๒๐๓๐) เป็นการดำเนินการตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๑ เพื่อกำหนดเป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติกในภาพรวมของประเทศ และเป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติกตามพันธกรณีระหว่างประเทศในคราวประชุมระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสด้าน ๓R ของประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ ๙ ระหว่างวันที่ ๔ – ๖ มีนาคม ๒๕๖๒ และเป็นกรอบนโยบายการจัดการกากของเสียด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย

๙.๑.๑ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ ประกอบด้วย ๒ เป้าหมาย ดังนี้

(๑) การลด และเลิกใช้พลาสติกเป้าหมาย ด้วยการใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ดังนี้

- เลิกใช้ภายในปี ๒๕๖๒ จำนวน ๓ ชนิด ได้แก่ ๑) พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (Cap Seal) ๒) ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ผสมสารออกโซ่ (Oxo) และ ๓) ไมโครบีด (Microbead)
- เลิกใช้ภายในปี ๒๕๖๕ จำนวน ๔ ชนิด ได้แก่ ๑) ถุงพลาสติกหูหิ้วขนาดความหนาน้อยกว่า ๓๖ ไมครอน ๒) กล่องโฟมบรรจุอาหาร ๓) แก้วพลาสติก (แบบบางใช้ครั้งเดียว) และ ๔) หลอดพลาสติก

(๒) การนำขยะพลาสติกเป้าหมายกลับมาใช้ประโยชน์เข้าสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี ๒๕๗๐

๙.๑.๒ หน่วยงานดำเนินการ

(๑) หน่วยงานกลาง ประกอบด้วย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมประชาสัมพันธ์ เป็นหน่วยงานหลัก

(๒) หน่วยงานระดับพื้นที่ ประกอบด้วย จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานสำคัญในการดำเนินงานขับเคลื่อนและประสานการดำเนินงานในการจัดการขยะพลาสติก ในระดับจังหวัด และรวบรวมข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานของจังหวัดมายังหน่วยงานกลาง

๙.๒ แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓ มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

๙.๒.๑ กระทรวงมหาดไทยร่วมกับกระทรวงคมนาคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี BOI และสภาอุตสาหกรรม (FTI-PPP) เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(๑) ส่งเสริมให้เกิดธุรกิจ Up cycling ทั้งในระดับบริษัทขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดย่อม เช่น ทำเสื้อจากขยะขวด PET

(๒) ถนอมพลาสติกตัวอย่างในพื้นที่ของภาคเอกชนและขยายผลสู่การเป็นมาตรฐาน ถนอมพลาสติกสำหรับประเทศไทยเพื่อนำไปเป็นวิธีการแก้ไขปัญหามลพิษขยะพลาสติกในพื้นที่อื่นต่อไป

(๓) ทำไม้เทียมหรือผลิตภัณฑ์เพื่อการก่อสร้างจากขยะพลาสติกเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว

(๔) การศึกษา ค้นคว้า และจัดหาเทคโนโลยีในการจัดการใช้ประโยชน์ขยะพลาสติกอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างโมเดลธุรกิจที่ยั่งยืน

(๕) พัฒนาการใช้ประโยชน์จากขยะพลาสติกอื่น ๆ ได้แก่ ถนอม ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

๙.๒.๒ กระทรวงมหาดไทยร่วมกับหน่วยงานอื่นเป็นหน่วยงานสนับสนุนในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(๑) การลด เลิกใช้ พลาสติกใช้ครั้งเดียว (Single-use plastics) อื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และไม่สามารถนำกลับเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

(๒) โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” เพื่อลด เลิกใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว (Single-use plastics) ภายใต้ความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และประชาชน

(๓) การรณรงค์งดแจกหลอดพลาสติกและพลาสติกใช้ครั้งเดียว อื่น ๆ ในสถานที่บริการ โดยให้แจกในกรณีที่มีการร้องขอ ภายใต้ความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และประชาชน

(๔) การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องเศรษฐกิจหมุนเวียนและการจัดการทรัพยากรด้วยการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง

(๕) การสนับสนุนการนำขยะพลาสติกเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล

(๖) การนำขยะพลาสติกเป้าหมายเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ภายใต้ความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และประชาชน

(๗) การส่งเสริมให้ร้านรับซื้อของเก่ามีการจัดการสภาพร้านที่ดี

(๘) การพัฒนาระบบรวบรวมขยะพลาสติกในพื้นที่ของรัฐหรือเอกชนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน อาทิ ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ รวมทั้งส่งเสริมระบบเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ (Deposit Refund)

๙.๒.๓ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(๑) การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการคัดแยก/รวบรวมขยะภายใต้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

(๒) ส่งเสริมให้เกิดหน่วยคัดแยกขยะรีไซเคิลออกจากขยะอินทรีย์ในระดับชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับขยะพลาสติกและขยะรีไซเคิลอื่น ๆ

(ก) การวางระบบและโครงสร้างพื้นฐานในการคัดแยกและจัดการขยะแบบครบวงจร ในทุกพื้นที่

๙.๓ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำขยะพลาสติกมาผลิตเชื้อเพลิงขยะ (Refuse Derived Fuel: RDF)

๙.๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสภาอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการจัดทำโมเดลโครงการนำร่องการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพในพื้นที่นำร่อง ได้แก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร และจังหวัดระยอง

๑๐. มาตรการจัดการขยะพลาสติก ตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยกรมควบคุมมลพิษ ภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕) ภายใต้ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เพื่อเป็นกรอบและทิศทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะพลาสติกของประเทศ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ อย่างบูรณาการ ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต การจำหน่าย การบริโภค และการจัดการภายหลังการบริโภค เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทะเล ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ได้ร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงาน ส่งเสริมแรงจูงใจประชาสัมพันธ์ การจัดการขยะพลาสติก และการพัฒนารูปแบบการใช้ประโยชน์จากขยะพลาสติก (Business Model) ทั้งในระดับพื้นที่และในระดับองค์กร เนื่องจากแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕) จะสิ้นสุดในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ กรมควบคุมมลพิษจึงได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จัดทำแผนปฏิบัติการ ด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดการขยะพลาสติกร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้เกิดความต่อเนื่อง และยกระดับการจัดการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา นโยบายและแผนของประเทศ พันธกรณีระหว่างประเทศ และกรอบความร่วมมือในระดับภูมิภาค รวมทั้งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ ซึ่งแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) จะเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศดังกล่าว โดยใช้หลักการจัดการสมัยใหม่ตามหลักสากลที่นานาอารยประเทศใช้บริหารจัดการขยะให้เกิดประโยชน์ และประสิทธิภาพสูงสุด มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑๐.๑ มาตรการ

แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ใช้หลักการจัดการขยะพลาสติกตลอดวงจร ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต การจำหน่าย การบริโภค การจัดการขยะพลาสติก ภายหลังการบริโภค และการจัดการขยะพลาสติกในทะเล ประกอบด้วย ๔ มาตรการ ดังนี้

๑๐.๑.๑ มาตรการที่ ๑ การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑) จัดกลุ่มและกำหนดประเภทผลิตภัณฑ์พลาสติกโดยพิจารณาจากปริมาณการรวบรวม (Collection) นำกลับมาใช้ประโยชน์ และศักยภาพในการนำกลับมารีไซเคิล (Recyclability Rate)

๑.๑) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีศักยภาพในการรีไซเคิล (High Collection and Recyclability Rate) เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่มีปริมาณการใช้งานมาก ความต้องการของตลาดรีไซเคิล

และราคาที่สูง ซึ่งเป็ นแรงจูงใจทำให้เกิดการคัดแยก รวบรวมเพื่อนำกลับปรีไซเคิล ควรกำหนดข้อตกลง ร่วมเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-design) อาทิ

๑.๑.๑) ขวดเครื่องดื่ม PET

๑.๑.๒) ขวด HDPE เช่น ขวดน้ำยาปรับผ้านุ่ม ขวดแชมพู

๑.๑.๓) แก้วเครื่องดื่ม เช่น แก้วกาแฟ

๑.๒) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ต้องส่งเสริมให้มีการรีไซเคิลหรือแปลง เป็นพลังงาน เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่พบในสถานที่กำจัดขยะหรือในสิ่งแวดล้อมเป็นจำนวนมาก มีข้อจำกัดในการ รีไซเคิล/จัดการยาก และระบบในการเก็บรวบรวม มีการปนเปื้อนอาหาร ควรมีการเพิ่มประสิทธิภาพ การนำกลับมารีไซเคิล ดังนี้

๑.๒.๑) จัดระบบการคัดแยกบรรจุภัณฑ์ฟิล์มพลาสติกชั้นเดียว เพื่อรวบรวมนำกลับมารีไซเคิล อาทิ ถุงหิ้ว ถุงซ้อปิ้ง ฟิล์มหุ้มสินค้าแพ็คขวดน้ำ ฟิล์มหุ้มแพ็คกล่อง UHT ของโปรเซสส์พลาสติก พลาสติกกันกระแทก ถุงซีลล็อค/ซองยา ถุงขนมปัง ถุงน้ำตาลทราย ถุงน้ำแข็ง ถุงผัก ผลไม้

๑.๒.๒) เปลี่ยนการผลิตผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ต้องการของตลาดรีไซเคิล และการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า อาทิ

๑) แก้วพร้อมฝาแก้วหรือฟิล์มพลาสติกปิดแก้วต้องเป็นพลาสติก ชนิดเดียวกัน

๒) ขวดนมเปรี้ยวเปลี่ยนเป็นพลาสติกประเภทที่รีไซเคิลได้

๓) ถุงพลาสติกต้องเป็นแบบหนา เพื่อนำกลับปรีไซเคิล

๔) กล่อง หรือภาชนะใส่อาหาร ไม่ควรผลิตจากพลาสติกที่

หลากหลายชนิด ควรเปลี่ยนเป็นพลาสติกชนิดเดียว (PP) ตามความต้องการของตลาดรีไซเคิล

๕) การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ไม่เกินความจำเป็น (Avoid Over Packaging) เช่น ขนาดหรือให้มีขนาดหรือรูปทรงเดียวกันเพื่อสะดวกในการเก็บรวบรวม (Collection)

๖) ถุงหรือซองพลาสติกที่มีองค์ประกอบวัสดุหรือพลาสติก หลายชนิด เช่น มีส่วนประกอบของอะลูมิเนียม พลาสติกเมทัลไลต์ พลาสติกหลายชั้น/หลายชนิด (Multi-layer/ Multi-material) ควรเป็นพลาสติกชนิดเดียวกันหรือลดองค์ประกอบวัสดุเพื่อสะดวกต่อการรีไซเคิล

๗) ถุงน้ำยาชนิดเติมเปลี่ยนเป็นขวด

๘) ถ้วยน้ำดื่มยกเลิกการผลิต หรือเปลี่ยนเป็นขวด

๙) ลดและยกเลิกการผลิตโฟมบรรจุอาหาร เนื่องจากไม่สามารถ

นำกลับมารีไซเคิลได้

๑๐) ลดหรือหลีกเลี่ยงการใช้หลอดพลาสติกเพื่อลดปัญหา

สิ่งแวดล้อม

๑.๒.๓) นำไปผลิตเป็นพลังงานหรือใช้ประโยชน์ด้านอื่น อาทิ ถุงร้อน- เย็น ซ้อน ส้อม มีด ที่บรรจุหรือสัมผัสอาหาร และพลาสติกประเภทอื่น ๆ

๑.๓) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (Compostable Plastics) เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ปนเปื้อนอาหารและไม่คุ้มค่าในการจัดระบบเพื่อการนำกลับมารีไซเคิล ต้องติดตาม มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก. ๑๗๐๘๘ - ๒๕๖๒) หรือมาตรฐานที่เทียบเท่า ควรนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อ การหมักทำปุ๋ย (Composting) อาทิ กระดาษเคลือบพลาสติกสลายตัวได้เองทางชีวภาพ ฟิล์มหุ้มอาหาร ถุงมือตัดอาหาร ถุงใส่ขยะเศษอาหาร ถุงพลาสติกสำหรับเพาะชำ ฟิล์มคลุมหน้าดิน

๒) กำหนดให้มีหลักเกณฑ์และมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์พลาสติก และยกระดับให้เป็นมาตรฐาน เชิงบังคับ ดังนี้

๒.๑) หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติ (Guideline) สำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม (Eco Design) และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ไม่เกินความจำเป็น (Avoid Over Packaging) เริ่มจากกลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีศักยภาพในการรีไซเคิล (High Collection and Recyclability Rate)

๒.๒) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้เม็ดพลาสติกรีไซเคิลไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ และหน่วยงานรับรองวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของพลาสติกรีไซเคิล (Post-Consumer Recycled: PCR)

๒.๓) มาตรฐานผลิตภัณฑ์พลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (Compostable Plastics) กำหนด ให้เป็นมาตรฐานบังคับ

๒.๔) มาตรฐานพลาสติกที่สัมผัสอาหาร โดยเฉพาะบรรจุภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มที่เป็นพลาสติก แบบใช้ครั้งเดียว (Single-use Plastics)

๓) กำหนดสัญลักษณ์ให้กับประเภทผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ต้องนำกลับเข้าสู่ระบบรีไซเคิล หรือต้องนำไปจัดการหรือกำจัดเพื่อให้ง่ายต่อการคัดแยกและสร้างการเรียนรู้ของประชาชน

๔) จัดทำระบบและกำหนดหน่วยงานรับรองวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีส่วนผสมของพลาสติกรีไซเคิล (Post-Consumer Recycled: PCR)

๕) สนับสนุนผู้ผลิตให้ผลิตภัณฑ์พลาสติกตามการจัดกลุ่มประเภทผลิตภัณฑ์พลาสติกและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน (Brand Owner) ใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของพลาสติกรีไซเคิล (Post-Consumer Recycled: PCR) โดยสนับสนุนแรงจูงใจ (Incentive) อาทิ การลดหย่อนภาษีให้กับผู้ผลิตที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด การให้สิทธิประโยชน์ของ BOI การประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ

๖) สนับสนุนการลงทุนอุตสาหกรรมพลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพแบบครบวงจร เพื่อลดต้นทุน ทำให้เพิ่มจำนวนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์และผู้บริโภคผลิตภัณฑ์

๗) สนับสนุนให้ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน (Brand Owner) ใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของพลาสติกรีไซเคิล (Post-Consumer Recycled: PCR) และมีจุดเติมผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการใช้บรรจุภัณฑ์ใช้ซ้ำ (Refill Station) อย่างกว้างขวาง อาทิ ในร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า ร้านตู้ซักผ้าหยอดเหรียญ ร้านค้าปลีก อาคารชุด หอพักและอพาร์ทเมนต์

๘) การปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมจุดเติมผลิตภัณฑ์ (Refill Station) เพื่อขยายรายการผลิตภัณฑ์ให้กว้างขวางและตอบโจทยความต้องการของผู้บริโภคและค้ำค่าในการลงทุนของภาคเอกชน

๙) นำหลักการความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) มาใช้ในการจัดการบรรจุภัณฑ์พลาสติก โดยนำร่องกับกลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ไม่สามารถนำกลับมารีไซเคิลได้ เนื่องจากพบในสถานที่กำจัดขยะจำนวนมาก ก่อปัญหาขยะในทะเล หรือมีข้อจำกัดในการนำกลับไปรีไซเคิล ทำให้ภาครัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวม เก็บขนและกำจัด อาทิ กล่องโฟมบรรจุอาหาร กลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ปนเปื้อนอาหาร ถังหรือซองพลาสติกที่มีองค์ประกอบวัสดุหรือพลาสติกหลายชนิด บรรจุภัณฑ์ฟิล์มพลาสติกชั้นเดียว

๑๐) ศึกษาวิจัยในหัวข้อที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการขยะพลาสติก ได้แก่

๑๐.๑) การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เอื้อต่อการนำกลับมาใช้ในรูปแบบของหลักการ
คงคุณค่าของวัสดุ (Value Hill) ตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อรักษาวัสดุให้สามารถใช้งานได้ยาวนานที่สุด

๑๐.๒) การพัฒนาแนวทางการลดพลาสติก เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง
ภูมิอากาศ (Climate Change)

๑๐.๓) การศึกษาการประเมินปริมาณและศักยภาพในการรีไซเคิล
(Recyclability Rate)

๑๐.๔) พัฒนานวัตกรรมการจัดการหรือนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เพื่อลดการใช้
ทรัพยากรการเพิ่มความสามารถในการรีไซเคิล (Recyclability Rate) ผลิตภัณฑ์ทดแทนพลาสติก รวมถึง
การป้องกัน และลดไมโครพลาสติก

๑๑) พัฒนากฎหมายส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการ
ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ (รวมบรรจุภัณฑ์พลาสติก) ตั้งแต่ต้นทาง (การผลิต) กลางทาง (การจำหน่าย/การใช้)
และปลายทาง (ภายหลังการบริโภค)

๑๒) จัดทำฐานข้อมูลพลาสติก (Database of Plastics) และฐานข้อมูลการรีไซเคิล
ของประเทศไทยอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีและรายงานข้อมูลต่อสาธารณะ

๑๐.๑.๒ มาตรการที่ ๒ การลดขยะพลาสติกในขั้นตอนการบริโภค

๑) ดำเนินการต่อเนื่องและขยายผลให้ผู้ประกอบการห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า
และร้านสะดวกซื้อ ทั้ง Brand owner ขนาดใหญ่และในพื้นที่ท้องถิ่น (Local Brand) สนับสนุนการลด
ขยะพลาสติก โดย

๑.๑) งดแจกถุงพลาสติกหูหิ้วชนิดใช้ครั้งเดียว ถุงที่มีการเติมสารออกโซ่
ถุงสปีนบอนด์

๑.๒) ลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มากเกินไป

๑.๓) ให้พื้นที่การขายกับสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco design)
ผลิตภัณฑ์ทดแทนพลาสติก

๑.๔) สนับสนุนการใช้หลักการมัดจำภาชนะที่ใช้ซ้ำได้ และจัดตั้ง Refill
Station

๒) รณรงค์ สร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการอาหารและเครื่องดื่ม ได้แก่
ภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ศูนย์อาหาร ร้านอาหาร Fast Food โรงแรม และกิจการบริการส่งอาหาร
(Food Delivery) สนับสนุนการลดขยะพลาสติก โดย

๒.๑) กรณีรับประทานอาหาร ณ สถานที่ ควรใช้ภาชนะที่นำกลับมาใช้ซ้ำได้
ไม่ใช่พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว เช่น จาน ชาม ช้อน ส้อม แก้ว ควรเป็นภาชนะคงทนสามารถนำมาล้างทำความสะอาด
สะอาดใช้ซ้ำได้ รวมทั้ง ควรให้บริการน้ำดื่มที่บรรจุในขวดแก้ว ลดการใช้น้ำดื่มในขวดพลาสติก

๒.๒) ใช้วิธีการบรรจุอาหารแบบซื้อกลับบ้านอย่างคุ้มค่า ที่ลดการใช้บรรจุภัณฑ์
พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวให้น้อยที่สุด

๓) รณรงค์ สร้างความร่วมมือกับตลาดสดของส่วนราชการและองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นและ ขยายผลไปยังตลาดเอกชน รวมถึงร้านค้าในตลาด สนับสนุนการลดขยะพลาสติก

๓.๑) รณรงค์ลูกค้าใช้ถุงใหญ่ใบเดียวจ่ายตลาด หรือใช้ตะกร้า ถุงผ้า อุปกรณ์
ที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำ

๓.๒) ลดการให้ถุงพลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียว โดยใส่สินค้ารวมในถุงใหญ่ ตะกร้า
ถุงผ้า อุปกรณ์ที่ลูกค้านำมา

๓.๓) ร้านอาหารในตลาดใช้ภาชนะที่นำกลับมาใช้ซ้ำ เช่น จาน ชาม ซ้อน ส้อม แก้ว ที่ล้างทำความสะอาด ให้บริการน้ำดื่มที่บรรจุในขวดแก้ว ลดการใช้พลาสติก กรณีรับประทาน อาหาร ณ สถานที่

๓.๔) ใช้วิธีบรรจุอาหารแบบซ็อกกลับบ้านอย่างคุ้มค่า ที่ลดการใช้บรรจุภัณฑ์ พลาสติกแบบใช้ ครั้งเดียวที่น้อยที่สุด

๔) ขอความร่วมมือให้ประชาชนสนับสนุนการลดขยะพลาสติก โดย

๔.๑) ลดการใช้และปฏิเสธการรับผลิตภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว โดยใช้ เท้าที่จำเป็น

๔.๒) ใช้ภาชนะที่ล้างทำความสะอาดได้ ปิ่นโต แก้วใช้ซ้ำ

๔.๓) ใช้อุปกรณ์ใส่ของแทนการใช้ถุงพลาสติก เช่น ถุงผ้า ตะกร้า อุปกรณ์อื่น

๔.๔) สนับสนุนและใช้บริการร้านค้าที่ให้ความร่วมมือในการลดการใช้และ งดการให้ผลิตภัณฑ์พลาสติก

๔.๕) สนับสนุนการซื้อและใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้บริการ

Refill station

๔.๖) ings ภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์พลาสติกให้ถูกต้องตามสัญลักษณ์ที่ปรากฏ

๕) ยกย่องให้หน่วยงานภาครัฐและร้านค้าในสถานที่ราชการเป็นต้นแบบการลด พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว โดยใช้ผลิตภัณฑ์ที่ซ้ำ และรีไซเคิลง่าย ใช้เท้าที่จำเป็น คัดแยกเพื่อนำพลาสติก กลับมาใช้ประโยชน์ และการทิ้งอย่างถูกต้อง

๖) รณรงค์และสร้างแคมเปญ (Campaign) ระดับประเทศเพื่อสื่อสารต่อสาธารณะ ภายใต้นโยบาย “งดการให้-ปฏิเสธการรับ ลดการใช้พลาสติกใช้ครั้งเดียว” และสื่อสารให้ผู้จำหน่าย ร้านค้า และประชาชนรับรู้และเข้าใจ การจำแนกกลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกและการทิ้งเมื่อใช้งานแล้วได้ด้วยตาเปล่า อย่างถูกต้อง

๗) สมาคมภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเป็นผู้นำผลักดันองค์กร สำนักงาน สถาน ประกอบการ ให้ความร่วมมือในการลดการใช้และลดการให้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว

๘) เพิ่มเต็มรายการผลิตภัณฑ์ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียว (Green Procurement) ที่ผลิตได้ตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนดภายใต้แผนปฏิบัติการนี้ รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ได้ Circular Mark

๑๐.๑.๓ มาตรการที่ ๓ การลดขยะพลาสติกหลังการบริโภค

๑) ออกข้อบัญญัติ ท้องถิ่น คัดแยกขยะจากบ้านเรือน อาคาร สำนักงาน ตามรูปแบบใหม่ที่สอดคล้อง กับวิธีการกำจัดที่ปลายทาง

๒) สร้างความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับสัญลักษณ์ประเภทผลิตภัณฑ์พลาสติก ที่ต้องนำกลับเข้าระบบรีไซเคิล และต้องทิ้งเพื่อนำไปกำจัด โดยเฉพาะพลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (Compostable Plastics) ดังนี้

๒.๑) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ต้องนำกลับเข้าระบบรีไซเคิล โดยต้องคัดแยก ออกจากขยะทั่วไปและขยะอินทรีย์และนำเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

๒.๒) กลุ่มผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ฟิล์มพลาสติกชั้นเดียวที่ต้องสร้างระบบ คัดแยกเพื่อนำกลับเข้าระบบรีไซเคิล

๒.๓) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกประเภทที่นำไปผลิตเป็นพลังงาน (Waste to Energy: WTE)

๒.๔) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (Compostable Plastics) ต้องคัดแยกออกจากขยะทั่วไป โดยทิ้งร่วมกับขยะอินทรีย์ และนำเข้าสู่ระบบหมักทำปุ๋ย (Composting System) ทั้งในครัวเรือน ในชุมชนและสถานที่กำจัดขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓) สนับสนุนให้มีการสร้างโรงหมักปุ๋ย (Composting Plant) ในสถานที่กำจัดขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงหมักปุ๋ยเชิงอุตสาหกรรมโดยภาคเอกชน เพื่อรองรับการจัดการพลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (Compostable plastics) พร้อมกับการจัดการขยะอินทรีย์

๔) การเพิ่มศักยภาพระบบการเก็บรวบรวมขยะพลาสติก เพื่อสนับสนุนให้มีการใช้เศษพลาสติกภายในประเทศ

๔.๑) กำหนดมาตรฐานและคุณลักษณะพิเศษของพลาสติกที่ตรงตามความต้องการของโรงงานรีไซเคิล และสร้างมาตรฐานราคากลางสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ต้องส่งเสริมให้มีการรีไซเคิลหรือแปลงเป็นพลังงาน

๔.๒) พัฒนาศักยภาพให้กับรถเร่ ซาเล้ง ร้านรับซื้อของเก่า คนเก็บขยะเพื่อยกระดับคุณภาพ การคัดแยกและการรวบรวมขยะพลาสติกในประเทศ เพื่อให้ได้เศษพลาสติกที่มีคุณภาพและมีปริมาณ ที่เพียงพอต่อการนำไปเป็นวัตถุดิบในภาคธุรกิจรีไซเคิล

๔.๓) ระบบเชื่อมโยงการรับขยะพลาสติกที่ไม่มีราคาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บรวบรวมไปสู่โรงงานรีไซเคิล

๔.๔) พัฒนาธุรกิจรีไซเคิลชุมชนและสร้างศูนย์อุตสาหกรรมรีไซเคิลหรือ Recycle Hub และขยายผลไปสู่ระดับภาค เพื่อแก้ไขปัญหาระบบการขนส่ง (Logistics System) เพื่อนำขยะพลาสติกกลับเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน

๔.๕) สร้างความร่วมมือกับสถาบันการอาชีวศึกษา/มหาวิทยาลัย ในการส่งเสริมให้เยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษา ร่วมคิดค้นนวัตกรรมในการจัดการขยะพลาสติก เช่น เครื่องบด เครื่องตัด เพื่อให้สะดวกต่อการขนส่งและการนำกลับไปใช้ประโยชน์

๕) ส่งเสริมให้เกิดนิคมอุตสาหกรรมพลาสติกรีไซเคิลและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับพลาสติกรีไซเคิล และพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในอุตสาหกรรมรีไซเคิล อาทิ การรีไซเคิลพลาสติกเชิงเคมี (Chemical Recycling) เพื่อให้ได้วัตถุดิบรีไซเคิลที่มีคุณภาพหรือไม่ต้องใช้พลังงานความร้อนจากเชื้อเพลิงในการหลอมหรือเผาเศษพลาสติก เพื่อลดการใช้พลังงานและลดการปลดปล่อยมลพิษทางอากาศ

๖) รณรงค์ สร้างแคมเปญ (Campaign) และสนับสนุนการขยายผลโครงการและจัดรวบรวมที่มีการเก็บพลาสติกเพื่อนำกลับมารีไซเคิล อาทิ โครงการรณรงค์ โครงการมีอิทธิพล X วัน โครงการเปลี่ยนพลาสติกเป็นบุญ (เมื่อคุณหมุนเวียน) โมเดลสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และชุมชนในการเก็บรวบรวมพลาสติกนำกลับมาสู่ระบบรีไซเคิล เพื่อสร้างมูลค่า

๗) พัฒนา Digital Platform ให้เป็นตลาดกลาง (Recycle Market Place) สร้างช่องทางผู้ซื้อพบผู้ขาย โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ ร้านรับซื้อของเก่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงงานรีไซเคิล เพื่อรวบรวม ให้ได้เศษพลาสติกที่มีคุณภาพและมีปริมาณที่เพียงพอต่อการนำไปเป็นวัตถุดิบในภาคธุรกิจรีไซเคิล

๘) พัฒนาธุรกิจการผลิตและตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์พลาสติกต่อยอด (Upcycling) เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า ชุดอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (Personal Protective Equipment : PPE)

๑๐.๑.๔ มาตรการที่ ๔ การลดขยะพลาสติกในทะเล

๑) ป้องกันการเกิดขยะพลาสติกในทะเล โดยสำรวจพื้นที่ระบบเก็บขนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริเวณริมฝั่งคลอง ริมแม่น้ำ และริมชายฝั่งทะเลในพื้นที่ ๒๓ จังหวัด ที่ทำให้ขยะพลาสติกหลุดรอดลงสู่ทะเล และเพิ่มระบบการเข้าถึงพื้นที่

๒) ดำเนินตามมาตรการการจัดการขยะบนพื้นที่เกาะ โดยมุ่งเน้นการคัดแยกขยะก่อนนำไปกำจัด และควบคุมกรณีมีการขนส่งขยะมากำจัดบนฝั่ง

๓) วางระบบคัดแยก รวบรวม และการจัดการขยะพลาสติกและขยะประเภทอื่นสำหรับเรือท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว และต้องนำมากำจัดบนฝั่งตามที่กำหนด

๔) วางระบบในการป้องกัน จัดเก็บ ขยะพลาสติกและนำส่งไปจัดการสำหรับขยะพลาสติกที่หลุดรอดลงสู่ทะเล เช่น ติดตั้งหุ่นดักขยะบริเวณปากแม่น้ำ การเก็บขยะตกค้างในทะเลและบริเวณชายฝั่ง

๕) สร้างความร่วมมือระหว่างสมาคมและผู้ประกอบการอาชีพประมง และโรงงานรีไซเคิล เพื่อนำเครื่องมือประมงเข้าระบบรีไซเคิลและความร่วมมือกับบริษัทรับกำจัดในรูปแบบ Pyrolysis หรือเชื้อเพลิงขยะ (Refuse Derived Fuel : RDF)

๖) สร้างระบบการเก็บรวบรวมข้อมูล และพัฒนาระบบตรวจสอบและเรียกคืนเครื่องมือประมง (Marking Gear) เพื่อลดปัญหาขยะทะเล

๗) จัดการและควบคุมไมโครพลาสติก (Microplastics) ในแหล่งน้ำ บนบก และในทะเล

๑๐.๒ หน่วยงานขับเคลื่อน

๑๐.๒.๑ หน่วยงานส่วนกลาง คือ กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน

๑๐.๒.๒ หน่วยงานระดับพื้นที่ ประกอบด้วย จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑๐.๓ แนวทางการดำเนินงานของหน่วยงาน

๑๐.๓.๑ ภาครัฐส่วนกลาง ประกาศแนวนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงานตาม (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) ให้ชัดเจน

๑๐.๓.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำแนวนโยบาย มาตรการ และเป้าหมายของ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการจัดการขยะพลาสติกในท้องถิ่น ออกข้อกำหนดและเทศบัญญัติเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานจัดการขยะพลาสติก และรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึก และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมเพื่อลดปริมาณขยะพลาสติก ให้กับผู้บริโภค ประชาชน ชุมชน ด้วยหลักการ ๓R รวมทั้งติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

๑๐.๓.๓ ภาคประชาชน ร่วมมือกับภาครัฐในการดำเนินกิจกรรมลด คัดแยก และนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ โดยใช้หลักการ ๓R และเป็นเครือข่ายในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์มีส่วนร่วมในการเผยแพร่กิจกรรมในระดับครัวเรือนและขยายผลในชุมชน

**มาตรการ แนวทาง และกิจกรรมการดำเนินการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการปฏิบัติ
ตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ จังหวัดนนทบุรี**

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|--|---|-----------------------------|---|
| ๑. ด้านการจัดการขยะต้นทาง | | | |
| <p>๑.๑ คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติงานดำเนินการตามแผน และรายงานผลการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ</p> | <p>๑. การดำเนินงานระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>๑.๑ จัดประชุมคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานในการจัดการกิจกรรมอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ภายในเดือนธันวาคม ๒๕๖๗</p> <p>๑.๒ ดำเนินการจัดกิจกรรมของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ตามแผนปฏิบัติงานคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกที่ได้จัดทำตามข้อ ๑.๑</p> <p>๑.๓ คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกสรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกรายงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งปิดประกาศให้ประชาชนทราบภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๘</p> <p>๑.๔ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในภาพรวมของจังหวัดตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๗ เช่น</p> | <p>- อปท. - จังหวัด</p> | <p>- มท. - สถจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน</p> |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|--|---|-------------------------------------|---|
| | <p>การสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกระดับจังหวัด และการจัดกิจกรรมระดับจังหวัด</p> <p>๒. การดำเนินงานระดับจังหวัด</p> <p>๒.๑ ให้จังหวัดติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามข้อ ๑ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสามารถพิจารณาใช้แบบติดตามการจัดกิจกรรมระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการติดตามผลการดำเนินงานดังกล่าว โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘</p> <p>๒.๒ ให้จังหวัดจัดกิจกรรมสัปดาห์การขับเคลื่อนเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกระดับจังหวัด โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด และภาคีเครือข่ายในเขตพื้นที่ ภายใต้ชื่องาน “ LEV Week เครือข่าย อถล. ร่วมใจ ขับเคลื่อนสิ่งแวดล้อมไทยยั่งยืน”</p> <p>๒.๓ ให้จังหวัดรวบรวมผลการดำเนินงานตามแบบรายการจัดกิจกรรมระดับจังหวัดให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทราบ</p> | | |
| <p>๑.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ“ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ใหม่ อย่างน้อย ๔ ครั้งต่อปี</p> | <p>(๑) มีการคัดแยกขยะ โดยการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะ ในหน่วยงาน หมู่บ้าน ชุมชน การนำขยะรีไซเคิลมาใช้ซ้ำ หรือการนำมาผลิตเป็นสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป เช่น การทำปุ๋ยจากขยะอินทรีย์ (ขยะเป็นปุ๋ย) กองทุนขยะของผู้สูงอายุ ผ้าป่าขยะรีไซเคิล ขยะแลกไข่ ขยะแลกสิ่งของ ขยะแลกภาษี ธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน</p> | <p>- อปท. - ทสจ. - สคพ.</p> | <p>- สถ. - สธจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน</p> |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|--|---|-----------------------------|--|
| | <p>ศูนย์รีไซเคิลชุมชน หรือกลุ่มการแปรรูปผลิตภัณฑ์รีไซเคิล เป็นต้น</p> <p>(๒) มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนในชุมชน รวมถึงผู้ประกอบการในท้องถิ่น เกี่ยวกับการคัดแยกขยะประเภทต่างๆ เช่นการจัดการกับขยะทั่วไป การคัดแยกขยะรีไซเคิลกลับมาใช้ประโยชน์ รวมถึงการลดขยะประเภทใช้ครั้งเดียว (single use) และแนวทางในการจัดการกับขยะรีไซเคิลที่มีในครัวเรือน หรือสถานประกอบการ เป็นต้น</p> <p>(๓) ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้หมู่บ้าน/ชุมชน ให้มีกิจกรรมคัดแยกขยะอย่างต่อเนื่อง การประสานงานกับผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อร่วมมือจัดการกับขยะชุมชน เช่น ซาเล้ง หรือ โรงงานรีไซเคิลขยะ เป็นต้น</p> | | |
| <p>๑.๓ อำเภอมีการคัดเลือกรับรองอาคารขยะต้นแบบ ระดับอำเภอ</p> | <p>จังหวัดพิจารณาการจัดกระบวนการในการติดตามประเมินผลการจัดทำอาคารขยะ โดยกำหนดให้มีการคัดเลือกอาคารขยะที่มีความโดดเด่นในระดับอำเภอเพื่อถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างหมู่บ้านชุมชนที่ได้ดำเนินการ และขยายผลความสำเร็จไปยังพื้นที่ข้างเคียง ในรูปแบบของการคัดเลือกรับรองอาคารขยะในพื้นที่ระดับอำเภอที่มีการบริหารจัดการที่ดีและเหมาะสมในการเป็นต้นแบบระดับอำเภอ และสามารถมีอาคารขยะต้นแบบ ระดับอำเภอได้มากกว่า ๑ แห่ง ใน ๑ อำเภอ</p> | <p>- อปท. - จังหวัด</p> | <p>- สธ. - สธจ. - ทสจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน</p> |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|---|--|-------------------------------------|---|
| <p>๑.๔ จังหวัดมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> | <p>๑. จังหวัดมีการจัดทำร่างแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด และรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด</p> <p>๒. จังหวัดมีการแจ้งแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามแผนฯ</p> <p>๓. จังหวัดมีการจัดประชุมซักซ้อมเพื่อสร้างความเข้าใจการดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ</p> | <p>- สกจ.</p> | <p>- สก. - อปท. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน</p> |
| <p>๑.๕ จังหวัดมีการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และ</p> | <p>๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการลงพื้นที่สำรวจการกำจัดถังขยะเปียกของครัวเรือนและมีการรายงานผลให้จังหวัดทราบ</p> <p>๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการบันทึกข้อมูลการกำจัดถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (DLA Waste) ในทุกเดือน (ต.ค. ๖๗ - มี.ค. ๖๘) ถูกต้องครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน</p> | <p>- อปท. - สกอ. - สกจ.</p> | <p>- สก. - อปท. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน</p> |
| <p>๑.๕ จังหวัดมีการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และ</p> | <p>จังหวัดจัดให้มีกิจกรรมในการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ใหม่ โดยเฉพาะพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง</p> | <p>- จังหวัด - อปท.</p> | <p>- สก. - สกจ. - สกอ. - ภาคเอกชน</p> |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|---|---|-----------------------|-------------------------------------|
| มีส่วนร่วมในการลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ใหม่ | <p>(single – use plastics) ขยะอาหาร (food waste) และ ความรู้เกี่ยวกับการลดก๊าซเรือนกระจก ทั้งในหน่วยงานราชการ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงตลาด โรงเรียน โรงพยาบาล งานกิจกรรม และ เทศกาล (event) ที่จัดโดยจังหวัด อย่างน้อย ๔ กิจกรรม เช่น</p> <p>๑) ณรงค์ ประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ที่ก่อเกิดขยะจำนวนมาก เช่น ตลาด ห้างสรรพสินค้า</p> <p>๒) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของ จังหวัด</p> <p>๓) เผยแพร่องค์ความรู้/แนวทางการจัดการขยะ ผ่านสื่อ ออนไลน์ต่าง ๆ</p> <p>๔) จัดกิจกรรมพิเศษในการเสริมสร้างความตระหนักและ ความรับผิดชอบต่อการจัดการขยะมูลฝอย เช่น เดิน-วิ่งลดขยะ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ก่อมลพิษ จัดหลักสูตรพหุวิชาการบริหาร จัดการขยะของจังหวัด</p> | | - ภาคประชาชน |
| ๑.๖ จังหวัดมีการส่งเสริม ให้นำหน่วยงานภายในพื้นที่มีการ คัดแยกขยะ | <p>(๑) มีการติดตั้งจุดคัดแยกขยะอย่างน้อย ๓ ประเภท ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป และขยะรีไซเคิล ในพื้นที่ของหน่วยงาน ราชการระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น รวมถึงสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๖ที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงาน ของรัฐเป็นหน่วยงานนำร่องในการดำเนินการบริหารจัดการ ขยะภายในหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง</p> | - สถจ. - อปท. | - สถ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|---|---|--|---|
| | สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน | | |
| | (๒) มีการนำขยะรีไซเคิลมาใช้ซ้ำ หรือการนำมาผลิตเป็นสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ | - สกจ. - อปท. - อกจ. / ทสจ. / สคพ. | - สกจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| ๒. ด้านการจัดการขยะกลางทาง | | | |
| ๒.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ ๑๐๐ มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง | (๑) สำรวจสวนสาธารณะและสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อประเมินสถานการณ์และเตรียมการจัดการหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอย | - อปท. | - สกจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน |
| | (๒) จัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในสวนสาธารณะและสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบให้ครบทุกแห่ง | - อปท. | - สกจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน |
| | (๓) จัดหายานพาหนะขนขยะมูลฝอยและพนักงานประจำรถให้เพียงพอกับปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น | - อปท. | - สกจ. - สกจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน |
| | (๔) ตรวจสอบและป้องกันไม่ให้ขยะมูลฝอย น้ำ หรือสิ่งอื่นที่เกิดจากการขนขยะมูลฝอยตกหล่น รั่วไหลออกจากรถเก็บขนขยะมูลฝอย | - อปท. | - สกจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน |
| | (๕) การทำความสะอาดยานพาหนะให้มีความสะอาดเป็นประจำทุกครั้งที่มีการขนขยะ | - อปท. | - สกจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|---|---|-----------------------|---------------------------------|
| ๒.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการวางระบบเก็บขนขยะแยกประเภท หรือมีมาตรการจัดการขยะมูลฝอยแยกประเภทให้สอดคล้องกับพื้นที่ | (๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเก็บขนขยะแยกประเภท เช่น มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ ประเภทของขยะมูลฝอย (เช่น ขยะมูลฝอยทั่วไป ขยะมูลฝอยอินทรีย์ ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ฯลฯ รวมถึงเส้นทางการเก็บและขนมูลฝอย | - อปท. | - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน |
| | มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางเก็บขน โดยสามารถทำเป็นปฏิทินการเก็บขน มีการเก็บขนแบบแยกประเภท ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๙ หรือจะต้องออกมาตรการในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแยกประเภท | - อปท. | - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน |
| | (๒) มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยการทำประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เพื่อแจ้งให้ประชาชนใน อปท. ทราบโดยทั่วกัน | - อปท. | - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน |
| | (๓) จัดเตรียมยานพาหนะ และเส้นทางการเก็บขนขยะให้เหมาะสมสำหรับการเก็บขนขยะแยกประเภท | - อปท. | - สกจ. - ทสจ. |
| ๒.๓ จังหวัดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมรองรับขยะรีไซเคิลของจังหวัด | จังหวัดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนคัดแยกขยะรีไซเคิล และสนับสนุนการนำแนวคิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยภายใต้หลักการ ๓Rs หรือ ๓ ช: คือ ใช้น้อยลง ใช้น้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ และรณรงค์สร้างการรับรู้ และจิตสำนึกให้ประชาชนในทุกพื้นที่มีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนและคัดแยกขยะ | - สกจ. - อปท. | - สกจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|--|--|-----------------------|---|
| | <p>ที่สามารถนำไปริใช้เคลได้ พัฒนาสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม หรือ สวัสดิการด้านต่างๆ และทำให้การจัดการขยะมูลฝอยมี ประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น</p> <p>๑) นัดวันรับซื้อขยะรีไซเคิล โดยกำหนดวัน เวลา สถานที่ และจัดรับซื้อขยะ</p> <p>๒) มีแอปพลิเคชันที่เอื้อต่อการซื้อขายขยะรีไซเคิล</p> <p>๓) มีการทำความร่วมมือ/ตกลง ในการรับซื้อขยะรีไซเคิลกับหน่วยงานหรือองค์กรที่มีความสนใจ</p> <p>๔) จัดกิจกรรมระดับจังหวัดที่ส่งเสริมให้มีการนำขยะรีไซเคิลมาจัดการร่วมกัน เช่น ทอดผ้าป่าขยะ ตลาดนัดรีไซเคิล</p> | | |
| <p>๒.๔ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นมีการขนของเสียอันตราย ชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสีย อันตรายของจังหวัด หรือมีการ นำส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตาม หลักวิชาการ</p> | <p>(๑) จัดให้มีจุดรวบรวมหรือถังขยะอันตรายชุมชนอย่างน้อย หมู่บ้าน/ชุมชนละ ๑ แห่ง</p> | - อปท. | <p>- สธ.</p> <p>- สธจ.</p> <p>- อบจ.</p> <p>- ภาคเอกชน/ภาคประชาชน</p> |
| | <p>(๒) การขนขยะอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมขยะ อันตรายของจังหวัด เพื่อรวบรวมและนำส่งไปกำจัดต่อไป</p> | - อปท. | <p>- สธ.</p> <p>- อบจ.</p> <p>- ภาคเอกชน/ภาคประชาชน</p> |
| | <p>(๓) มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนในชุมชน และผู้ประกอบการในท้องถิ่น เกี่ยวกับขยะอันตรายชุมชน ประเภทต่างๆ การจัดการขยะอันตรายชุมชนจากการทิ้ง หรือกำจัดขยะอันตรายชุมชนไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และ จุดรวบรวมขยะอันตรายของชุมชน</p> | - อปท. | <p>- สธ.</p> <p>- อบจ.</p> |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|---|---|----------------------------|--|
| | (๔) มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางเก็บขยะอันตรายชุมชน โดยสามารถทำเป็นปฏิทินการเก็บขยะ พร้อมทั้งแจ้งให้ประชาชนในชุมชนทราบ | - อปท. | - สถ. - สถจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน |
| ๒.๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน | (๑) มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเก็บขน กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ หรือมีความร่วมมือกับโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ | - อปท. | - สถ. - สถจ. - สสจ. - รพ.สต - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| | (๒) กำหนดจุดรับขยะติดเชื้อชุมชน หรือจัดทำที่พักขยะ และขนส่งไปยังโรงพยาบาลชุมชนเพื่อนำไปกำจัด หรือจัดทำที่พักขยะและให้บริษัทเอกชนขนไปกำจัด | - อปท. | - สถ. , สถจ. - สสจ. - รพ.สต - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| ๓. ด้านการจัดการขยะปลายทาง | | | |
| ๓.๑ ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง | (๑) อปท. จัดอบรมการสร้างนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์จากขยะแก่ประชาชนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ เช่น โซฟาถังขยะ โต๊ะเก้าอี้เครื่องใช้ภายในบ้านจากไม้เก่า ไม้กวาดจากเศษพลาสติก เต้าเผาไร้ควัน การทำสารบำรุงดินจากไส้เดือนดิน เป็นต้น | - อปท. - หมู่บ้าน/ชุมชน | - จังหวัด - สถจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| | (๒) อปท. จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นคุณค่าของขยะก่อนนำไปทิ้งอย่างไร้ประโยชน์ เช่น ผ้าป่า | - อปท. | - จังหวัด - สถจ. |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|-----------------|--|--|---|
| | <p>ขยะรีไซเคิล การล่องเรือเก็บขยะ กิจกรรม Big Cleaning Day กิจกรรมทำสารบำรุงดิน น้ำหมักชีวภาพ กิจกรรมร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว กิจกรรมธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน กิจกรรมขยะแลกไข่/สิ่งของ กิจกรรมตลาดนัดมือสอง เป็นต้น</p> | | <ul style="list-style-type: none"> - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| | <p>(๓) สถานศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด อปท. และโรงเรียนในสังกัด สพฐ. ตลอดจนสถาบันการศึกษาในพื้นที่ จัดกิจกรรมให้ความรู้ ๓ Rs หรือ ๓ช. ให้แก่เด็กนักเรียน และนักศึกษา เช่น วิธีการลดปริมาณขยะและคัดแยกขยะ การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ เป็นต้น ทั้งนี้ ให้มีการอำนวยความสะดวกให้แก่โรงเรียน สถานศึกษา วัด หรือหน่วยงานราชการในพื้นที่ โดยการจัดตั้งภาชนะรองรับแบบแยกประเภท เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะ</p> | <ul style="list-style-type: none"> - สถานศึกษาในสังกัด อปท. ทุกแห่ง - อปท. | <ul style="list-style-type: none"> - สถ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| | <p>(๔) ขอความร่วมมือ “ประชารัฐ” ตั้งแต่ภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนา ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน (ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด) ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และรณรงค์ให้ใช้ถุงผ้า</p> | <ul style="list-style-type: none"> - สถ. - สถจ. | <ul style="list-style-type: none"> - ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| | <p>(๕) สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้คัดแยกขยะมูลฝอยรายย่อย เช่น ซาเล้ง ร้านค้าของเก่า เครือข่ายชุมชน เข้ามาบริการในหมู่บ้าน/ชุมชน</p> | <ul style="list-style-type: none"> - อปท. | <ul style="list-style-type: none"> - ปค. - สถ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|-----------------|---|-----------------------|--|
| | (๖) อปท. ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จัดการรวมกลุ่มประชาชนที่สมัครใจตั้งเป็นกลุ่มบริหารจัดการขยะ และจัดหาสถานที่ทำการกลุ่ม รวมทั้งนัดหมายผู้ค้าของเก่ารับซื้อ หรือกลุ่มจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนขยะเป็นเงินหรือสิ่งของที่มีมูลค่าอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง | - อปท. | - ปค. - สจจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| | (๗) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบการภาคเอกชน ลด ละ เลิก การใช้ถุงพลาสติกและโฟม หรือนำถุงพลาสติกและโฟมกลับมาใช้ประโยชน์ หรือขอความร่วมมือจากภาคเอกชนไม่ใช้ถุงพลาสติกใส่สินค้าและให้สร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนในการใช้ถุงผ้าแทน | - อปท. | - จังหวัด - ท้องถิ่นจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมจังหวัด - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| | (๘) จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน | - อปท. | - จังหวัด - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| | (๙) ปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง ให้มีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง โดยกระบวนการต่างๆ ดังนี้ การฝังกลบเชิงวิศวกรรม (Engineer Landfill) การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) เต้าเผาที่มีระบบกำจัดมลพิษทางอากาศ การแปรรูปเพื่อผลิตพลังงาน (WTE) การหมักปุ๋ย (Compost) การแปรรูปขยะเป็นเชื้อเพลิง (RDF) การกำจัดขยะมูลฝอยแบบเชิงกล - ชีวภาพ (MBT) การฝังกลบแบบเทกองควบคุม | - อปท. | - สจจ. - ทสจ. - สสภ. - คพ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|--|---|-----------------------|--|
| | (Control Dump) ขนาดน้อยกว่า ๕๐ ตัน/วัน และเตาเผาขนาดน้อยกว่า ๑๐ ตัน/วัน ที่มีระบบกำจัดอากาศเสีย | | |
| | (๑๐) รวบรวมตัวเลขปริมาณขยะที่ อปท. เก็บขนไปกำจัดที่ระบบกำจัด หรือประสานขอตัวเลขปริมาณที่บ่อหรือระบบกำจัดของเอกชนที่ อปท. จ้างเก็บ/ขน/กำจัด จัดทำเป็นฐานข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยของ อปท. และรายงานข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศ สธ. รวมทั้งรายงานข้อมูลผ่าน ทสจ. เพื่อรวบรวมให้ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค (สสภ.) รายงานข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศของกรมควบคุมมลพิษ | - อปท. - อบจ. | - สธจ. - ทสจ. - สสภ. - คพ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน |
| | (๑๑) ในกรณีที่พื้นที่นั้นๆ ไม่มีระบบการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอย ให้ อปท. ส่งเสริมประชาชนกำจัดขยะมูลฝอยภายในครัวเรือนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของพื้นที่ ไม่ก่อให้เกิดมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม | - อปท. | - สธ. - ทสจ. - สสภ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน |
| ๓.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการจัดทำแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) | อปท. ในพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการวางแผนความร่วมมือ รวมถึงการวางระบบขนขยะมูลฝอยไปยัง อปท. เจ้าภาพของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) อย่างมีมาตรฐานและถูกต้องตามหลักวิชาการ | - อปท. | - สธจ. - อบจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|--|---|-----------------------|--|
| ๓.๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิดหรือปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง | มีการกำหนดแผนงาน/โครงการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการร่วมกันหรือร่วมกันกำหนดวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง ซึ่งอาจรวมถึงการพิจารณาในการนำเทคโนโลยีเข้ามาจัดการ โดยคำนึงถึงการลดก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากสถานที่กำจัดขยะที่ไม่ถูกต้อง ตามข้อเสนอการยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องของกรมควบคุมมลพิษ เพื่อรองรับการดำเนินงานในปี ๒๕๖๘ ต่อไป | - อปท. | - สธ. - สสจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| ๓.๔ จังหวัดมีมาตรการส่งกำจัดและรายงานผลการจัดการของเสียอันตรายชุมชน | (๑) ในระหว่างรวบรวมขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายเพื่อรอกำจัด อปท. มีสถานที่จัดเก็บที่ได้มาตรฐานและปลอดภัย | - อปท. | - สธ. - สสจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| | (๒) ขนขยะอันตรายชุมชนให้บริษัทเอกชนนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ | - อปท. | - สธ. - สสจ. - สสจ. - รพ.สต - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| ๓.๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี | (๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำส่งกำจัดขยะติดเชื้ออย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยต้องไม่มีขยะติดเชื้อตกค้าง | - อปท. | - สธ. - สสจ. - สสจ. - รพ.สต |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|---|--|-----------------------|--|
| | <p>(๒) มีการดำเนินการจัดเก็บและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด โดยอาจนำส่งสถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ที่ได้ดำเนินการประสานหน่วยงานที่มีศักยภาพในการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อได้แก่ โรงงานกำจัดของเสียเฉพาะที่กำจัดโดยกระบวนการเผา โรงงานที่ ประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าจากขยะชุมชน ขยะอุตสาหกรรมหรือแบบผสมผสานทั้งแบบเผาตรงและใช้เชื้อเพลิง RDF และโรงงานที่ประกอบกิจการผลิตปูนซีเมนต์ มาสนับสนุนการจัดการมูลฝอยติดเชื้อให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเป็นการชั่วคราว</p> | - อปท. | <ul style="list-style-type: none"> - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน - สธ. - สสจ. - สสจ. - รพ.สต - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| ๔. ด้านการบริหารจัดการ | | | |
| ๔.๑ องค์ กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก | แต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการและร่วมคิดร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยประกอบด้วย ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกอง/ฝ่าย ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประธานกลุ่มชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรม | - อปท. - สธจ. | - สธ. - สธจ. |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|--|---|--------------------------|---|
| <p>๔.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> | <p>(๑) แต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการและร่วมคิดร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยประกอบด้วย ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกอง/ฝ่าย ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประธานกลุ่มชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรม</p> | <p>- อปท. - สจจ.</p> | <p>- สถ. - สจจ.</p> |
| | <p>(๒) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี ให้บรรลุผลตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้</p> | <p>- อปท. - สจจ.</p> | <p>- สถ. - สจจ.</p> |
| <p>๔.๓ จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยจังหวัด หรือคณะกรรมการจังหวัด หรือที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> | <p>จังหวัดทำประเด็นเรื่องการบริหารจัดการขยะ เช่น ข้อมูลการจัดการขยะในจังหวัด ปริมาณขยะ สถานการณ์ขยะในปัจจุบัน สภาพปัญหาการจัดการขยะ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการจัดการขยะในพื้นที่ รวมถึงสร้างความตื่นตัวแก่สาธารณชนเป็นวงกว้าง ร่วมกับภาครัฐ หรือเอกชน และการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยจังหวัด/คณะกรรมการจังหวัด/ที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วน</p> | <p>- อปท.</p> | <p>- สถ. - สจจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน</p> |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|---|--|--------------------------|--------------------------------|
| | ท้องถิ่น อย่างน้อยต้องมีการนำเสนอในที่ประชุมใดที่ประชุมหนึ่ง หรือมากกว่า ๑ คณะ อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง | | |
| ๔.๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก | <p>(๑) ประชุมคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ การคัดเลือก การอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ต้นแบบด้านการจัดการ สิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการประกาศคัดเลือกอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ต้นแบบด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประเภทต่าง ๆ เช่น ประเภทหมู่บ้าน อถล. ประเภทเยาวชน อถล. และประเภทบุคคลทั่วไป หรือดำเนินการคัดเลือกประเภทใดประเภทหนึ่งก็ได้ ตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควร</p> <p>(๒) ประกาศหลักเกณฑ์การคัดเลือกอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ต้นแบบด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง</p> <p>(๓) คณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการคัดเลือกผู้สมัครตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด</p> <p>(๔) ประกาศผลการคัดเลือกอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ต้นแบบด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และการ</p> | <p>- อปท. - สจจ.</p> | <p>- สจจ. - ภาคประชาชน</p> |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|--|--|--------------------------|--------------------------------|
| | <p>ปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยอาจจะมอบเกียรติบัตรยกย่องเชิดชูเกียรติจากนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมอบเกียรติบัตรให้แก่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในวันที่จัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น</p> | | |
| <p>๔.๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครัวเรือนในการบริหารจัดการขยะ</p> | <p>ยกย่องและเชิดชูเกียรติครัวเรือนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างแรงจูงใจในการบริหารจัดการขยะครัวเรือน ผ่านการจัดทำประกาศองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจมีหลักเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้</p> <p>(๑) เป็นผู้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นสมาชิกธนาคารขยะและอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)</p> <p>(๒) มีการคัดแยกขยะแต่ละประเภทในครัวเรือน ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ (ถ้ามี)</p> <p>(๓) เป็นส่วนหนึ่งในการสื่อสารความรู้และกระตุ้นให้ผู้อื่นในชุมชนริเริ่มหรือส่งเสริมด้านการจัดการขยะในครัวเรือน</p> <p>(๔) เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น</p> <p>(๕) ให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย</p> | <p>- อปท. - สดจ.</p> | <p>- สดจ. - ภาคประชาชน</p> |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|--|--|-----------------------|--------------------------------------|
| ๔.๖ จังหวัดมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การซื้อขายคาร์บอนเครดิตจากโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น | จังหวัดดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนภายในจังหวัด เช่น สภาอุตสาหกรรมจังหวัด สภาหอการค้าจังหวัด ห้างสรรพสินค้า บริษัทเอกชน กลุ่มนิคมอุตสาหกรรม ฯลฯ ได้ร่วมกันสนับสนุนซื้อคาร์บอนเครดิตจากโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัด เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวต่อไป | - อปท. - สจจ. | - สจจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| ๔.๗ จังหวัดมีกลไกในการติดตามประเมินผลในการดำเนินการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) | (๑) ให้มีการรายงานสถานะการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ทุก ๆ ๓ เดือน (๒) จังหวัดมีการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าใจให้คำแนะนำหรือตรวจเยี่ยมการดำเนินงานในพื้นที่ (๓) มีการกำหนดประเด็นในการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ในการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยจังหวัด | - อปท. - สจจ. | - จังหวัด - สจจ. |
| ๔.๘ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย | เพื่อการบูรณาการการทำงานของภาคี เครือข่ายของกระทรวงมหาดไทยทั้ง ๗ ภาคี อันได้แก่ ภาคราชการ ภาคผู้นำศาสนา ภาคผู้นำวิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาชนภาคประชาสังคม และภาคสื่อมวลชน ให้ทุกพื้นที่สามารถทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง ให้มีการดำเนินงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่มีการบูรณาการร่วมกับ ๗ ภาคีเครือข่าย เช่น (๑) การลงนามใน MOU ร่วมกัน (Memorandum of Understanding) | - อปท. - สจจ. | - สจจ. - ภาคประชาชน |

| เป้าหมายของ มท. | กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|--|---|-----------------------|------------------|
| | (๒) การจัดโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน | | |
| ๔.๗ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น [รายปี (มผ๑.) และรายเดือน (มผ๒.)] | (๑) จังหวัดมีการตรวจสอบข้อมูลที่อปท. ได้บันทึกและยืนยันข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มผ.๒) ทุกวันที่ ๑๕ ของทุกเดือน | - อปท. | - สธ. - สธจ. |
| | (๒) อปท. มีการดำเนินการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มผ.๒) ในทุกวันที่ ๑๐ ของทุกเดือนได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน | - อปท. | - สธ. - สธจ. |

**หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

**มาตรการ แนวทาง และกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง**

| กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|---|---|--|
| ๑. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ สร้างความตระหนักให้บุคลากรในสังกัด เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง | - ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - หน่วยงานสังกัดทุกกระทรวง | - มท. - สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| ๒. รณรงค์ประชาสัมพันธ์การลด การคัดแยกขยะมูลฝอย การลดใช้ถุงพลาสติก การใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในสำนักงานอย่างเป็นรูปธรรม | - ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - หน่วยงานสังกัดทุกกระทรวง | - มท. - สธ. - หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาสังคม |
| ๓. สำนักงานจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภทให้เพียงพอในสำนักงาน | - ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - หน่วยงานสังกัดทุกกระทรวง | - มท./ สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| ๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรณรงค์ประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยให้กับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการดำเนินการตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว | - กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา | - มท./สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| ๕. สอดแทรกเนื้อหาในหลักสูตรการเรียนการสอนในทุกระดับของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย | - กระทรวงศึกษาธิการ - ทุกสถานศึกษาสังกัด อปท. | - สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |

| กิจกรรมหลัก* | หน่วยงานรับผิดชอบหลัก | หน่วยงานสนับสนุน |
|---|---------------------------|---|
| ๖. สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อลดการต่อต้านจากประชาชนในประเด็นปัญหาเรื่องการก่อสร้างระบบการกำจัดขยะมูลฝอยและผลกระทบด้านต่างๆ จากการก่อสร้าง | - ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. | - สด. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| ๗. ศึกษา วิจัย ประยุกต์ และพัฒนาทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการจัดการที่เหมาะสมกับพื้นที่ ปริมาณ และองค์ประกอบของขยะมูลฝอย รวมถึงส่งเสริมและขับเคลื่อนให้เกิดการรวมกลุ่มพื้นที่ การจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) อย่างมีประสิทธิภาพ | - สด. | - วท./ คพ. / พพ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |
| ๘. พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการรายงานข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอย | - อปท. | - สด./ภาคเอกชน |
| ๙. อบรมและพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีขีดความสามารถและศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอย | - สด. - อปท. | - ทส. - ภาคเอกชน/ ภาคประชาชน |
| ๑๐. สร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและประชาชนในพื้นที่ ในการเสนอแนะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมตัดสินใจและร่วมมือในการดำเนินการโครงการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย | - จังหวัด - สด. | - ทส. - หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาสังคม |
| ๑๑. สร้างกลไก และเครือข่ายในการเฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการจัดการขยะมูลฝอย โดยการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน | - จังหวัด | - สด. - ภาคประชาชน |
| ๑๒. ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ประกวดและให้รางวัลองค์กรและบุคคลที่มีจิตสำนึกและผลงานการบริหารจัดการขยะมูลฝอยดีเด่น เช่น หน่วยงานระดับจังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมู่บ้านชุมชนสถาน | - สด. | - มท./สด. - หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาสังคม |

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

| เป้าหมายอื่น ๆ | | | | |
|---|--|-----------------------|----------------------------|---|
| เป้าหมายของจังหวัดนนทบุรี | กิจกรรมหลัก | หน่วยงาน รับผิดชอบ | ระยะเวลาดำเนินการ | หน่วยงาน สนับสนุน |
| <p>๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ ๑๐๐ มีถนนอย่างน้อย ๒ สายทาง ความยาวระยะทาง ไม่น้อยกว่า ๕๐๐ เมตร เป็นถนนสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย ตามแนวทางการดำเนินโครงการ “๑ อปท. ๒ ถนนท้องถิ่นใส่ใจสิ่งแวดล้อม”</p> <p>๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ ๘๐ ต้องมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีในวัด/สำนักสงฆ์ ตามโครงการพัฒนาการส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมในศาสนสถาน</p> <p>๓. ห้องน้ำสาธารณะร้อยละ ๑๐๐ ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี สะอาด และมีการจัดการที่ดีถูกต้องตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด</p> | <p>- อปท. ร่วมกับประชาชน และเอกชนในพื้นที่ ดำเนินกิจกรรมรักษาความสะอาด เก็บขยะบนถนนและบริเวณโดยรอบถนนปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณถนนให้มีความสะอาด สวยงาม เช่น ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ หรือไม้ยืนต้นประจำท้องถิ่น ติดตั้งหลอดไฟบริเวณถนนให้มีแสงสว่างเพียงพอ ตัดแต่งกิ่งไม้ที่ยื่นออกมาบนถนน เพื่อไม่ให้บังสายตาเวลาขับรถ กรณีไหล่ทางหรือสองข้างทางของถนนมีระบบระบายน้ำที่เหมาะสม หรือร่วมกับชุมชนรอบวัด/สำนักสงฆ์จัดกิจกรรมวันทำความสะอาด ดำเนินโครงการ/กิจกรรม Big Cleaning Day ภายในวัดในเขตพื้นที่</p> <p>- อปท. พัฒนาห้องน้ำสาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยเน้นพัฒนาห้องน้ำสาธารณะให้ได้มาตรฐาน ๓ เรื่อง คือ สะอาด เพียงพอ ปลอดภัย ตามเกณฑ์มาตรฐาน</p> | อปท. | ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘ | <ul style="list-style-type: none"> - สถจ.นนทบุรี - สถอ.ทุกอำเภอ - ภาคศาสนา - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน |

| ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง | | | |
|--|----------------------------|------------------------|--|
| กิจกรรมหลัก | ระยะเวลาดำเนินการ | หน่วยงานรับผิดชอบ | หน่วยงานสนับสนุน |
| ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ สร้างความตระหนักให้บุคลากรในสังกัด เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วม และตระหนักในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง | ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘ | ทุกส่วนราชการ | จังหวัด อำเภอ ภาคเอกชน ภาคประชาชน |
| รณรงค์ ประชาสัมพันธ์การลด คัดแยกขยะมูลฝอย การลดใช้ถุงพลาสติก การใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในสำนักงาน อย่างเป็นรูปธรรม | ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘ | ทุกส่วนราชการ | จังหวัด อำเภอ ภาคเอกชน ภาคประชาชน |
| สำนักงานจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภทให้เพียงพอตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ | ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘ | ทุกส่วนราชการ | จังหวัด อำเภอ ภาคเอกชน ภาคประชาชน |
| หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมโครงการการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยให้กับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการดำเนินการตามมาตรฐาน ด้านสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว | ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘ | อปท. สอ. | จังหวัด อำเภอ ภาคเอกชน ภาคประชาชน |
| สร้างความรู้ความเข้าใจเชิงรุกอันดีให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อลดการต่อต้านจากประชาชนในประเด็นปัญหาเรื่องการก่อสร้างระบบการ | ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘ | อปท. หมู่บ้าน/ชุมชน | จังหวัด อำเภอ |

| ส่งเสริมและสนับสนุนการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง | | | |
|---|----------------------------|--|------------------------|
| กิจกรรมหลัก | ระยะเวลาดำเนินการ | หน่วยงานรับผิดชอบ | หน่วยงานสนับสนุน |
| กำจัดขยะมูลฝอยและผลกระทบด้านต่าง ๆ จากการก่อสร้างระบบการจัดการขยะมูลฝอย | | | ภาคเอกชน ภาคประชาชน |
| ศึกษา วิจัย ประยุกต์ และพัฒนาทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการจัดการที่เหมาะสมกับพื้นที่ ปริมาณ และองค์ประกอบขยะมูลฝอย รวมถึงส่งเสริมและขับเคลื่อนให้เกิดการรวมกลุ่มพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) อย่างมีประสิทธิภาพ | ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘ | จังหวัด อำเภอ ภาคเอกชน ภาคประชาชน | |
| สร้างกลไก และเครือข่ายในการเฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการจัดการขยะมูลฝอย โดยการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน | ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘ | จังหวัด อำเภอ ภาคเอกชน ภาคประชาชน | |
| ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ประกวดและให้รางวัลองค์กรและบุคคลที่มีจิตสำนึกและผลงานการบริหารจัดการขยะมูลฝอยดีเด่น เช่น หน่วยงานระดับจังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมู่บ้านชุมชนสถาน | ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘ | จังหวัด อำเภอ ภาคเอกชน ภาคประชาชน | |

ภาคผนวก

(ตัวอย่าง)



ประกาศ (ชื่อ อปท.)

เรื่อง การเก็บ และขนขยะมูลฝอย

เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
ของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับ ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ.๒๕๖๐ ข้อ ๙ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นประกาศวัน เวลา สถานที่ และเส้นทาง
การเก็บและขนขยะมูลฝอย ให้ผู้ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยทราบล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควร

(ชื่อ อปท.) อำเภอ จังหวัด จึงประกาศกำหนดวัน
เวลา และเส้นทาง การเก็บและขนขยะมูลฝอย ดังนี้

๑. วัน เวลา สถานที่ที่ประชาชนรวบรวมขยะมูลฝอยในจุดที่กำหนด

| ประเภท | วัน | พื้นที่ดำเนินการ |
|---|---|--|
| ขยะมูลฝอยทั่วไป | ทุกวันจันทร์ เวลา.....ถึง.....น. | หมู่ที่/ชุมชน จุดรวบรวม จุด ประกอบด้วย (๑).... |
| | ทุกวันพุธ เวลา.....ถึง.....น. | หมู่ที่/ชุมชน จุดรวบรวม จุด ประกอบด้วย (๑).... |
| ขยะมูลฝอยอินทรีย์/ ขยะเปียก (กรณีไม่มีพื้นที่ ทำภาชนะรองรับ) | ทุกวันอังคาร เวลา.....ถึง.....น. | หมู่ที่/ชุมชน จุดรวบรวม จุด ประกอบด้วย (๑).... |
| | ทุกวันพฤหัสบดี เวลา.....ถึง.....น. | หมู่ที่/ชุมชน จุดรวบรวม จุด ประกอบด้วย (๑).... |
| ขยะมูลฝอย นำกลับมาใช้ใหม่ | ทุกวันศุกร์ สัปดาห์ที่ ๑ และ ๓ ของเดือน เวลา.....ถึง.....น. | หมู่ที่/ชุมชน จุดรับซื้อ จุด ประกอบด้วย (๑).... |
| | ทุกวันศุกร์ สัปดาห์ที่ ๒ และ ๔ ของเดือน เวลา.....ถึง.....น. | หมู่ที่/ชุมชน จุดรับซื้อ จุด ประกอบด้วย (๑).... |
| ขยะมูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจาก ชุมชน | ๑. ให้ทุกครัวเรือนนำไปรวบรวมในจุดที่ อปท. กำหนด ตามมติของหมู่บ้าน/ชุมชน ๒. ให้ทุก อปท. กำหนดวันตามความเหมาะสมนำเสนอ อบจ. นำไปกำจัดตามหลักวิชาการ | |

๒. เส้นทางการเก็บ และขนขยะมูลฝอย (ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. เป็นต้นไป)

| ประเภท | วัน | พื้นที่ดำเนินการ |
|---|---------------------------------------|---------------------------------------|
| ขยะมูลฝอยทั่วไป | ทุกวันจันทร์ เวลา.....ถึง.....น. | จุดเริ่มต้นตั้งแต่ ถึง |
| | ทุกวันพุธ เวลา.....ถึง.....น. | จุดเริ่มต้นตั้งแต่ ถึง |
| ขยะมูลฝอยอินทรีย์/ ขยะเปียก (กรณีไม่มีพื้นที่ ทำภาชนะรองรับ) | ทุกวันอังคาร เวลา.....ถึง.....น. | จุดเริ่มต้นตั้งแต่ ถึง |
| | ทุกวันพฤหัสบดี เวลา.....ถึง.....น. | จุดเริ่มต้นตั้งแต่ ถึง |

ในการทิ้งขยะมูลฝอยดังกล่าว สำหรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ (ไม่ใช่สถานที่สาธารณะ) ขอให้คัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งทุกครั้ง และนำใส่ถุงพลาสติกและมัดปากถุงให้แน่นด้วยเชือกสีตามประเภทขยะมูลฝอย คือ เชือกสีน้ำเงิน ได้แก่ ขยะมูลฝอยทั่วไป เชือกสีเหลือง ได้แก่ ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ และขยะมูลฝอยอินทรีย์ใช้เชือกสีเขียว เป็นต้น

จึงประกาศมาให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง (ผู้บริหาร อปท.)

(ตัวอย่าง)

รายการแนบท้ายประกาศเรื่องการเก็บ และขนขยะมูลฝอย
ประเภทขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
(ชื่อ อปท.)

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ประเภท “ขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” เช่น ขวดหรือภาชนะใส่เคมีภัณฑ์ หรือยาปราบศัตรูพืช ถ่านไฟฉายใช้แล้ว แบตเตอรี่ กระจกสเปร์ยบรรจุสารเคมี ตลับหมึกใช้แล้ว หลอดไฟฟ้า ส่วนประกอบอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ชื่อ อปท. จึงกำหนดจุดรวบรวมขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน โดยประชาชนนำไปรวบรวมไว้ในจุดที่ ชื่อ อปท. กำหนดไว้บริการประชาชน เพื่อ ชื่อ อปท. นำไปกำจัดตามหลักวิชาการ ดังนี้

๑. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่
 ๒. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่
 ๓. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่
- ทั้งนี้ สามารถสอบถามรายละเอียดและวิธีปฏิบัติเพิ่มเติม ได้ที่ ชื่อ อปท.

หมายเลขโทรศัพท์ E - mail

(ตัวอย่าง)

รายการแนบท้ายประกาศเรื่องการเก็บ และขนขยะมูลฝอย
ประเภทขยะมูลฝอยอินทรีย์/ ขยะเปียก (เศษอาหาร)
(ชื่อ อปท.)

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ประเภท “ขยะมูลฝอยอินทรีย์/ ขยะเปียก (เศษอาหาร)” ใน ชื่อ อปท. จึงกำหนดจัดรวบรวมขยะมูลฝอยอินทรีย์ ขยะเปียก (เศษอาหาร) โดยประชาชนนำไปรวบรวมไว้ในจุดที่ ชื่อ อปท. กำหนดไว้บริการประชาชน เพื่อ ชื่อ อปท. นำไปกำจัดตามหลักวิชาการ ดังนี้

๑. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่

๒. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่

๓. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่

ทั้งนี้ สามารถสอบถามรายละเอียดและวิธีปฏิบัติเพิ่มเติม ได้ที่ ชื่อ อปท.

หมายเลขโทรศัพท์ E - mail

(ตัวอย่าง)

รายการแนบท้ายประกาศเรื่องการเก็บ และขนขยะมูลฝอย
ประเภทขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่
(ชื่อ อปท.)

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ประเภท “ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่” เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติกใส กระดาษ กล่องเครื่องดื่มUHT พลาสติกอื่น อะลูมิเนียม โลหะอื่น ฯลฯ ชื่อ อปท. จึงกำหนดแนวทาง การคัดแยกขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ในครัวเรือน โดย ชื่อ อปท. ไม่มีถังรองรับ ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ไว้บริการ โดยครัวเรือนคัดแยก เก็บไว้ในภาชนะที่เหมาะสม และ ชื่อ อปท. จะประชาสัมพันธ์ ประสานงานให้ผู้รับซื้อของเก่าเข้ารับซื้อตามระยะเวลาที่สมควร ในราคาท้องตลาด ที่ผู้ขายกับผู้ซื้อตกลงกันเอง ดังนี้

๑. ขวดแก้ว – เทเครื่องดื่มออกให้หมด กู้ด้วยน้ำสะอาด – เก็บรวบรวมไว้
๒. กระดาษ – จัดระเบียบ มัดบรรจุภาชนะ – เก็บรวบรวมไว้
๓. กล่องเครื่องดื่ม UHT – เทเครื่องดื่มออกให้หมด – รวบรวมในภาชนะ
๔. ขวดพลาสติกใส – เทเครื่องดื่มออกให้หมด กู้ด้วยน้ำสะอาด – เก็บรวบรวมไว้
๕. พลาสติกอื่นๆ – เทเครื่องดื่มออกให้หมด กู้ด้วยน้ำสะอาด – เก็บรวบรวมไว้
๖. อะลูมิเนียม – เทเครื่องดื่มออกให้หมด กู้ด้วยน้ำสะอาด – เก็บรวบรวมไว้
๗. เหล็ก/โลหะ – จัดระเบียบ บรรจุภาชนะ – เก็บรวบรวมไว้

ชื่อ อปท. จะนัดวัน เวลา สถานที่ และราคารับซื้อให้ทราบต่อไป โดยสามารถสอบถามรายละเอียดและวิธีปฏิบัติเพิ่มเติม ได้ที่ ชื่อ อปท.
หมายเลขโทรศัพท์ E – mail

(ตัวอย่าง)

รายการแนบท้ายประกาศเรื่องการเก็บ และขนขยะมูลฝอย
ประเภทขยะมูลฝอยทั่วไป
(ชื่อ อปท.)

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ประเภท “ขยะทั่วไป” เป็นขยะที่ไม่มีคุณสมบัติตาม
ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และขยะมูลฝอยอินทรีย์
เป็นขยะที่ย่อยสลายยาก นำไปรีไซเคิลไม่ได้ หรือนำไปรีไซเคิลแล้วไม่คุ้มทุน และไม่มีความเป็นอันตราย ได้แก่
ซอง/ถุงขนมขบเคี้ยว ถุงบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติก/กล่องโฟมเปื้อนอาหาร หลอดกาแฟ ซองกาแฟ ฯลฯ
ชื่อ อปท. กำหนดให้ครัวเรือนรวบรวมใส่ภาชนะ หรือถุงขนาดใหญ่ที่ย่อยสลายได้ นำไปรวบรวม
ยังจุดที่ ชื่อ อปท. กำหนดเพื่อ ชื่อ อปท. เก็บรวบรวมไปกำจัดตามเส้นทางที่ประกาศไว้
โดยขยะมูลฝอยทั่วไป ให้ประชาชนนำไปรวบรวมไว้ในถังขยะในจุดรวบรวมที่ ชื่อ อปท.
ประกาศไว้แล้วในถังสีน้ำเงิน หรือถังสีที่มีสัญลักษณ์สีน้ำเงิน ดังนี้

๑. เขื่อก สิ่งจากวัสดุธรรมชาติ หรือผ้าสีน้ำเงินผูกติดไว้กับถังรวบรวมขยะ

๒. สติกเกอร์ สัญลักษณ์

๓. จุดรวบรวม ชื่อ อปท. จะมีปิดประกาศประชาสัมพันธ์ ถึงขยะที่รวบรวมขยะทั่วไป

ชื่อ อปท. ขอความร่วมมือประชาชนไม่ทิ้งขยะมูลฝอยทั่วไปในถังขยะเดียวกับ

ขยะมูลฝอยอินทรีย์หรือขยะเปียก เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บของพนักงานจัดเก็บ และความสะดวก

ในการนำไปกำจัด โดยสามารถสอบถามรายละเอียดและวิธีปฏิบัติเพิ่มเติม ได้ที่ ชื่อ อปท.

หมายเลขโทรศัพท์ E - mail

(ตัวอย่าง)



ประกาศ (ชื่อ อปท.)

เรื่อง ลงทะเบียนผู้ต้องการมูลฝอยอินทรีย์ หรือขยะเปียกไปใช้ประโยชน์

เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ.๒๕๖๐ ที่กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน และชุมชนมีส่วนร่วมและพึ่งพาตนเองในการกำจัดมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยเฉพาะการนำมูลฝอยที่ย่อยสลายง่าย ที่เป็นขยะเปียก และขยะอินทรีย์ (เศษอาหาร, เปลือกผลไม้) ไปใช้ประโยชน์ เช่น นำไปเป็นอาหารสัตว์เลี้ยง นำไปแปรรูปเป็นปุ๋ยอินทรีย์ หรือน้ำหมักอินทรีย์ หรือใช้ประโยชน์อื่น ประชาชนหรือชุมชนสามารถแจ้งความประสงค์และลงทะเบียนขอ นำไปใช้ประโยชน์ได้ที่.....ตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่เพื่อ ชื่อ อปท.ประชาสัมพันธ์และประสานผู้ประกอบการ และครัวเรือนดำเนินการต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง (ผู้บริหาร อปท.)

(ตัวอย่าง)



ประกาศ (ชื่อ อปท.)

เรื่อง วิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (หมู่บ้าน/ชุมชนจัดการตนเอง)

ด้วย ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ.๒๕๖๐ ออกตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นต้องรณรงค์สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการลดปริมาณ และคัดแยกมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ มีความตระหนักรู้ และรับผิดชอบในการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดมูลฝอย รวมตลอดทั้งเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ และการกำจัดมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วม และสามารถพึ่งพาตนเองในการกำจัดมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ของ (ชื่อ อปท.) เป็นไปด้วยความเรียบร้อย(ชื่อ อปท.) จึงกำหนดวิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยคร่าว่ือน ดังนี้

๑. ขยะมูลฝอยอินทรีย์ (ย่อยสลาย) เป็นของที่เน่าเสียและย่อยสลายได้ง่ายตามธรรมชาติ ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ ใบไม้แห้ง ซากสัตว์ ฯลฯ บริหารจัดการ ดังนี้

๑.๑ จัดทำภาชนะกำจัดขยะเปียกของครัวเรือน

๑.๒ ขุดหลุมฝัง หรือนำไปแปรรูปเป็นปุ๋ยอินทรีย์ หรือน้ำหมักอินทรีย์

๒. ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่หรือขยะรีไซเคิล เป็นขยะที่สามารถคัดแยกเพื่อนำไปรีไซเคิลใหม่ได้ (นำไปขายได้) ได้แก่ แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ/อโลหะ และยาง ฯลฯ ประชาชนคัดแยก และรวบรวมนำจำหน่าย ณทุกวันที่.....

๓. ขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน เป็นขยะที่มีความเป็นอันตราย หรือมีส่วนประกอบที่เป็นสารที่เป็นอันตราย ได้แก่ ขวดหรือภาชนะใส่เคมีภัณฑ์ ถ่านไฟฉายใช้แล้ว แบตเตอรี่ กระจกสเปรย์บรรจุสารเคมี ตลับหมึกใช้แล้ว หลอดไฟ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯให้นำไปรวบรวมไว้ที่ เพื่อ (ชื่อ อปท.)..... ดำเนินการต่อไป

๔. ขยะมูลฝอยทั่วไป เป็นขยะที่ไม่มีคุณสมบัติตามขยะ ๓ ประเภทข้างต้น โดยย่อยสลายยาก นำไปรีไซเคิลไม่ได้ หรือนำไปรีไซเคิลไม่คุ้มทุน และไม่เป็อันตราย ได้แก่ ซอง/ถุงขนมขบเคี้ยว ถุงบะหมี่ กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติก/กล่องโฟมเป็อนอาหาร หลอดกาแฟ ซองกาแฟ ฯลฯ ให้กำจัดตามความเหมาะสม โดยไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๕. ประชาชนในเขต (ชื่อ อปท.) ปฏิเสธและลดการใช้ถุงพลาสติกและโฟม โดยใช้ถุง
ผ้า หรือถุงขนาดใหญ่ที่ย่อยสลายได้แทน

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง (ผู้บริหาร อปท.)

ตัวอย่าง

ร่างเทศบัญญัติเทศบาล... เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดแยกมูลฝอย พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรตราเทศบัญญัติเทศบาล... ว่าด้วยหลักเกณฑ์การคัดแยกมูลฝอย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๐ และมาตรา ๓๔/๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ เทศบาล... โดยความเห็นชอบของสภาเทศบาล...และผู้ว่าราชการจังหวัด... จึงตราเทศบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เทศบัญญัตินี้เรียกว่า “เทศบัญญัติเทศบาล... เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดแยกมูลฝอย พ.ศ.”

ข้อ ๒ เทศบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตเทศบาล...ตั้งแต่วันที่ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลแล้วเจ็ดวัน

ข้อ ๓ ในเทศบัญญัตินี้

“มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ชากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

“มูลฝอยอินทรีย์” หมายความว่า มูลฝอยที่เป็นอินทรีย์วัตถุ เช่น ชากพืช ชากสัตว์ สารอินทรีย์ เศษอาหาร

“มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่” หมายความว่า มูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ ได้แก่ แก้ว กระดาษ โลหะ พลาสติก และวัสดุอื่นๆ ตามที่นายกเทศมนตรี..... ประกาศกำหนด

“มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” หมายความว่า มูลฝอยที่ปนเปื้อนหรือมีส่วนประกอบของวัตถุที่อาจเป็นอันตรายหรือกระทบต่อสุขภาพอนามัยของบุคคล หรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น สารเคมี วัตถุไวไฟ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดการระเบิด วัตถุที่ทำให้เกิดการระคายเคือง

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน หรือสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือใช้สอยได้

ข้อ ๔ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารคัดแยกมูลฝอยแต่ละประเภท ดังนี้

- (๑) มูลฝอยทั่วไป
- (๒) มูลฝอยอินทรีย์
- (๓) มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่
- (๔) มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

ข้อ ๕ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารต้องบรรจุมูลฝอยที่คัดแยกแล้วแต่ละประเภทตามข้อ ๔ ในถุงหรือภาชนะบรรจุมูลฝอย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภทของมูลฝอยนั้น ถุงสำหรับบรรจุมูลฝอยต้องมีความทนทานไม่ฉีกขาดง่าย ไม่รั่วซึม มีขนาดที่เหมาะสมสามารถเคลื่อนย้ายได้โดยสะดวก การบรรจุมูลฝอยลงในถุงต้องมีปริมาณที่เหมาะสม ปิดถุงด้วยการมัดหรือผนึกด้วยวิธีอื่นใดให้มีขีดรวมทั้งจัดการป้องกันมิให้มูลฝอย น้ำกลั่น หรือสิ่งอื่นอันเกิดจากมูลฝอยตกหล่น รั่วไหลออกจากถุงภาชนะบรรจุมูลฝอยต้องทำจากวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน ไม่รั่วซึม การบรรจุมูลฝอยลงในภาชนะบรรจุมูลฝอย เช่น ถังสำหรับใส่มูลฝอย

ต้องบรรจุในปริมาณที่เหมาะสม ไม่ล้นออกนอกภาชนะ มีฝาปิดมิดชิดเพื่อมิให้มูลฝอย น้ำกลืน หรือสิ่งอื่นอันเกิดจากมูลฝอยตกหล่น รั่วไหลออกจากภาชนะ และสัตว์และแมลงเข้าไปในภาชนะได้

ข้อ ๖ มูลฝอยที่มีสภาพ ลักษณะ หรือขนาด ที่ไม่สามารถบรรจุในถุงหรือภาชนะบรรจุมูลฝอยได้ให้คัดแยกไว้ต่างหาก โดยจะต้องจัดการให้ถูกสุขลักษณะ หรือตามหลักเกณฑ์ที่นายกเทศมนตรี.....ประกาศกำหนด

ข้อ ๗ ให้นายกเทศมนตรี...เป็นผู้รักษาการตามเทศบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ ออกประกาศ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามเทศบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

(ลงชื่อ)

(.....)

นายกเทศมนตรี.....

*รายละเอียดการร่างข้อกำหนดของท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม สามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ตามคิวอาร์โค้ดท้ายนี้



คู่มือจัดทำข้อกำหนดท้องถิ่นฯ

ปฏิทินแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)

| ระยะเวลา | แนวทางการจัดกิจกรรม | หมายเหตุ |
|--|---|--|
| <p>ไตรมาสที่ ๓ ตุลาคม – พฤศจิกายน – ธันวาคม</p> | <ol style="list-style-type: none"> ๑. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) ๒. กิจกรรมลดการเผาฟางข้าวและตอซังและเศษวัสดุทางการเกษตร เพื่อลดผลกระทบต่อด้านฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ๓. กิจกรรมการรณรงค์การไกล่เกลี่ยตอซัง และเศษวัสดุทางการเกษตร ๔. กิจกรรม Big cleaning day ในหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อลดความรุนแรงของปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) เช่น การล้างทำความสะอาดถนน หรือฉีดพ่นละอองน้ำ ๕. กิจกรรมการรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในหมู่บ้านในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ๖. กิจกรรมวันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ กิจกรรมวันสิ่งแวดล้อมไทย เช่น มีการร่วมกันปลูกต้นไม้ในพื้นที่ชุมชน หรือพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะ ๗. สอดส่องและเฝ้าระวังสถานการณ์การไฟป่าที่อาจเกิดขึ้นในช่วงฤดูแล้ง ๘. กิจกรรมการร่วมกันจัดทำแนวป้องกันไฟป่าและติดตั้งจุดเตือนภัย | <p>ในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคมเป็นช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่มีอากาศเย็นและแห้ง ซึ่งส่งผลให้มีโอกาสเกิดไฟป่าในบางพื้นที่ ประกอบกับปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) เนื่องจากการเผาวัสดุอินทรีย์ทางการเกษตร ในฤดูกาลเก็บเกี่ยว</p> |
| <p>ไตรมาสที่ ๒ มกราคม – กุมภาพันธ์ – มีนาคม</p> | <ol style="list-style-type: none"> ๑. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) ๒. สอดส่อง เฝ้าระวัง และรายงานผลการจัดการมูลฝอย เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในชุมชน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน ตลอดจนสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ ๓. กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนในท้องถิ่น ๔. กิจกรรมการลดและคัดแยกขยะ กิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่ลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมต่อชุมชน ฯลฯ ๕. กิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน เกี่ยวกับการลดและคัดแยกขยะตามหลัก ๓Rs หรือ ๓ ช. คือ ๓ Rs : Reduce Reuse และ Recycle หรือ ๓ ช: ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ ๖. กิจกรรมวันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ ๗. กิจกรรมรวมกลุ่มการแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น การนำขยะเปียกมาทำน้ำหมักชีวภาพ/ปุ๋ยหมัก ฯลฯ ๘. กิจกรรม Big cleaning day ในช่วงของหลังเทศกาลปีใหม่ | <p>ในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคมเป็นช่วงฤดูร้อนของประเทศไทย สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในช่วงเวลาดังกล่าว ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) มีแนวโน้มลดลงเทศกาลปีใหม่ประชาชนมีการเฉลิมฉลองในช่วงของเวลาดังกล่าวซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาขยะมากขึ้น</p> |

| ระยะเวลา | แนวทางการจัดกิจกรรม | หมายเหตุ |
|---|--|--|
| ไตรมาสที่ ๓ เมษายน – พฤษภาคม – มิถุนายน | <ol style="list-style-type: none"> ๑. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) ๒. กิจกรรมการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ใช้ภาชนะใส่บาตรหรือถาดอาหาร เช่น ถ้วย ปิ่นโต ถุงผ้า หรือวัสดุที่ทำมาจากธรรมชาติ เพื่อลดการใช้ถุงพลาสติกในช่วงของเทศกาลทำบุญตักบาตร เทศกาลสงกรานต์ที่ประชาชนในชุมชนมีแนวโน้มเข้าวัดทำบุญมากขึ้น ๓. กิจกรรมการรณรงค์การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าเนื่องในประเพณีสงกรานต์ ๔. กิจกรรม Big cleaning day ในช่วงหลังเทศกาลสงกรานต์ ๕. กิจกรรมการอบรมให้ความรู้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) ๖. กิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม ๗. กิจกรรมการรณรงค์การประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อม ในช่วงฤดูร้อนให้กับประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ๘. กิจกรรม “วันสิ่งแวดล้อมโลก” (World Environment Day) วันที่ ๕ มิถุนายน ของทุกปี ๙. กิจกรรมการทำความสะอาดพื้นที่ชายหาดท่องเที่ยว | ในช่วงเดือนเมษายน ถึงเดือนมิถุนายนเป็นช่วงฤดูร้อนของประเทศไทย สถานการณ์สิ่งแวดล้อมทั่วพื้นที่ที่มีอุณหภูมิสูงขึ้น ประชาชนในพื้นที่มีการใช้พลังงานไฟฟ้ามากขึ้น เช่น การเปิดเครื่องปรับอากาศ เป็นต้น ปัญหาภัยแล้งที่ทำให้ น้ำเพื่อใช้อุปโภคบริโภคลดน้อยลง ประกอบกับ เทศกาลสงกรานต์ ในเดือนเมษายน นั้น ประชาชนมีการละเล่น ทำให้อาจจะมีการใช้น้ำมาก และมีปัญหาขยะจากการเฉลิมฉลองเทศกาลดังกล่าว |
| ไตรมาสที่ ๔ กรกฎาคม – สิงหาคม – กันยายน | <ol style="list-style-type: none"> ๑. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) ๒. กิจกรรมการทำความสะอาดที่ระบายน้ำ เพื่อรองรับน้ำในช่วงฤดูฝน ๓. กิจกรรมการรณรงค์การลดการทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง ๔. กิจกรรมการเก็บกำจัดผักตบชวาในแหล่งน้ำ ๕. กิจกรรมรวมกลุ่มการแปรรูปผักตบชวา เช่น กระเป่าจากผักตบชวา หรือวัสดุกันกระแทก เป็นต้น ๕. กิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม ๖. กิจกรรมการวันช่างโลก กิจกรรมวันสืบ นาคะเสถียร และและ กิจกรรมวันพิทักษ์ป่าโลกกิจกรรมวันโอโซนโลก กิจกรรมวันอนุรักษ์รักษา-คูคลองแห่งชาติ เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้และสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ในการรักษาสิ่งแวดล้อม | ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายนเป็นช่วงฤดูฝนของประเทศไทย สถานการณ์สิ่งแวดล้อมทั่วพื้นที่มีน้ำสะสมในแหล่งน้ำมาก อาจก่อให้เกิดเหตุอุทกภัยได้ วัชพืชน้ำ เช่น ผักตบชวา ในช่วงน้ำหลาก อาจก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการจราจรทางน้ำ และขยะในแม่น้ำลำคลอง รวมถึงตามท่อระบายน้ำ เป็นเหตุให้บางพื้นที่มีน้ำสะสมมากไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน |

ปฏิทินแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับอาสาสมัครท้องถิ่นรักชาติโลก (อกล.)



อาสาสมัครท้องถิ่นรักชาติโลก (อกล.)

เพื่อเป็นการรณรงค์สร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึก ให้แก่ประชาชนทุกภาคส่วน ได้มีส่วนร่วมในการลดปริมาณ และคัดแยก ขยะมูลฝอย เป็นเครือข่ายที่เกิดจากความร่วมมือโดยสมัครใจของ ประชาชนบุคคลที่มีความสนใจ มีความสมัครใจ มีความเสียสละ และ อุทิศตนในการทำงานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง และ รักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง โดย อกล.ที่ก่อตั้งขึ้นจะต้องมีครัวเรือนที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเข้าร่วม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของครัวเรือนทั้งหมด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการอำนวยความสะดวกและสนับสนุน ในการจัดกิจกรรม

ไตรมาสที่ 1

ตุลาคม – พฤศจิกายน – ธันวาคม

1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักชาติโลก (อกล.)
2. กิจกรรมลดการเผาฟางข้าวและตอซังและเศษวัสดุทางการเกษตร เพื่อลดผลกระทบด้านฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5)
3. กิจกรรมการรณรงค์การไกล่เกลี่ยตอซัง และเศษวัสดุทางการเกษตร
4. กิจกรรม Big cleaning day ในหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อลดความรุนแรงของ ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) เช่น การล้างทำความสะอาดถนน หรือฉีดพ่น ละอองน้ำ
5. กิจกรรมการรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในหมู่บ้านในการป้องกันฝุ่นละออง ขนาดเล็ก (PM 2.5)
6. กิจกรรมวันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ กิจกรรมวันสิ่งแวดล้อมไทย เช่น มีการร่วมกันปลูกต้นไม้ในพื้นที่ชุมชน หรือพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะ
7. สอดส่องและเฝ้าระวังสถานการณ์การไฟป่าที่อาจเกิดขึ้นในช่วง ฤดูแล้ง
8. กิจกรรมการร่วมกันจัดทำแนวป้องกันไฟป่าและตัดตึงจุดเตือนภัย

ไตรมาสที่ 2

มกราคม – กุมภาพันธ์ – มีนาคม

1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักชาติโลก (อกล.)
2. สอดส่อง เฝ้าระวัง และรายงานผลการจัดการมูลฝอย เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการ แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในชุมชน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ ชุมชน ตลอดจนสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่
3. กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านกาอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมให้ประชาชนในท้องถิ่น
4. กิจกรรมการลดและคัดแยกขยะ กิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชน ในพื้นที่ลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม หรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมต่อชุมชน 4ล4
5. กิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนเกี่ยวกับกาลดและคัดแยก ขยะตามหลัก 3Rs หรือ 3 ช. คือ 3 Rs : Reduce Reuse และ Recycle หรือ 3 ช. : ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และ นำกลับมาใช้ใหม่
6. กิจกรรมวันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ
7. กิจกรรมรวมกลุ่มการแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น การนำขยะเปียกมาทำน้ำหมักชีวภาพ/ปุ๋ยหมัก 4ล4
8. กิจกรรม Big cleaning day ในช่วงหลังเทศกาลปีใหม่

ไตรมาสที่ 3

เมษายน – พฤษภาคม – มิถุนายน

1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักชาติโลก (อกล.)
2. กิจกรรมการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ใช้ภาชนะใส่อาหารหรือภาชนะบรรจุ เช่น ถ้วย ปิ่นโต ถุงผ้า หรือวัสดุที่ทำมาจากธรรมชาติ เพื่อลดการใช้ถุงพลาสติกในช่วงของเทศกาลทำบุญ ตักบาตร เทศกาลสงกรานต์ที่ประชาชนในชุมชนมีแนวโน้มเข้าวัดทำบุญมากขึ้น
3. กิจกรรมการรณรงค์การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าเนื่องในประเพณีสงกรานต์
4. กิจกรรม Big cleaning day ในช่วงหลังเทศกาลสงกรานต์
5. กิจกรรมการอบรมให้ความรู้อาสาสมัครท้องถิ่นรักชาติโลก (อกล.)
6. กิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก ด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม
7. กิจกรรมการรณรงค์การประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมในช่วงฤดูร้อนให้กับ ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน
8. กิจกรรม “วันสิ่งแวดล้อมโลก” (World Environment Day) วันที่ 5 มิถุนายน ของทุกปี
9. กิจกรรมการทำความสะอาดพื้นที่ชายหาดท่องเที่ยว

ไตรมาสที่ 4

กรกฎาคม – สิงหาคม – กันยายน

1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักชาติโลก (อกล.)
2. กิจกรรมการทำความสะอาดท่อระบายน้ำ เพื่อรองรับน้ำในช่วงฤดูฝน
3. กิจกรรมการรณรงค์การลดการทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง
4. กิจกรรมการเก็บกำจัดผักตบชวาในแหล่งน้ำ
5. กิจกรรมรวมกลุ่มการแปรรูปผักตบชวา เช่น กระเป๋ากาฬผักตบชวา หรือวัสดุ กั้นกระแทก เป็นต้น
6. กิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง จิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษา สิ่งแวดล้อม
6. กิจกรรมการวันช้างโลก กิจกรรมวันสืบ นาคะเสถียร และกิจกรรมวันพิทักษ์ ป่าโลก กิจกรรมวันไอโซนโลก กิจกรรมวันอนุรักษ์รักษา-ดูแลแหล่งชาติ เพื่อเสริมสร้างความตระหนักและสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชน ในพื้นที่ในการรักษาสิ่งแวดล้อม

กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ขั้นตอนการดำเนินการ

ประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)



อาสาสมัคร
ท้องถิ่นรักษ์โลก





การขับเคลื่อนคณะกรรมการเครือข่าย อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ประจำปีงบประมาณ 2568

1. การดำเนินงานระดับ อปท.

1.1 จัดประชุม

จัดประชุมคณะกรรมการเครือข่าย อดล. เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมของ อดล. ประจำปีงบประมาณ 2568 ภายในเดือนธันวาคม 2567



1.2 จัดกิจกรรมของ อดล.

ดำเนินการจัดกิจกรรมของ อดล. ในปีงบประมาณ 2568 ตามแผนปฏิบัติงานคณะกรรมการเครือข่าย อดล. ที่ได้จัดทำตามข้อ 1.1



1.3 สรุปผลการดำเนินงานตามแผน

คณะกรรมการเครือข่าย อดล. สรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานหลังสิ้นสุดปีงบประมาณรายงาน อปท. พร้อมทั้งปิดประกาศให้ประชาชนทราบ ภายในเดือนกันยายน 2568



1.4 อบจ. สนับสนุนการดำเนินงานของ อดล.

ให้ อบจ. พิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของ อดล. ในภาพรวมของจังหวัดตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก พ.ศ. 2561 ข้อ 17 เช่น การสนับสนุนให้เกิดเครือข่าย อดล. ระดับจังหวัด และการจัดกิจกรรมระดับจังหวัด



2. การดำเนินงานระดับจังหวัด

2.1 จังหวัดติดตามผลการดำเนินงาน

จังหวัดติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ตามข้อ 1 ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสามารถพิจารณาใช้แบบติดตามการจัดกิจกรรมระดับ อปท. ในการติดตามผลการดำเนินงานดังกล่าว โดยให้ อปท. ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่ 30 กันยายน 2568



2.2 จัดกิจกรรมสัปดาห์การขับเคลื่อนเครือข่าย อดล.

ให้จังหวัดจัดกิจกรรมสัปดาห์การขับเคลื่อนเครือข่าย อดล. ระดับจังหวัด โดยร่วมกับ อบจ. และภาคีเครือข่ายในเขตพื้นที่ภายใต้ชื่องาน “LVE Week เครือข่าย อดล. ร่วมใจขับเคลื่อนสิ่งแวดล้อมไทยยั่งยืน”
ในระหว่างวันที่ 1 - 15 กุมภาพันธ์ 2568



2.3 รายงาน สก.

ให้จังหวัดรวบรวมผลการดำเนินงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบทาง QR Code ภายในวันที่ 21 มีนาคม 2568

จัดทำโดยกองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน

ระดับผิวดิน 1 ส่วน

2 ส่วน

ระดับก้นหลุม 30 ซม.

วิธีการทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน

- เตรียมถังพลาสติกที่มีฝาปิด และตัดที่ก้นถัง**
- ฝังดินก้นถังความลึก 2 ใน 3 ของถังโดยให้ก้นถังเหนือจาก ก้นหลุม 30 ซม.**
- นำเศษอาหารที่เหลือทิ้งและปด**
- ควมทุกครั้งที่นำเศษอาหารใส่ในถังเพื่อพ่นอากาศ**
- เมื่อปริมาณเศษอาหารสูงเท่าระดับผิวดินให้ดึงถังออก นำดินมากลบ แล้วย้ายถังไปฝังที่จุดอื่นต่อไป**

"รู้หรือไม่ว่า"

1. ทวณเพื่อพ่นอากาศ ลดกลิ่น เรงการย่อยสลาย
2. ปิดฝาถังเพื่อป้องกันสัตว์คุ้ยเขี่ย
3. ฝังได้ต้งไม่พ่นสารเน่าจุมดิน



แผนขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระดับจังหวัด

- จัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการจัดทำแผนฯ
- จัดทำแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียกฯ จังหวัด
- แจงแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียกฯ
- จัดประชุมซักซ้อมการดำเนินงานตามแผนฯ
- ประชาสัมพันธ์ จัดอบรม เผยแพร่แนวทางการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน
- กำกับ ติดตาม การจัดทำ การสุ่มตรวจฯ
- กำกับ ติดตาม การนำเข้าข้อมูลการกำจัดถังขยะเปียก โดยยืนยันข้อมูลในระบบ DLA Waste และรายงานให้ สก. ทราบ

ภายใน 29 พ.ย. 67

ภายใน 9 ร.ค. 67

ภายใน 13 ร.ค. 2567

ภายใน 20 ร.ค. 2567

ร.ค. 67 - ก.พ. 68

ภายใน 31 ม.ค. 68 และเป็นประจำทุกเดือน





แผนขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระดับอำเภอ



- ทบทวน**ทีมปฏิบัติการ**เตรียมความพร้อมสำหรับการ**สุ่มตรวจ**

ภายใน 27 ร.ค. 67

- ทีมปฏิบัติการฯ ประจำตำบล ระดับอำเภอ ร่วมกับภาคีเครือข่ายการทำงานในระดับพื้นที่ ลงพื้นที่ **ประชาสัมพันธ์แบบเชิงรุก** “เคาะประตูบ้าน” และกำกับ ติดตาม การ**สุ่มตรวจ**การจัดทำถังขยะเปียก

ภายใน 31 ม.ค. 68 และเป็นประจำทุกเดือน

- กำกับ ติดตาม การนำเข้าสู่ข้อมูลในระบบ DLA Waste ในภาพรวมของอำเภอ



แผนขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระดับ อปท.

- **ออกรายงานครัวเรือน**ของ อปท. ที่จัดทำถังขยะเปียกจากระบบ DLA Waste และ**จัดประชุมทีมปฏิบัติการ**เตรียมความพร้อมสำหรับการ**สุ่มตรวจ**

ภายใน 27 ร.ค. 67

- ให้ความรู้และ**สร้างแรงจูงใจ**เกี่ยวกับการใช้งานถังขยะเปียกอย่างถูกต้อง ให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต

- **ลงพื้นที่สุ่มตรวจ**การจัดทำถังขยะเปียก

- นำผลการ**สุ่มตรวจ** มา**ปรับปรุงในระบบ DLA Waste** และ**จัดเก็บเอกสารการสุ่มตรวจ**ในแต่ละเดือนให้ถูกต้องครบถ้วน

ภายใน 31 ม.ค. 68 และเป็นประจำทุกเดือน





แนวทางขับเคลื่อนธนาคารขยะ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568



เป้าหมาย

1. มีธนาคารขยะต้นแบบ (Best Practice) ระดับอำเภอ ครอบคลุมอำเภอ
2. มีจำนวนสมาชิกธนาคารขยะภาพรวมทั้งประเทศ 7 ล้านคน

1 มีธนาคารขยะต้นแบบ (Best Practice) ระดับอำเภอ ครอบคลุมอำเภอ

ธ.ค. 67 จังหวัดจัดประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์

ธ.ค. 67 จังหวัดแจ้งหลักเกณฑ์ให้อำเภอ และ อปท. ทราบ / อปท. ประเมินตนเองส่งอำเภอ

20 ม.ค. 68 อำเภอจัดประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอำเภอพิจารณาคัดเลือกต้นแบบระดับอำเภอ

14 ก.พ. 68 ถอดบทเรียนธนาคารขยะระดับอำเภอ/ เผยแพร่เอกสารและวิดีโอช่องทางต่าง ๆ

17 ก.พ. - 10 มี.ค. 68 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ อปท. ในพื้นที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ ศึกษาดูงาน

14 มี.ค. 68 อำเภอรายงานผลขั้นตอนการดำเนินงานให้จังหวัดทราบ

21 มี.ค. 68 จังหวัดรายงานผลการดำเนินงานให้ สก. ทราบ

ตัวชี้วัดที่ 12.1 ร้อยละของอำเภอในเขตจังหวัดที่มีธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ



QR Code แบบรายงานการจัดตั้งธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ



QR Code ช่องทางการรายงานการจัดตั้งธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ

2 มีจำนวนสมาชิกธนาคารขยะภาพรวมทั้งประเทศ 7 ล้านคน

ธ.ค. 67 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมคัดแยกขยะจังหวัดอำเภอ อปท. ชักชวนแนวทางรับสมัคร

ม.ค. 68 สนับสนุนให้ อกล. จากทุกครัวเรือนเข้าร่วมเป็นสมาชิกธนาคารขยะ

ก.พ. 68 ประชาสัมพันธ์สวัสดิการที่น่าสนใจ เช่น เงินปันผล กิจกรรมแจกของให้สมาชิก

มี.ค. 68 ขับเคลื่อนกิจกรรมธนาคารขยะหมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย

3

การรายงานข้อมูลผลการดำเนินงานธนาคารขยะรายเดือน

แบบ อปท.

ส่วนที่ 1

ภาพรวมการซื้อขายขยะ

ส่วนที่ 2

การซื้อขายขยะชนิด

แบบจังหวัด

ภาพรวมการซื้อขายขยะ

ของ อปท. ในจังหวัด

ให้รายงานภายในวันที่ 1 ของทุกเดือน

เริ่มใช้เดือนมกราคม 2568

(รายงานครั้งแรก วันที่ 2 มกราคม 2568)

ตัวชี้วัดที่ 12.2 ร้อยละของจำนวนประชาชนที่สมัครเป็นสมาชิกของธนาคารขยะ



QR Code แบบรายงานการขับเคลื่อนธนาคารขยะรายเดือน



QR Code ช่องทางการรายงานการขับเคลื่อนธนาคารขยะ

กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น